

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต ๒

เข้มทอง โทษีแสงดา

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
มกราคม ๒๕๕๗
(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย)

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๒

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

มกราคม ๒๕๕๗

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย)

B 1๘๖๒๓๐

คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์และคณะกรรมการสอบสารนิพนธ์ ได้พิจารณาสารนิพนธ์
ของ นางเข็มทอง โพธิ์แสงดา ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย ได้

คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ดร.ธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ดร.จรุณ บุญธรรม)

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(พระครูวิจิตรปัญญากรณ์,ดร.)

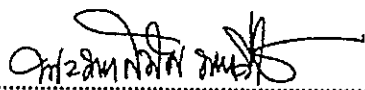

..... กรรมการ
(ดร.วิมลพร สุวรรณแสนหวิ)

..... กรรมการ
(ดร.กฤตยากร สตาวัลย์)

คณะศึกษาศาสตร์ อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

..... รักษาการแทนคณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(พระมหาสมัคร มหาวีโร)

วันที่ 25 เดือนกันยายน พ.ศ. 2556

5520750532006: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; ศษ.ม.(การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: การจัดการศึกษา/สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

เพิ่มทอง โพธิ์แสงดา: การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2 (BASIC EDUCATION COMMISSIONS' EDUCATIONAL ARRANGEMENTS OF SCHOOLS UNDER MAHA SARAKHAM EDUCATIONAL SERVICE OFFICE AREA 2) คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์: ธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี, ปร.ด., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ปร.ด., 123 หน้า., ปี พ.ศ. 2556.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำแนกตามขนาดสถานศึกษาและเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำนวน 2,181 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 376 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน และทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ จำนวน 37 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .78 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ทดสอบค่าเอฟ (F-test One way ANOVA) และการวิเคราะห์เชิงบรรยาย (descriptive analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเรียงลำดับจากสูงไปต่ำ ปรากฏผลดังนี้ ด้านบริหารงานทั่วไป มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือด้านวิชาการ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านงบประมาณ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และด้านบริหารงานบุคคล มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

2. ปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยภาพรวมมีการปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเรียงลำดับจากสูงไปต่ำ ปรากฏผลดังนี้ ด้านบริหารงานบุคคล มี

ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือด้านงบประมาณ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ด้านบริหารงานทั่วไป มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยและด้านวิชาการ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

3. เปรียบเทียบสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาขนาดต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

5520750532006: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; M.Ed. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: BASIC EDUCATION COMMISSIONS' EDUCATIONAL ARRANGEMENTS OF SCHOOLS

KEMTONG POSANGDA: BASIC EDUCATION COMMISSIONS' EDUCATIONAL ARRANGEMENTS OF SCHOOLS UNDER MAHA SARAKHAM EDUCATIONAL SERVICE OFFICE AREA 2 ADVISOR COMMITTEE: THEERAPHAT THINSAENDEE, Ph.D., JARUN BOONTUM, Ph.D., 123 P., B.E. 2013.

The specific objectives of this study were to: 1) conduct the study on states and problems of basic education commissions' participation in educational arrangements in schools under Maha Sarakham Educational Service Office Area 2, 2) compare states and problems of their participation in educational arrangement under it, as classified by school sizes and 3) study guidelines on developing their participation in educational arrangements in schools under it. The population employed for the study comprised 2,181 basic education commissions performing their duties in schools under it. The sampling group comprised 376 subjects, setting it through Krejcie's and Morgan's table with stratified random sampling. The instrument used for the study was Likert-type questionnaires containing thirty-seven questions, each of which had the reliability for the whole entry amounting to .78. The statistics utilized for analyzing data encompassed mean, standard deviation, F-test (One-way ANOVA) and descriptive analysis.

The research's results manifested the following findings:

1. States of basic education commissions' participation in educational arrangements in schools under Maha Sarakham Educational Service Office Area 2 was rated practising at the high level in the overall aspect. Given a single one, all aspects in descending orders of arithmetic means were the aspects of: i) general administration (high), ii) instructions and curriculum developments (high), fiscal administration (high) and personnel administration (neutral).

2. Problems of basic education commissions' participation in educational arrangements in schools under it was rated neutral in the overall aspect. Given a single one in descending orders of arithmetic means, they included: i) personnel administration (neutral), fiscal administration (below neutral), fiscal administration (below neutral), general administration (below neutral) and administration of instructions and curriculum developments (below neutral).

3. The comparative results of states and problems of their participation in educational arrangements in schools under it, according to their opinions on their school sizes they were working in, proved the same both in the overall aspect and a single one.

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่ง ขอขอบคุณ ดร. ธีรภัทร์ ถิ่นแสนดี ที่ปรึกษา และ ดร. จรุง บุญธรรม อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ซึ่งให้คำแนะนำตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ และรับผิดชอบต่อการดำเนินงานสนับสนุนให้กำลังใจและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ศึกษามาโดยตลอด ขอขอบคุณพระคุณพระครูวิจิตรปัญญาภรณ์, ดร. ประธาน ธรรมการสอบ ที่กรุณาให้คำแนะนำและเสนอแนะข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนช่วยแก้ไขสารนิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและประทับใจในความกรุณาของอาจารย์และท่านอาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษาทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบคุณ นายโกวิทย์ เหล่าศรี ชตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนบ้านยางสีสุราช นายสมนึก สุวรรณมูล ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโนนรัง และดร. ประพิศ โบราณมูล ตำแหน่ง หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป และบริการวิชาการร้อยเอ็ด ที่ให้การสนับสนุนเป็นผู้เชี่ยวชาญในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ตลอดจนทั้งให้ความกรุณาในการตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้แบบทดสอบ และแบบสอบถามในงานวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณท่านผู้อำนวยการ คณะครู นักเรียนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการค้นคว้าอิสระ

ขอขอบคุณคุณวิโรจน์ โพธิ์แสงดา พร้อมลูก ๆ ที่สนับสนุนเป็นกำลังใจตลอดเวลา ทำให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สำเร็จด้วยดี

คุณงามความดีอันพึงมีจากการศึกษาฉบับนี้ ขอมอบแต่บิดา มารดา ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน ด้วยความเคารพยิ่ง

เข้มทอง โพธิ์แสงดา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ค
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
สมมติฐานของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	8
2 หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	10
หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน.....	10
การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	34
บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2.....	43
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	48
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	54
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	54
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	55
การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	56
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	57
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	82
สรุปผลการวิจัย.....	82
อภิปรายผลการวิจัย.....	87
ข้อเสนอแนะ.....	92
บรรณานุกรม.....	93
ภาคผนวก.....	98
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ.....	99
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ.....	101
ภาคผนวก ค แบบสอบถาม.....	105
ภาคผนวก ง ผลการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ.....	117
ประวัติย่อของวิจัย.....	123

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	55
2	แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามคณะกรรมการสถานศึกษา.....	63
3	คะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปฏิบัติการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยภาพรวม.....	64
4	คะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปฏิบัติการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านวิชาการ.....	65
5	คะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปฏิบัติการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านงบประมาณ.....	67
6	คะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปฏิบัติการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านบริหารงานบุคคล.....	68
7	คะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปฏิบัติการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านบริหารงานทั่วไป.....	70
8	คะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปฏิบัติปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยภาพรวม.....	71
9	คะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปฏิบัติปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านวิชาการ.....	72
10	คะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปฏิบัติปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านงบประมาณ.....	74

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
11	คะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปฏิบัติปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านบริหารงานบุคคล.....	76
12	คะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปฏิบัติปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านบริหารงานทั่วไป.....	77
13	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา.....	78
14	ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา.....	79

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ขั้นตอนกระบวนการบริหาร.....	14
2	ความสัมพันธ์ระหว่างหน้าที่ต่างๆ ของการบริหารที่เชื่อมโยงเกี่ยวพันกันในรูปแบบกระบวนการ.....	17
3	ขอบข่ายการบริหารงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	18

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 มาตรา 80 (4) มุ่งส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน องค์กรทางศาสนาจัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ (พิศาล ศกุนะสิงห์, 2552, หน้า 42) ซึ่งสอดคล้องกับ เกษม วัฒนชัย ที่กล่าวไว้ว่า การจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามมาตรฐานและสำเร็จ การศึกษาอย่างมีคุณภาพ การที่จะบรรลุเป้าหมายดังกล่าวนี้ สถานศึกษาจะต้องได้รับความร่วมมือจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stage-holder) ในการจัดการศึกษาทุกฝ่าย รวมทั้งประชาชนในท้องถิ่นซึ่งจะสามารถปรับเปลี่ยนแนวคิดซึ่งมีมุมมองของการศึกษาว่าเป็นการจัดการศึกษาของรัฐที่มีระบบราชการเป็นกลไกสำคัญซึ่งแยกไปจากสังคม ครอบครัวและชุมชนทำให้สังคมขาดจากการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และในการจัดการศึกษาไม่ได้ตอบสนองความต้องการของสังคมและท้องถิ่น ทั้งสภาพของระบบราชการและวัฒนธรรมของข้าราชการ ไม่ได้เอื้อให้กับสังคม หรือชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการร่วมกับหน่วยงานทางการศึกษา

การจัดการศึกษาในรูปแบบดังกล่าวส่งผลให้ชุมชนและประชากรในท้องถิ่นมีลักษณะไม่พร้อมในการมีส่วนร่วมบริหารจัดการศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ Kathleen (2001, p. 64) ได้กล่าวว่า การบริหารและการจัดการศึกษาแบบรวมศูนย์อำนาจ (Centralization) ได้มองข้ามความตระหนักในเรื่องค่านิยมในการพัฒนาคน ข้อเท็จจริงของสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ในสถานศึกษาและชุมชน ความเจริญก้าวหน้าของคน การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารสถานศึกษาและที่สำคัญได้สกัดกั้นการเรียนรู้ของครู ผู้ปกครอง และชุมชน จากประสบการณ์ที่ได้จากการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาระหว่างวิถีประชาธิปไตยกับกระบวนการบริหาร และการจัดการศึกษาในรูปแบบที่มุ่งผลสัมฤทธิ์จากการมีส่วนร่วมของสังคมซึ่งบรรยากาศของการบริหารและการจัดการที่เป็นประชาธิปไตยนั้นเกิดผลกระทบต่อการยกระดับคุณภาพกระบวนการบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษาซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ K.M. Bailey (1991, Online) ในด้านการเชื่อมโยงระหว่างการบริหารจัดการศึกษาที่ใช้โรงเรียนเป็นฐานกับการเพิ่มพลังอำนาจ (Empowerment) ของสถานศึกษา และที่สำคัญคือสภาพแวดล้อมที่เป็นประชาธิปไตย (Democratic Environment) เพราะสิ่งที่อยู่เหนืออำนาจภายใต้ความรู้สึกที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษา คือ บรรยากาศของการเคารพซึ่งกันและกัน

(Mutal Respect) ซึ่งเป็นหัวใจของการเป็นประชาธิปไตย สอดคล้องกับแนวคิดในการปฏิรูปการศึกษา ที่มุ่งพัฒนาระบบการจัดการ โดยมีองค์คณะบุคคล คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทำหน้าที่ เป็นรอยต่อระหว่างเจ้าของสถานศึกษา คือ รัฐ และประชาชน กับหัวหน้าคณะผู้บริหารคือ ผู้บริหาร (เกษม วัฒนชัย, 2545, หน้า 2)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 กำหนดหลักการที่สำคัญและมีแนวทางในการคิดใหม่ไว้หลายประการ เช่น การส่งเสริมภูมิปัญญา ท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย กำหนดให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและให้มีอำนาจในการ กระจายการจัดการศึกษาไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา ให้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาไทย ทั้งใน ด้านสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอย่างเสมอภาคกัน ในด้านการได้รับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่า 12 ปี อย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และการจัดการศึกษาดังกล่าวจะต้อง คำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน เป็นการศึกษาตลอดชีวิต สำหรับประชาชนให้ประชาชนมีส่วนร่วมมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง หลักการสำคัญดังกล่าวตรงกับ แนวคิดหลักในการจัดการศึกษาเพื่อทุกคนทุกฝ่าย (Education for All) และทุกคนทุกฝ่ายที่มีส่วน ร่วมในการจัดการศึกษา (All for education) อันเป็นหลักการพื้นฐานที่ได้รับการยอมรับทั่วโลก (ถวิล เกษสุพรรณ, 2552, หน้า 2)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดอุดมการณ์ในการให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและได้กระจายอำนาจในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ไว้หลายมาตราคือ มาตราที่ 8 มาตราที่ 12 มาตราที่ 28 มาตราที่ 38 มาตราที่ 39 มาตราที่ 40 มาตราที่ 56 และมาตราที่ 58 จากมาตราต่าง ๆ ดังกล่าว ต้องการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและมีได้ให้ประชาชนเข้ามา สนับสนุนด้านทรัพยากรเพียงอย่างเดียวแต่ยังหมายถึงการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ทั้งในฐานะของผู้ตัดสินใจและผู้ร่วมดำเนินการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของ ประชาชนและมีส่วนร่วมในการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะมาตราที่ 39 กำหนดไว้ว่าให้ กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งทางด้าน วิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านบริหารงานทั่วไป ไปยังคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง และมาตราที่ 40 กำหนดไว้ว่าให้มี คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะกรรมการสถานศึกษาระดับ อุดมศึกษา ระดับต่ำกว่า ปริญญาตรี ของแต่ละสถานศึกษาเพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริม สนับสนุน กิจกรรมของ สถานศึกษา ประกอบด้วยผู้แทน ผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรการ ปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่ามีจำนวนประเภทละไม่เกิน 2 คน และผู้ทรงคุณวุฒิมีจำนวน

ไม่เกินประเภทละ 4 คนรวมอย่างน้อย 7 คนแต่ไม่ควรเกิน 15 คนโดยให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2542)

กระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการพัฒนาและการจัดการศึกษาตามกรอบพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จึงได้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 9 (2545- 2549) โดยมีการกำหนดแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการศึกษาที่เปิดโอกาสให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน สถาบันทางศาสนา องค์กรต่าง ๆ และสถาบันอื่น ๆ ได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ทั้งถึงและเสมอภาค มีการกระจายอำนาจให้สถานศึกษามีอิสระในการบริหารจัดการเพื่อให้สถานศึกษามีความคล่องตัวในการบริหารจัดการตนเอง สามารถวางแผนบริหารจัดการสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและแก้ไขปัญหาในสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม รวดเร็ว ที่สำคัญยังเป็นการสร้างจิตสำนึกให้ชุมชนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกิจการของสถานศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ ภายใต้กรอบนโยบายและแผนงานที่กระทรวงและเขตพื้นที่การศึกษากำหนด ในการปฏิรูปการจัดการศึกษาในครั้งนี้ นอกจากจะเน้นการปฏิรูประบบและกระบวนการจัดการศึกษาแล้วยังเน้นในส่วนที่เป็นแนวทาง หลักการ โครงสร้างและระบบบริหารให้เป็นส่วนสำคัญในการสนับสนุนการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบให้บรรลุวัตถุประสงค์ คือ คุณภาพการศึกษา ด้วยเหตุนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จึงกำหนดสาระการปฏิรูปให้ครอบคลุมทุกด้าน เช่น เป้าหมายและหลักการ สิทธิและโอกาส ระบบการศึกษา แนวทางการจัดการศึกษา โครงสร้างการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐาน ครูและบุคลากรทางการศึกษา งบประมาณทางการศึกษา สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เป็นการปฏิรูปเพื่อให้มีเอกภาพด้านนโยบาย มีความหลากหลายในทางปฏิบัติโดยยึดหลักการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การกำหนดมาตรฐานการศึกษาและการจัดระบบการประกันคุณภาพสถานศึกษาทุกระดับ มีการระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา ยึดหลักการส่งเสริมมาตรฐานการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้บุคคล ครอบครัว องค์กร ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันทางสังคมอื่น ที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2552)

การศึกษาที่เป็นปัญหาของสังคมไทยในปัจจุบันมีสาเหตุพื้นฐานสำคัญอย่างหนึ่งมาจากการบริหารและการจัดการที่ขาดเอกภาพด้านนโยบาย ไม่มีความหลากหลายในการปฏิบัติ ขาดการกระจายอำนาจไปยังท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและ

ชุมชน ขาดสำนึกในการผนึกกำลังร่วมคิดร่วมทำอย่างจริงจังซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ รุ่ง แก้วแดง ที่กล่าวว่า สภาพของการบริหารจัดการการศึกษาของไทยจะเป็นแบบรวมศูนย์อำนาจสู่ ส่วนกลาง โดยสถานศึกษาทุกแห่งจะต้องขึ้นตรงต่อสำนักงานในส่วนกลางซึ่งเป็นนิติบุคคล สถานศึกษาไม่มีอำนาจในการบริหารตนเองเส้นทางเดินระหว่างหน่วยงานกับส่วนกลางมีหลายชั้น อันเป็นมูลเหตุให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมาอีกมาก เช่น ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญต่อ ผู้บังคับบัญชามากกว่าผู้เรียนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในระดับโรงเรียน ระดับคุณภาพและ ประสิทธิภาพการศึกษาที่ขาดมาตรฐาน ขาดการประกันคุณภาพทางการศึกษา การจัดการเรียนรู้ของ ครูและบุคลากรทางการศึกษาไม่มีประสิทธิภาพ ประชากรในวัยเรียนอีกจำนวนมากที่ยังขาด โอกาสทางการศึกษาขาดการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการจัดการศึกษา อัน เนื่องมาจากหน่วยงานทางการศึกษามีจำนวนมากและรัฐบาลเป็นผู้ลงทุนเป็นเสียส่วนใหญ่ งบประมาณจึง ไม่เพียงพอในการบริหารจัดการทางการศึกษา (รุ่ง แก้วแดง, 2545, หน้า 245-246)

จากการรายงานสถานะการศึกษาไทย ปี 2549/2550 “เรื่องการแก้ปัญหาและปฏิรูป การศึกษาอย่างเป็นระบบองค์รวม ” ของสำนักงานวิจัยและพัฒนาการศึกษา สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ พบว่า ร้อยละ 63.3 เห็นว่าหลักเกณฑ์และวิธีการสรรหา กรรมการสถานศึกษามักจะได้กรรมการที่ขาดความรู้ความเข้าใจด้านการศึกษา และไม่เห็น ความสำคัญของการศึกษาหลาย ๆ โรงเรียนสรรหาคณะกรรมการ โดยเชิญบุคคลมาสมัคร เนื่องจากผู้แทนนั้นหายากกรรมการโรงเรียนมีภารกิจส่วนตัวมากไม่มีเวลาให้ในการพัฒนาโรงเรียน ได้อย่างเต็มที่ การกำหนดคุณสมบัติของกรรมการแบบเฉพาะเจาะจงลงไปทำให้สรรหาได้ยาก (วิทยากร เชียงกูร, 2551, หน้า 78)

จากสภาพปัจจุบันด้านนโยบายที่เพิ่มประสิทธิภาพ การบริหารการจัดการศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการ โดยการกระจายอำนาจลงสู่พื้นที่การศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มี ส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงนับว่าเป็น องค์การหนึ่งที่มีความสำคัญมากในการจัดการศึกษาของชุมชน ซึ่งในปัจจุบันและอนาคตจะมี บทบาทในการพัฒนาการศึกษาเป็นอย่างมาก ผู้วิจัยในฐานะเป็นครูผู้สอนและรับผิดชอบเกี่ยวกับ การดำเนินงานของสถานศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 ตามขอบข่ายและภารกิจของสถานศึกษา 4 ด้าน คือ การบริหารจัดการด้าน วิชาการ การบริหารจัดการด้านงบประมาณ การบริหารจัดการด้านบุคลากร และการบริหารจัดการ ด้านการบริหารงานทั่วไป เป็นไปอย่างไร เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาไปใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศ ของทางโรงเรียนและเป็นประโยชน์ในการบริหารโรงเรียน ประกอบการวางแผนด้านนโยบาย

การจัดทำแผนการดำเนินงาน แผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการในการจัดการศึกษา โดยเน้นให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เป็นเขตพื้นที่การศึกษาตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ ครอบคลุมพื้นที่ 5 อำเภอ คือ อำเภอนาหว้า อำเภอนาคู อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย อำเภอนาเชือก อำเภอนาดูน อำเภอยางสีสุราช โดยมีสถานศึกษาในสังกัดจำนวน 235 โรงเรียน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 เป็นสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีนักเรียนต่ำกว่า 120 คน จำนวน 114 โรงเรียน สถานศึกษาขนาดกลาง มีนักเรียน 121- 300 คนจำนวน 110 โรงเรียน สถานศึกษาขนาดใหญ่มีนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไปจำนวน 11 โรงเรียน การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ยังขาดความชัดเจนและยังไม่เป็นรูปธรรมจึงทำให้การบริหารจัดการยังขาดความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2, 2555)

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ผู้ศึกษาได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาดังนี้

1.2.1 เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

1.2.3 ศึกษาข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

1.3.1 ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อสภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในสถานศึกษาขนาดต่างกัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2 มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

1.3.2 ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ต่อปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในสถานศึกษาขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

1.3.3 ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ต่อสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ในสถานศึกษาขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่ การศึกษาสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 ปีการศึกษา 2554 โดยผู้ศึกษาได้สังเคราะห์การศึกษาจากหลักการ แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิดการจัดการศึกษาตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ในหมวด 5 มาตรา 39 โดยศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารจัดการศึกษา จำนวน 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการปฏิบัติงานวิชาการ
2. ด้านการบริหารงานงบประมาณ
3. ด้านการบริหารงานบุคคล
4. ด้านการบริหารงานทั่วไป

1.4.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ปี การศึกษา 2554 จำนวน 235 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2, 2554 : 1) จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ดังนี้

1. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 1,026 คน
  2. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 990 คน
  3. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 165 คน
- รวมทั้งหมด จำนวน 2,181 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการสถาน ศึกษาขั้นพื้นฐานที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ปีการศึกษา 2554 จากประชากร 145 โรงเรียน กำหนดขนาด ของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (ธีระวุฒิ

เอกะกุล, 2549, หน้า 143)และทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ได้จำนวน 376 คน จำแนกตามสถานศึกษา ดังนี้

1. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 177 คน
2. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 171คน
3. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 28 คน

1.4.3 ขอบเขตด้านตัวแปร

1) ตัวแปรต้น ได้แก่ ขนาดของสถานศึกษา จำแนกเป็น

1. สถานศึกษาขนาดเล็ก
2. สถานศึกษาขนาดกลาง
3. สถานศึกษาขนาดใหญ่

2) ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ คณะ กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 ตามขอบข่ายการบริหารงานสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 4 ด้าน คือ

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ
2. ด้านการบริหารงานงบประมาณ
3. ด้านการบริหารงานบุคคล
4. ด้านการบริหารงานทั่วไป

1.4.4 ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2

1.4.5 ขอบเขตด้านระยะเวลาที่ศึกษา

ปีการศึกษา 2556

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้เห็นความสำคัญของการวิจัย เพื่อที่จะได้นำข้อมูลไปปรับปรุงพัฒนาคุณภาพในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนี้

1.5.1 สถานศึกษาได้จัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อใช้ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2

1.5.2 สถานศึกษาได้แนวทางในการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

1.5.3 ผู้ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ สามารถนำข้อมูลสารสนเทศไปกำหนดเป็นแนวทางการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้เกิดประโยชน์มากยิ่งขึ้น

1.5.4 เป็นประโยชน์ในการวิจัยและสามารถนำไปเป็นรูปแบบในการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน

1.6 ค่านิยมศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นิยามศัพท์เฉพาะเพื่อใช้ในการศึกษา ดังนี้

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา หมายถึง การเข้ามามีสิทธิและมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการแสดงความคิดเห็น การค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหา ตลอดจนความต้องการหรือความมุ่งหวัง ในการพัฒนาการศึกษาเพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบาย และการวางแผนการศึกษา ดำเนินกิจกรรม การจัดการศึกษา อบรมและฝึกอาชีพตามความเหมาะสมและความต้องการของท้องถิ่นตามบทบาทและหน้าที่ทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

ด้านการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารงานด้านวิชาการ การดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ กิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐาน การศึกษา การพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาการพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ การนิเทศ การศึกษา การส่งเสริมให้นักเรียนมีความเข้มแข็งทางวิชาการสามารถพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผลประเมินผล รวมทั้งสนับสนุนส่งเสริมปัจจัยที่จะนำมาเกื้อหนุนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิผล

ด้านการบริหารงานงบประมาณ หมายถึง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารงานด้านงบประมาณ การบริหารงานเกี่ยวกับการจัดตั้งงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การตรวจสอบ ติดตามและประเมินประสิทธิภาพในการใช้จ่ายงบประมาณ งานการเงินและงานการบัญชี งานพัสดุและสินทรัพย์ของสถานศึกษา มุ่งเน้นการเป็นอิสระในการบริหารจัดการ มีความคล่องตัว โปร่งใสตรวจสอบได้ ยึดหลักการ บริหาร มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้น ต่อผู้เรียน

ด้านการบริหารงานบุคคล หมายถึง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของ กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารงานด้านบุคคลในสถานศึกษา ด้านการดำเนินงาน เกี่ยวกับการวางแผนอัตรากำลัง การกำหนดตำแหน่งและวิทยฐานะของครู พนักงานและบุคลากร

ทางการศึกษาการสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง การเลื่อนขั้นเงินเดือนและค่าจ้าง การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานราชการ วินัยและการรักษาวินัย เพื่อดำเนินงานการบริหารด้านบุคคลให้เกิดความคล่องตัวมีอิสระภายใต้กฎหมาย ระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลพนักงานครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา มีความรู้ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่งคั่งก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน

ด้านการบริหารงานทั่วไป หมายถึง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานทั่วไป ด้านการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดทำนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษา การจัดระบบการบริหารและการพัฒนาองค์กร การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนามาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน งานธุรการ การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา งานปกครอง ดูแลบำรุงรักษา การใช้อาคารสถานที่และการปรับปรุง

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการตามพระราชบัญญัติระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ซึ่งกำหนดให้สถานศึกษาขนาดเล็ก (นักเรียนไม่เกิน 300 คน) มีคณะกรรมการสถานศึกษาได้จำนวน 9 คน และสถานศึกษาขนาดใหญ่ (มีนักเรียนเกินกว่า 300 คนขึ้นไป) มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15 คน ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ปี 2552

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ช่วงชั้นที่ 1-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 หมายถึง เขตพื้นที่การศึกษาตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ ครอบคลุมพื้นที่ 5 อำเภอ คือ อำเภอนาโพธิ์ อำเภอยักษ์คนภูมิพิสัย อำเภอนาคู อำเภอนาเชือก อำเภอยางสีสุราช

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามลำดับ ดังนี้

- 2.1 หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 2.2 การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 2.3 บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
- 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.5 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

2.1 หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ความหมายของการบริหารการศึกษา

การบริหารสถานศึกษาเป็นกระบวนการบริหารที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา ซึ่งยึดหลักการบริหารและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร มีผู้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษา ดังนี้

อำนาจ มีศรี (2548, หน้า 2) ได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึงกระบวนการทำงานหรือกิจกรรมต่างๆ ทางการศึกษาที่บุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมมือกันดำเนินงานโดยใช้ทรัพยากรทางการบริหาร เพื่อใช้พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นสมาชิกที่ดี มีคุณภาพของสังคมตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

สมาน อัสวภูมิ (2541, หน้า 7, อ้างถึงใน ไตรวุฒิ พลรักษา, 2551, หน้า 11) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การควบคุมและการจัดการด้านบริหาร โรงเรียนซึ่งเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน งานธุรการ งานที่เกี่ยวกับตัวครูและนักเรียนตลอดถึงบุคลากรอื่น ๆ การจัดการเรียนการสอนและการแนะแนวการบริหารการศึกษาเป็นศาสตร์ที่มีขอบเขตกว้างขวางสามารถเรียนรู้ได้

เบญจรงค์ แสงสุกวาว (2551, หน้า 50) ได้ให้ความหมายการบริหารการศึกษาว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การทำกิจกรรมทางการศึกษาของกลุ่มบุคคลร่วมกัน โดยใช้หลักการของการบริหารในเรื่อง การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การประเมินผลและการปรับปรุงงานมาดำเนิน การในการจัดการศึกษาทุกด้าน เพื่อให้การใช้ทรัพยากรทางการศึกษามบรรลุตามเป้าหมาย วัตถุประสงค์ที่สถานศึกษากำหนดไว้

ไทรวูฒิ พลรักษา (2552, หน้า 32) ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาไว้ว่า การบริหารหมายถึงการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์การที่มีบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมกันวางแผน (Planning) การจัดองค์กร (Organizing) การควบคุม (Controlling) โดยมีผู้บริหารเป็นผู้นำและเป็นผู้บังคับบัญชา (leading) เพื่อให้งานหรือกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นมีความคล่องตัวสะดวก รวดเร็ว มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายขององค์ที่ได้วางไว้

กุหลาบ ปุริสาร (2552, หน้า 18) การบริหาร หมายถึงการใช้ศาสตร์และศิลป์ของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินกิจกรรมหรืองานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ร่วมกันโดยอาศัยกระบวนการและทรัพยากรทางการบริหารเป็นปัจจัยอย่างประหยัด และให้เกิดประโยชน์สูงสุด

วิทยา ด้านธำรงกุล (2546, หน้า 29) ให้ความหมายการบริหารว่า การบริหาร หมายถึงกระบวนการวางแผน (Planning) การจัดองค์กร (Organizing) การนำและการบัญชา (Leading) และการควบคุม (Controlling) ทรัพยากรต่าง ๆ ขององค์การเพื่อการบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ใน การทำหน้าที่ทั้งสี่ในการบริหารนั้น มีความมีความเกี่ยวพันซึ่งกันและกัน และดำเนินไปอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ผู้บริหารไม่ได้ทำหน้าที่อย่างหนึ่งจนจบเรียบร้อยแล้วจึงเริ่มงานอย่างหนึ่งต่อไป トラบใดที่สภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงทำให้จะต้องมีการเริ่มต้นงานใหม่ตามโอกาสที่จะเกิดขึ้น และมีการปรับปรุงสิ่งที่ตัดสินใจแล้วตลอดเวลา หน้าที่ทั้งสี่จึงหมุนเวียนไปพร้อม ๆ กันตามความเคลื่อนไหวขององค์การและสภาพแวดล้อม

ปรัชญา มั่นทม (2546, หน้า 27) กล่าวว่า การบริหารหรือการจัดการขั้นพื้นฐาน หมายความว่า การกำกับและส่งเสริมสนับสนุนหรือการร่วมมือกันดำเนินการทำกิจกรรมของสถานศึกษา ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมีคณะบุคคลประกอบด้วย ผู้บริหาร คณะครู อาจารย์ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่เป็นตัวแทนจากบุคคลกลุ่มต่าง ๆ ร่วมกันดำเนินการจัดการศึกษาในสถานศึกษาในรูปแบบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การบริหาร เป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การโดยอาศัยหน้าที่ของการบริหาร ที่สำคัญ คือ การวางแผน (Planning) การจัดองค์กร (Organizing) การนำ (Leading) และการควบคุม (Controlling) (วิโรจน์ สารรัตนะ, 2548, หน้า 3) การบริหารเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป โดยใช้เทคนิคและวิธีการต่างๆ เพื่อนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ได้กำหนดร่วมกัน

การบริหารจึงเกี่ยวข้องกับหลักการกว้าง ๆ 6 ประการ

1. มีบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป

2. กลุ่มบุคคลดังกล่าวร่วมมือกัน
 3. ทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างด้วยการประสานความสัมพันธ์และมีระบบระเบียบ กฎเกณฑ์

4. การรู้จักใช้ทรัพยากร ตลอดจนจนเทคนิคต่างๆ อย่างเหมาะสม
 5. บรรลุวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งหรือหลายอย่างที่กำหนดไว้ล่วงหน้าอย่างชัดเจน
 6. วัตถุประสงค์ดังกล่าวได้ช่วยกันกำหนดขึ้น โดยทุกคนรับรู้และเห็นด้วยตรงกัน
 สรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง การใช้ศาสตร์และศิลป์เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับ คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ การจัดการให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้การบริหารเป็นการประสานงาน การอำนวยความสะดวกและการให้บริการแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีการบริหารการศึกษาในปัจจุบัน นับแต่ยุคปฏิวัติอุตสาหกรรมเป็นต้นมา ในระยะเริ่มแรกมีลักษณะเป็นเพียงแนวคิดหรือข้อเสนอที่ยังไม่ชัดเจนถือว่าเป็นยุคบุกเบิกทางทฤษฎีรุ่นแรก จนถึงปลายศตวรรษที่ 18 ก็เริ่มมีการพัฒนาศาสตร์ทางการบริหารขึ้นอย่างเป็นทางการเป็นยุคทศวรรษดั้งเดิมจากนั้นมีวิวัฒนาการสู่ยุคทศวรรษเชิงพฤติกรรม ยุคทศวรรษเชิงปริมาณ และยุคทศวรรษร่วมสมัยในปัจจุบัน

1. ทฤษฎีการบริหารยุคทศวรรษดั้งเดิม จำแนกออกเป็น 3 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีบริหารเชิงวิทยาศาสตร์ที่มุ่งหาวิธีที่ดีที่สุดในการทำงาน ทฤษฎีการบริหารกำหนดหลักการทางบริหารไว้และเชื่อว่าหากมีการฝึกอบรมก็สามารถจะทำให้เป็นนักบริหารที่มีความสามารถได้และทฤษฎีแบบการบริหารแบบราชการที่มุ่งเน้นความเป็นเหตุเป็นผลในองค์กรประกอบต่าง ๆ ขององค์กร

2. ทฤษฎีทศวรรษเชิงพฤติกรรมมีจุดเน้นที่การศึกษาเพื่อความเข้าใจในปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ในองค์กร มีทศวรรษต่อคนงานว่ามีได้เป็นมนุษย์เศรษฐกิจหรือด้านกายภาพเท่านั้น แต่เป็นมนุษย์สังคมที่ต้องการปัจจัยเชิงจิตด้านสังคม ทศวรรษดังกล่าวนำไปสู่ความเคลื่อนไหวเชิงมนุษยสัมพันธ์และตระหนักถึงความจำเป็นของนักบริหารว่าควรมีทศวรรษเชิงมนุษยสัมพันธ์เพิ่มขึ้นด้วย

3. ทฤษฎีเชิงปริมาณ มีจุดเน้นที่ตัวแบบทางคณิตศาสตร์ สถิติ และข้อมูลสารสนเทศเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจทางการบริหารที่มีประสิทธิภาพ มี 3 หลักการที่สำคัญ คือ หลักการบริหารศาสตร์หรือการวิจัยเชิงปฏิบัติการซึ่งมีจุดมุ่งหมายให้มีการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ จากการใช้ตัวแบบทางคณิตศาสตร์และวิธีการเชิงสถิติมาประกอบ หลักการบริหารเชิงปฏิบัติการมุ่งจัดการเรื่องการผลิตและการให้บริการให้มีประสิทธิภาพ และหลักการระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารซึ่งมุ่งสู่การออกแบบระบบสารสนเทศและการนำไปใช้งาน โดยสร้างระบบฐานข้อมูลที่อาศัยคอมพิวเตอร์เป็นพื้นฐาน

4. ทฤษฎีทัศนระร่วมสมัย ประกอบด้วยหลักการบริการตามทฤษฎีเชิงระบบและการบริหารงานตามสถานการณ์กรณีแรกเป็นขององค์การระบบๆหนึ่ง ประกอบด้วยปัจจัยป้อนเข้า กระบวนการ ปัจจัยป้อนออก และข้อมูลย้อนกลับ สำหรับหลักการความเชื่อที่ไม่มีวิธีการทำงานใดที่ดีที่สุดทุกสถานการณ์ ผู้บริการจะต้องมีทักษะเชิงมนทัศน์ก่อนข้างสูง เพื่อให้วิเคราะห์สถานการณ์ เพื่อการตัดสินใจเลือกหลักการหรือวิธีการบริหารที่เหมาะสมได้

Peter F. Drucker (อ้างถึงใน กุหลาบ บุริสาร, 2552, หน้า 17) กล่าวไว้ว่า การบริหารเป็นศิลปะในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกับผู้อื่น

HerBert A. Simon (อ้างถึงใน กุหลาบ บุริสาร 2552, หน้า 17) ให้ความหมายว่า การบริหาร คือ กิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างร่วมกัน

สรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง การกระทำกิจกรรมหรือการทำงานใด ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษาของคณะบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมมือดำเนินการเพื่อให้กิจกรรมหรืองานดังกล่าวบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ร่วมกัน ด้วยการใช้ทรัพยากรการบริหารอย่างประหยัดคุ้มค่าและเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

กระบวนการบริหารการศึกษา

การบริหารการศึกษาดำเนินงาน โดยใช้กระบวนการ ซึ่งนักศึกษหลายท่านได้ให้แนวคิดไว้ดังนี้

สมนึก นนธิจันทร์ (2538, หน้า 32) กล่าวไว้ว่า กระบวนการบริหาร (Administration) กล่าวโดยรวมแล้วจะเป็นกระบวนการที่ใช้อำนาจหน้าที่ (Authority) ของบุคคลเพื่อกำหนดนโยบาย (Polity) และดำเนินการวางแผน (Planning) การประสานงาน (Coordinating) การรายงาน (Reporting) และงบประมาณ (Budgeting) อันเป็นผลไปสู่กระบวนการใช้ทรัพยากรให้เกิดสูงสุดต่อความสำเร็จตามจุดประสงค์ของหน่วยงาน

สมเดช สีแสง (2539, หน้า 5) ได้สรุปกระบวนการบริหาร 6 กระบวนการของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติไว้ดังนี้

1. การวางแผน (Planning) คือการหาทางเลือกที่ดีที่สุดในการใช้ทรัพยากรที่มีอย่างประหยัดให้ได้ผลคุ้มค่าและกำหนดวิธีปฏิบัติไว้ล่วงหน้าเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์

2. การจัดองค์กร (Organizing) เป็นการกำหนดโครงสร้าง รูปแบบการบริหาร การกำหนดอำนาจหน้าที่ การแบ่งงาน การจัดสายงาน

3. การอำนวยการ (Directing) การวินิจฉัยสั่งการ การควบคุม กำกับ ดูแลและปฏิบัติตามแผน

4. การประสานงาน (Coordinating) เป็นการร่วมมือประสานเชื่อมโยงเพื่อให้งานเรียบร้อยไม่ซ้ำซ้อนและบรรลุวัตถุประสงค์

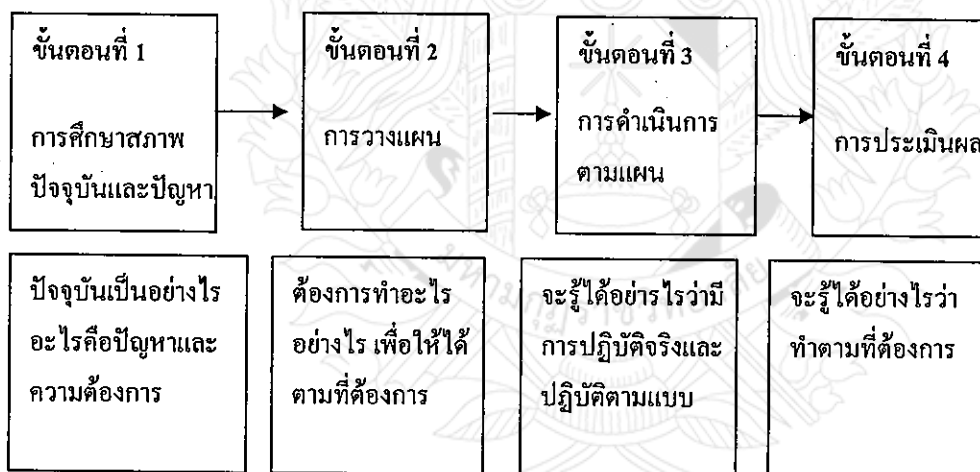
5. การบริหารงบประมาณ (Budgeting) เป็นการจัดทำงบประมาณและบัญชีการใช้จ่าย การควบคุมและการตรวจสอบ

6. การประเมินผล (Evaluation) คือการตรวจสอบผลของการปฏิบัติงาน รวบรวมปัญหาหาทางแก้ไข เปรียบเทียบผลงานว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่อย่างไร

สมาน อิศวภูมิ (2541, หน้า 12-13) ได้กล่าวว่า ไม่มีกระบวนการบริหารใดที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นกระบวนการบริหารที่สมบูรณ์ที่สุด บางคนอาจจะชอบกระบวนการบริหารซึ่งมีอยู่ สามขั้นตอนบ้าง อาจจะชอบที่มีหลายขั้นตอนและมีรายละเอียดมาก ๆ ซึ่งก็มีขั้นตอนที่คล้ายกับที่นำเสนอมาแล้วทั้งหมด และยังสรุปเอาไว้ว่า กระบวนการบริหารประกอบด้วย 3 กระบวนการย่อย คือ

1. การวางแผน (Planning)
2. การนำผลไปใช้ (Implementation)
3. การกำกับงาน (Controlling)

ทองาน บุญพรหม (2542, หน้า 12-14) ได้สรุปกระบวนการบริหารประกอบด้วย 4 ขั้นตอนดังแผนภูมิ

ภาพที่ 1 ขั้นตอนกระบวนการบริหาร

ที่มา : ทองาน บุญพรหม (2542, หน้า 13)

การบริหารเป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่อง และการบริหารที่มีประสิทธิภาพต้องดำเนินครบทุกขั้นตอนตามกระบวนการบริหารงานดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหา

การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุด เป็นพื้นฐานของการวางแผน จะต้องศึกษาให้ทราบว่าสภาพปัจจุบันเป็นอย่างไร อะไรคือปัญหา ผู้บริหาร โรงเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องร่วมมือกันศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผน

การวางแผนเป็นการศึกษาคาดการณ์ล่วงหน้าว่าจะทำอะไร ทำไมจึงทำ จะทำอย่างไร จะให้ใครทำ จะทำที่ไหน และทำเมื่อไร การวางแผนบริหารโรงเรียนจะต้องกำหนดวัตถุประสงค์และวิธีการที่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของโรงเรียน มีรายละเอียดขั้นตอนการทำงานชัดเจน มีระบบระเบียบและสะดวกแก่การปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินงานตามแผน

เป็นขั้นตอนที่สำคัญประกอบด้วย การควบคุม กำกับ ติดตาม และนิเทศ เป็นกิจกรรมที่ต้องกำหนดผู้ปฏิบัติและวิธีการปฏิบัติไว้อย่างชัดเจน เป็นระบบซึ่งผู้บริหารโรงเรียน หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายต้องปฏิบัติอย่างจริงจังตามที่กำหนด

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผล

เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการบริหารที่จะช่วยให้ผู้บริหารทราบผลการดำเนินงานว่าบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายมากน้อยเพียงใด การบริหารเป็นกระบวนการแก้ปัญหา และเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน ดังนั้น ข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลจะย้อนกลับมาสู่ขั้นตอนที่ 1 ใหม่ คือ ขั้นตอนการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา เพื่อเป็นข้อมูลในการคิดแก้ปัญหาโดยการวางแผนในขั้นตอนที่ 2 นำไปสู่การดำเนินงานตามขั้นตอนที่ 3 และการประเมินผลในขั้นตอนที่ 4 ตามลำดับ

กระบวนการบริหารงานของสมาคมผู้บริหารการศึกษาของสหรัฐอเมริกา (The America Association of School Administrators : AASA) ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ

1. การวางแผน (Planning) หมายถึง การกำหนดโครงการว่าจะทำอะไร ทำอย่างไร จะมอบหมายให้ใครทำ จะทำที่ไหนและจะกระทำเมื่อไร เพื่อใช้เป็นแผนปฏิบัติการในการบริหารการศึกษา

2. การสรรหาตัวบุคคลและวัสดุที่จำเป็นต้องการใช้ในการปฏิบัติงานตามแผน (Allocation)

3. การให้กำลังใจปฏิบัติงาน (Stimulation)

4. การประสานงาน (Co- ordination)

5. การประเมินผล (Evaluation)

วิทยา ด้านธำรงกุล (2546, หน้า 29) กล่าวว่าไว้ว่า กระบวนการวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การนำและการบัญชา (Leading) และการควบคุม (Controlling) ทรัพยากรต่าง ๆ ขององค์การเพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในหน้าที่ทั้ง สี่ ในการบริหารนั้นมีความเกี่ยวพันซึ่งกันและกันและดำเนินไปอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา ผู้บริหารไม่ได้ทำหน้าที่อย่างหนึ่งจนจบเรียบร้อยแล้วจึงเริ่มงานอีกต่อไป トラบโคที่สภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงทำให้ต้องเริ่มต้นงานใหม่ ๆ ตามโอกาสที่เกิดขึ้นมีการปรับปรุงสิ่งที่ตัดสินใจแล้วตลอดเวลา หน้าที่ทั้ง 4 จึงหมุนเวียนไปพร้อม ๆ กันตามความเคลื่อนไหวขององค์การและสภาพแวดล้อม

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า กระบวนการบริหารศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ ตามแนวคิดทั้งหลายที่กล่าวมาแล้วมีขั้นตอนสำคัญที่จะช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การหรือสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยซึ่งประกอบด้วย สภาพปัจจุบัน ปัญหา การวางแผน การจัดองค์การ การจัดงบประมาณ การสั่งการ การประสานงาน การติดต่อสื่อสาร การควบคุม การจูงใจ การบำรุงขวัญ การประเมินผล และการรายงานผล

ปัจจัยในการบริหารงาน

การบริหารงานที่ให้ประสบความสำเร็จหรือดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยทรัพยากรในการบริหารเป็นองค์ประกอบ ซึ่งมีผู้กล่าวถึงทรัพยากรการบริหารไว้หลายท่าน ดังนี้

สมนึก นนธิจันทร์ (2538, หน้า 35) ได้กล่าวว่า สรุปโดยรวมปัจจัยการบริหารในปัจจุบัน แบ่งออกเป็น 2 ปัจจัย

1. ปัจจัยภายใน ซึ่งก็คือ 4 M's
2. ปัจจัยภายนอก ซึ่งก็คือ ตลาด หรือคู่แข่งหรือสิ่งแวดล้อมเข้าไปด้วย ซึ่งตลาดหมายถึง

ความว่า ลูกค้าหรือผู้บังคับบัญชาตลอดทั้งนโยบาย

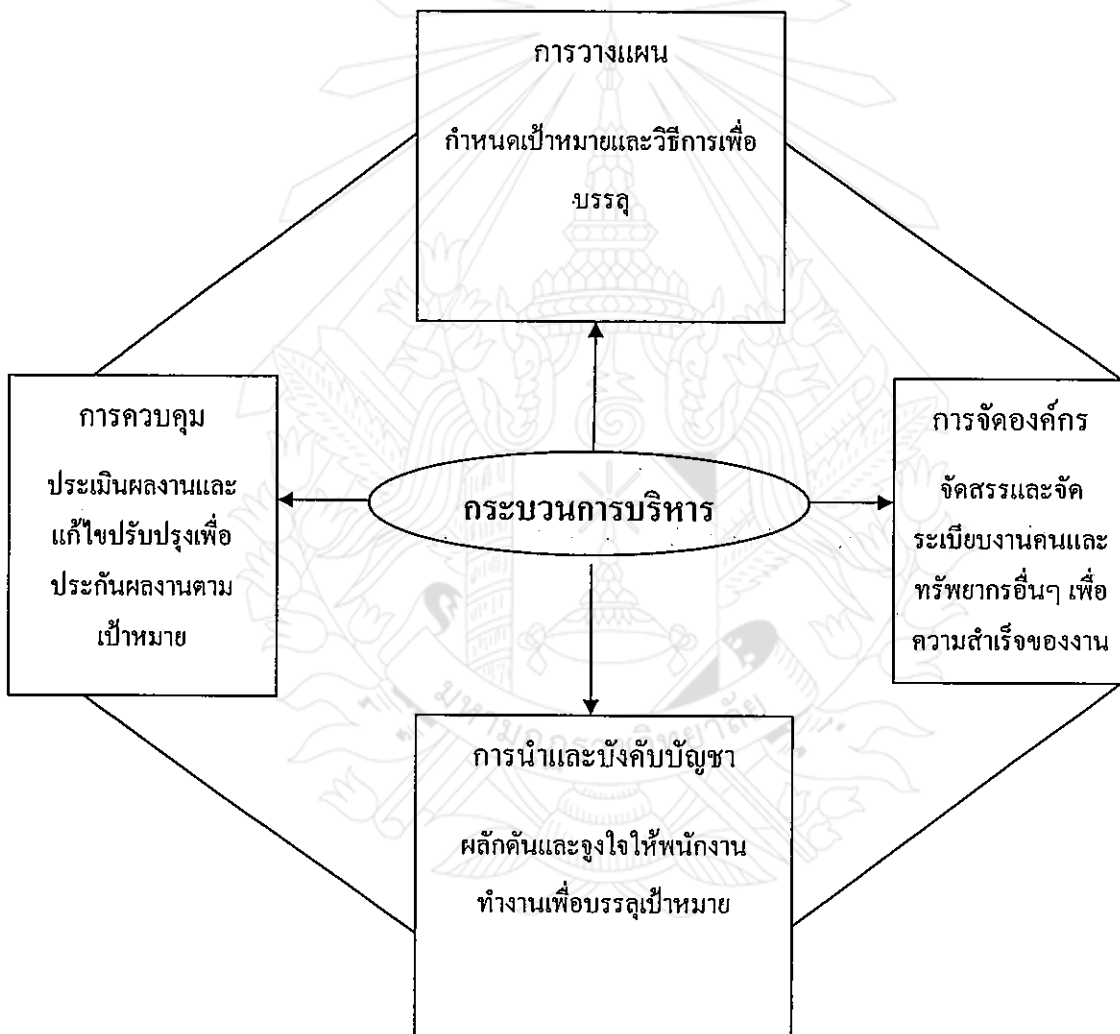
บุญช่วย ศิริเกษ (2532, หน้า 32) ได้กล่าวว่า ทรัพยากรการบริหาร หมายถึง ปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็นจะต้องใช้ในการบริหารงานเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพโดยทั่วไปเป็นที่ยอมรับว่า ทรัพยากรการบริหารมี 4 อย่างเรียกว่า M's ได้แก่ Man (คน) Money (เงิน) Materials (วัสดุอุปกรณ์) และ Management (การจัดการ) แต่ไม่ถือว่า การจัดการเป็นทรัพยากรอย่างหนึ่ง เพราะเป็นเรื่องของวิธีการหรือเทคนิคทางการบริหาร ก็จะเหลือเพียง 3 M's เท่านั้น คือ เงิน คน วัสดุอุปกรณ์ ซึ่งเป็นเรื่องจำเป็นที่ขาดไม่ได้

จากแนวคิดและข้อเสนอที่กล่าวมาข้างต้นพอจะสรุปได้ว่าการบริหารการศึกษาจะต้องอาศัยหลักการในการบริหาร หลักการที่ดี คือ กระบวนการบริหารนั่นเอง

นอกจากนี้ยังต้องมีทรัพยากรในการบริหารเพื่อเอื้ออำนวย สนับสนุนให้การบริหาร การศึกษาดำเนินไปด้วยดีและมีประสิทธิผล

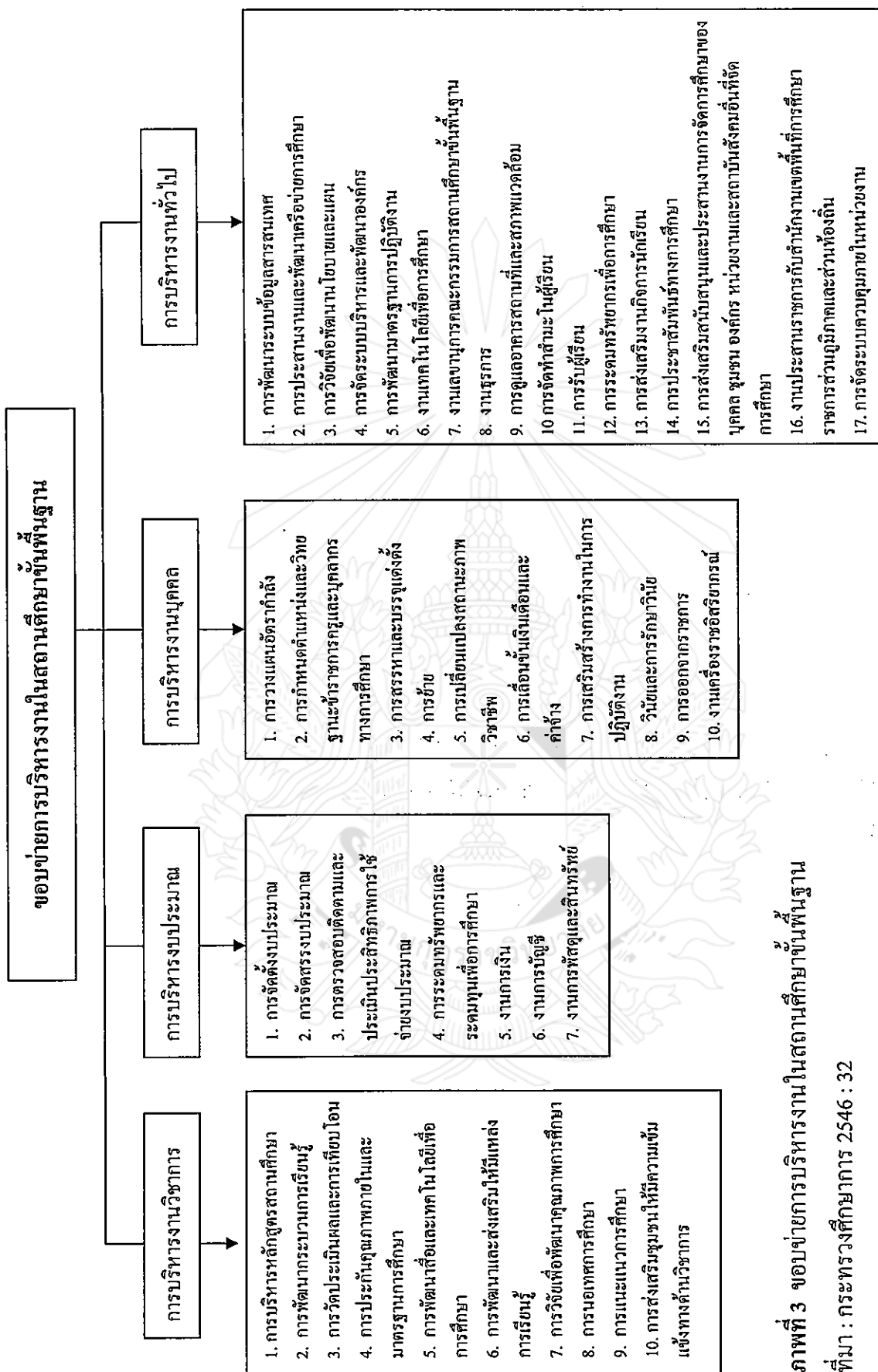
ขอข่ายการบริหารงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การบริหารงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามนโยบายการกระจายอำนาจการบริหารและ การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 ได้บัญญัติให้กระทรวงกระจายและอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาทั้งด้าน วิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างหน้าที่ต่างๆ ของการบริหารที่เชื่อมโยงเกี่ยวพันกันในรูปแบบ กระบวนการ

ที่มา : วิทยา คำนธำรงกุล (2546, หน้า 29)

ภาพที่ 3 ขอบข่ายการบริหารงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ที่มา : กระดาษวงการศึกษาการ 2546 : 32

2.1.1 การบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานหลัก หรือเป็นภาระกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราช บัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการ บริหารจัดการ ไปให้สถานศึกษามากที่สุดด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัวรวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นและการมีส่วนร่วม ร่วมจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งใน การบริหารจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและพัฒนารับรู้ตลอดจนการวัดผลประเมินผล รวมทั้งการจัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและ ประสิทธิภาพสถานศึกษาจะต้องดำเนินการ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 33) คือ

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

สถานศึกษาจะต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาความ ต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐานการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา นิเทศเพื่อการพัฒนา การใช้หลักสูตรภายในสถาน ศึกษา กำกับ ติดตาม ประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาและรายงานผลให้เขตพื้นที่ การศึกษารับทราบ

2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

สถานศึกษาจะต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอน จัดทำแผนการเรียนรู้ โดยผู้เรียนมี ส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ยืดหยุ่นตามความเหมาะสม ทั้งเวลา สารการเรียนรู้และ ผู้เรียน จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริงจากแหล่งเรียนรู้ และเครือข่ายการเรียนรู้ใช้การแนะแนวเป็นส่วนหนึ่งของการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาวิธี การจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างหลากหลายและต่อเนื่อง

3. การวัดผลและประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน

สถานศึกษาจะต้องกำหนดระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาจัดทำเอกสาร หลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา ให้ดำเนินการ วัดผล ประเมินผล เทียบโอนประสบการณ์ เทียบโอนผลการเรียนและอนุมัติผลการเรียน จัดให้มี การประเมินผลทุกช่วงชั้นและจัดให้มีการสอนซ่อมเสริมกรณีที่ผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินจัด ให้มีการพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผล มีการเทียบโอนผลการเรียนโดยคณะกรรมการ จัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียนเพื่อใช้ในการอ้างอิง ตรวจสอบ และใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน

4. การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

สถานศึกษาจะต้องสนับสนุนส่งเสริมให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ในสถานศึกษากำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และรายงานผลการประกันคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษา ปรับปรุงและพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้ต่อเนื่องอยู่เสมอ

5. การพัฒนา การใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

สถานศึกษาจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผลิต พัฒนาการใช้สื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อการศึกษา จัดทำสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้กับครูและนักเรียนอย่างเพียงพอและหลากหลาย

6. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

สถานศึกษาจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาให้พอเพียงและสอดคล้องกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

สถานศึกษาต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ครูทำวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การใช้สื่อและอุปกรณ์ทางการเรียนการสอน รวบรวมและเผยแพร่ผลงานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา รวมทั้งสนับสนุนให้ครูนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

8. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

สถานศึกษาดำเนินการส่งเสริมความรู้และประสบการณ์ให้กับชุมชน โดยร่วมมือกับบุคคลชุมชน องค์กร หน่วยงานหรือสถาบันทางสังคมอื่นๆ ส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนสามารถเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ โดยร่วมมือกับบุคคล ชุมชน องค์กร และสถาบันทางสังคมอื่น ๆ สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ระหว่างชุมชน

2.1.2 การบริหารงบประมาณ

การบริหารงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการมีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดการบริหารแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากการบริการมาใช้ในการบริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน สถานศึกษาจะต้องดำเนินการดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ 2546, หน้า 36) คือ

1. การจัดตั้งงบประมาณ

สถานศึกษา ต้องจัดระบบข้อมูลสารสนเทศและดัชนีชี้วัดผลผลิตและผลลัพธ์ด้านงบประมาณของสถานศึกษา วิเคราะห์แผนกลยุทธ์ โดยพิจารณาแผนงาน/โครงการของฝ่ายต่าง ๆ เพื่อนำไปจัดตั้งแผนงบประมาณของสถานศึกษา จัดทำแผนงบประมาณให้มีความเชื่อมโยงกับสถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษาวิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของแผนงานงาน/โครงการและจัดตั้งงบประมาณของสถานศึกษา เพื่อเสนอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดทำคำขอตั้งงบประมาณของสถานศึกษาเสนอต่อเขตพื้นที่การศึกษา ทำข้อตกลง โดยมีเป้าหมายการให้บริการที่สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา โดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา

2. การจัดสรรงบประมาณ

สถานศึกษาจัดสรรงบประมาณที่ได้ให้กับหน่วยงานภายในสถานศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษาประจำปี โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เบิกจ่าย และอนุมัติงบประมาณ โดยจัดส่งแผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อขอใช้งบประมาณไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ดำเนินการเบิกจ่ายเงินงบประมาณต่าง ๆ ตามแผนปฏิบัติการประจำปี อนุมัติการใช้งบประมาณของสถานศึกษาตามประเภทและรายการที่ได้รับงบประมาณ โอนเงินงบประมาณบรายจ่ายของแต่ละแผนงานงาน/โครงการแล้วรายงานผลการดำเนินงาน ผลการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีโดยแสดงรายละเอียด ผลผลิตและผลลัพธ์ของแผนงาน งาน/โครงการตามแบบที่กำหนดไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

3. ตรวจสอบ ติดตามและประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ

สถานศึกษาจะต้องจัดให้มีการตรวจสอบ ติดตามการใช้งบประมาณโดยกำหนดแผนการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา วางแผน ตรวจสอบ วิเคราะห์ ประเมินความพอเพียงและประสิทธิภาพของระบบการควบคุมภายในของสถานศึกษา ตรวจสอบระบบการปฏิบัติงาน ตรวจสอบระบบควบคุมดูแลและความปลอดภัยของทรัพย์สินของหน่วยงานที่รับตรวจนอก จากนี้สถานศึกษาต้องตรวจสอบติดตามการใช้ผลผลิต โดยการประเมินคุณภาพการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย วางแผนประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการดำเนินงานของสถานศึกษาวิเคราะห์และประเมินประสิทธิภาพความประหยัดและความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากรของหน่วยงานในสถานศึกษา

4. การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

สถานศึกษาควรวางแผนรณรงค์ ส่งเสริมการระดมทุนการศึกษาและทุนเพื่อการพัฒนาสถานศึกษาจัดทำข้อมูลสารสนเทศและระบบการรับจ่ายทุนการศึกษาและทุนเพื่อพัฒนาการศึกษา

ให้ดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล สรุป รายงาน เผยแพร่และเชิดชูเกียรติผู้สนับสนุนทุนการศึกษา

5. การพัฒนาใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

สถานศึกษาจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผลิต พัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อการศึกษา จัดทำ จัดทำสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้กับครูและนักเรียนอย่างเพียงพอและหลากหลาย

6. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งการเรียนรู้

สถานศึกษา จัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาให้เพียงพอและสอดคล้องกับงานจัดกระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

สถานศึกษาส่งเสริมและสนับสนุน ให้ครูทำวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ การใช้สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน รวบรวม และเผยแพร่ผลการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา รวมทั้งสนับสนุนให้ครูนำผลการวิจัยมาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

8. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

สถานศึกษาดำเนินการเสริมความรู้และประสบการณ์ให้กับชุมชน โดยร่วมมือกับบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันทางสังคมอื่น ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนสามารถเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ โดยร่วมมือกับบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันทางสังคมอื่น สนับสนุนและช่วยเหลือให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างชุมชน โดยร่วมมือกับบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันทางสังคม

การบริหารงบประมาณ

การบริหารงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการมีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากการบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียนสถานศึกษาจะต้องดำเนินการดังนี้ (กระทรวงศึกษา 2546, หน้า 36)

1. การจัดตั้งงบประมาณ

สถานศึกษา ต้องจัดระบบข้อมูลสารสนเทศและดัชนีชี้วัดผลผลิตและผลลัพธ์ด้านงบประมาณของสถานศึกษา วิเคราะห์แผนกลยุทธ์ โดยพิจารณาแผนงาน/โครงการของฝ่ายต่างๆ

เพื่อนำไปจัดตั้งเป็นแผนงบประมาณของสถานศึกษา จัดทำแผนงบประมาณตามแผนงาน/โครงการ ใช้มีความเชื่อมโยงกับสถานศึกษาและขอบเขตพื้นที่การศึกษา วิเคราะห์และจัดลำดับความสำคัญของแผนงาน งาน/โครงการ และจัดตั้งงบประมาณของสถานศึกษาเพื่อเสนอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการสถานศึกษา จัดทำคำขอตั้งงบประมาณของสถานศึกษาเสนอเขตพื้นที่การศึกษา ทำข้อตกลงบริการสาธารณะ โดยมีเป้าหมายการให้บริการที่สอดคล้องกับแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา โดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา

2. การจัดสรรงบประมาณ

สถานศึกษาจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้กับหน่วยงานภายในสถานศึกษาตามแผนพัฒนาประจำปี โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา เบิกจ่ายและอนุมัติงบประมาณ โดยจัดส่งแผนปฏิบัติการประจำปีเพื่อขอใช้งบประมาณไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ดำเนินการเบิกจ่ายเงินงบประมาณประเภทต่าง ๆ ตามแผนปฏิบัติการประจำปี อนุมัติการใช้งบประมาณของสถานศึกษาตามประเภทและรายการที่ได้รับงบประมาณ โอนเงินงบประมาณ งบรายจ่ายของแต่ละแผนงานงาน/โครงการ แล้วรายงานผลการดำเนินงาน ผลการใช้จ่ายประจำปี โดยแสดงรายละเอียด ผลผลิตและผลลัพธ์ของแผนงาน โครงการตามแบบที่กำหนดไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

3. การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

สถานศึกษาต้องวางแผน วรรรงค์ ส่งเสริมการระดมทุนการศึกษาและ ทุนเพื่อการพัฒนาสถานศึกษาจัดทำข้อมูลสารสนเทศ ระบบการรับจ่ายทุนการศึกษาและ ทุนเพื่อการพัฒนาการศึกษาให้ดำเนินงานไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล สรุปการรายงาน เผยแพร่ และ เชิญชวนผู้สนับสนุนทุนการศึกษา และทุนเพื่อการพัฒนาสถานศึกษา ในด้านกองทุนกู้ยืมตาม หลักเกณฑ์ที่กำหนด ประสานการกู้ยืมเพื่อการศึกษา กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สร้างความตระหนัก แก่ผู้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงาน

นอกจากนี้สถานศึกษาควรจัดระบบสวัสดิการ เพื่อการศึกษาของสถานศึกษาให้ สอดคล้องและเป็นไปตามระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง การบริหารจัดการทรัพยากร โดยการสำรวจ และจัดทำข้อมูลทรัพยากรเพื่อการศึกษา ในเขตพื้นที่บริการของสถาน ศึกษา เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ มีการใช้ทรัพยากรร่วมกันส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรทางการศึกษาร่วมมือกันใช้ทรัพยากร ในชุมชนให้เกิดประ โยชน์ต่อกระบวนการเรียนการสอนและสถานศึกษาใช้ทรัพยากรอย่างมี ประสิทธิภาพร่วมกับบุคคลและหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่สนับสนุนการใช้ทรัพยากรเพื่อ การศึกษา

4. การบริหารการเงิน

การเบิกจ่ายเงิน สถานศึกษายื่นเรื่องขอเบิกเงินพร้อมหลักฐานสำหรับรายการที่มีได้จัดสรรและกำหนดมิได้ให้เบิกเป็นเงินก้อน เช่น เงินสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรในเขตพื้นที่การศึกษา เว้นแต่กรณีการขอเบิกจ่ายเงินงบประมาณที่จัดสรรและกำหนดให้เบิกเป็นวงเงินรวมไม่ต้องยื่นเรื่องให้เขตพื้นที่การศึกษา การรับเงินและการเก็บรักษาเงินสถานศึกษาสามารถรับเงิน ออกใบเสร็จรับเงิน และเก็บรักษาเงินในส่วนที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษาส่วนการจ่ายเงินของสถานศึกษาสามารถจ่ายที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ให้กับบุคลากรหรือผู้มีสิทธิโดยตรง เว้นแต่กรณีที่เป็นอำนาจจ่ายของคลัง และที่คลังกำหนดให้ส่วนราชการผู้เบิกเป็นผู้จ่าย ส่วนการหักเงิน ณ ที่จ่ายและนำเงินที่หักส่ง สามารถดำเนินการได้ตามอำนาจหน้าที่โดยนำส่งคลังโดยตรงหรือนำส่งคลังผ่านทางธนาคาร

5. การบริหารบัญชี

สถานศึกษาสามารถจัดทำบัญชีการเงิน ทะเบียนทางการเงิน โดยจัดทำบัญชีและทะเบียนเฉพาะที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษา จัดทำรายงานการเงินและการเงินส่งเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเปิดเผยต่อสาธารณชนส่วนการจัดทำและจัดหาพิมพ์บัญชี ทะเบียนและรายงานสถานศึกษาสามารถจัดทำและหาแบบพิมพ์ขึ้นใช้เองเว้นแต่เป็นแบบพิมพ์กลาง ที่เขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัดจัดทำขึ้นเพื่อจำหน่ายแจก

6. การบริหารงานพัสดุและสินทรัพย์

สถานศึกษาคควรวางแผนในการจัดหาพัสดุให้เป็นปัจจุบันและล่วงหน้า 3 ปี เฉพาะส่วนที่จัดหาเองหรือที่จะร่วมมือกับสถานศึกษาอื่นหรือหน่วยงานอื่นจัดหา กำหนดรูปแบบรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุ เว้นแต่กรณีที่มีแบบรูปรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะเป็นมาตรฐานอยู่แล้วพัฒนาระบบสารสนเทศและข้อมูลข่าวสารเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ ด้วยเงินงบประมาณและเงิน นอกงบประมาณของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาดำเนินการเองหรือร่วมกับสถานศึกษาอื่นจัดหาตามแผนในส่วนที่เป็นอำนาจหน้าที่อยู่ในความรับผิดชอบของสถานศึกษา

7. ตรวจสอบ ติดตามและประเมินประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ

สถานศึกษาคควรจัดให้มีการตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณ โดยกำหนดแผนการตรวจสอบแผนการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา วางแผนตรวจสอบ วิเคราะห์ ประเมินผล ความพอเพียง และประสิทธิภาพของระบบการควบคุมภายในสถานศึกษา ตรวจสอบระบบปฏิบัติงาน สอบทานความเชื่อถือได้ของข้อมูล ตรวจสอบระบบความดูแลและความปลอดภัยของทรัพย์สินของหน่วยงานที่รับตรวจ นอกจากนี้สถานศึกษาจะต้องตรวจสอบติดตามการใช้ผลผลิต โดยการประเมินคุณภาพการปฏิบัติงานที่ได้รับการมอบหมาย วางแผนประเมินประสิทธิภาพและ

ประสิทธิผลการดำเนินงานของสถานศึกษา วิเคราะห์และประเมินความมีประสิทธิภาพ ความประหยัด ความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากรของหน่วยงานในสถานศึกษา

2.1.3 การบริหารงานบุคลากร

การบริหารงานด้านบุคลากรเป็นภารกิจที่สำคัญของสถานศึกษาที่มุ่งส่งเสริมให้การปฏิบัติงานมุ่งตอบสนองภารกิจของสถานศึกษาเพื่อดำเนินงานด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว มีอิสระภายใต้กฎหมาย ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา มีความรู้ความสามารถ มีขวัญและกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงในวิชาชีพซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียน สถานศึกษาจึงควรดำเนินการดังนี้

1. การกำหนดตำแหน่งและวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

สถานศึกษาดำเนินการสำรวจและรวบรวมข้อมูลการขอปรับปรุงกำหนดตำแหน่งให้สูงขึ้นและเลื่อนวิทยฐานะของข้าราชการครูของสถานศึกษาต่อไปยังผู้มีอำนาจหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณา รวมทั้งเสนอขอเปลี่ยนแปลง การกำหนดตำแหน่ง การอนุมัติโอนตำแหน่ง และอัตราเงินเดือนของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อเขตพื้นที่การศึกษา

2. การวางแผนอัตรากำลัง

สถานศึกษาต้องประเมินความต้องการอัตรากำลัง โดยจัดทำแผนอัตรากำลังเพื่อเสนอขออัตรากำลังของสถานศึกษา โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาไปยังเขตพื้นที่การศึกษา

3. การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง

3.1 การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง สถานศึกษาเสนอความต้องการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อเขตพื้นที่การศึกษา ดำเนินการสรรหาเพื่อบรรจุแต่งตั้งบุคคลเข้ารับเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในกรณี อ.ก.ค.ศ เขตพื้นที่การศึกษาเห็นชอบหรือมอบหมายรวมทั้งสามารถดำเนินการสรรหา และจัดจ้างบุคคลเพื่อปฏิบัติงานในตำแหน่งอัตราจ้างประจำหรือชั่วคราว

3.2 การทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการ การเตรียมความพร้อมและการพัฒนาอย่างเข้มแข็งสถานศึกษาต้องแจ้งภาระงาน มาตรฐานคุณภาพของงาน มาตรฐานวิชาชีพ การประเมินผลการปฏิบัติงานให้แก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาทราบเป็นลายลักษณ์อักษรดำเนินการให้ทดลองการปฏิบัติหน้าที่ราชการ สำหรับบุคลากรทางการศึกษาให้มีความพร้อมและพัฒนาอย่างเข้มแข็ง สำหรับผู้ได้รับการบรรจุเข้ารับราชการในตำแหน่งครูผู้ช่วยตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนด ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานตามเงื่อนไขที่ได้แจ้งให้ทราบ รายงานผลการทดลองปฏิบัติหน้าที่ราชการต่อเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อดำเนินการแต่งตั้งหรือสั่งให้พ้นจากสภาพ

การเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดเมื่อได้รับอนุมัติจาก อ.ก.ค.ศ เขตพื้นที่การศึกษา

4. การเกลี้ยอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยรวบรวมและรายงานข้อมูลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาต่อเขตพื้นที่การศึกษา

5. การเปลี่ยนแปลงสถานภาพวิชาชีพ

การขอเปลี่ยนแปลงสถานภาพของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้สถานศึกษาตรวจสอบคำขอเปลี่ยนสถานภาพและเสนอต่อเขตพื้นที่การศึกษาเสนอแนะให้ความเห็นชอบในกรณีที่มีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาขอเปลี่ยนตำแหน่งมาดำรงตำแหน่งในสถานศึกษานั้น ๆ จากนั้นจึงให้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด

6. การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

6.1 การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ภายในเขตพื้นที่การศึกษา กรณีการย้ายผู้บริหารสถานศึกษา ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเสนอความประสงค์และเหตุผลความจำเป็นในการขอย้ายต่อเขตพื้นที่การศึกษา กรณีการย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สถานศึกษารวบรวมรายชื่อและข้อมูลข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ประสงค์จะขอย้ายและให้ความเห็นเสนอไปยังสถานศึกษาที่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาประสงค์จะขอย้ายไปปฏิบัติงานสถานศึกษาพิจารณาให้ความเห็นชอบข้าราชการครูและบุคลากรประสงค์จะขอย้ายมาปฏิบัติงานในกรณีที่เห็นชอบการรับย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เสนอเรื่องไปยังเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อขออนุมัติ อ.ก.ค.ศ เขตพื้นที่การศึกษาในกรณีให้ความเห็นที่ไม่สมควรรับย้ายให้แจ้งเรื่องไปยังผู้บริหารสถานศึกษาด้านสังกัดของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ประสงค์จะขอย้ายทราบ ต่อจากนั้นจึงส่งย้ายและส่งบรรจุแต่งตั้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา แล้วแต่กรณีตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด

6.2 การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต่างเขตพื้นที่การศึกษา กรณีการย้ายผู้บริหารสถานศึกษา ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเสนอความประสงค์และเหตุผลความจำเป็นในการขอย้ายไปยังเขตพื้นที่การศึกษาต้นสังกัดและเขตพื้นที่การศึกษาที่ประสงค์จะขอย้ายไปปฏิบัติงาน กรณีการย้ายครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สถานศึกษารวบรวมข้อมูลข้าราชการครูที่ประสงค์จะขอย้ายและให้ความเห็นเสนอไปยังสถานศึกษาที่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาประสงค์จะขอย้ายไปปฏิบัติงานสถานศึกษาพิจารณาให้ความเห็นชอบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ประสงค์จะขอย้ายไปปฏิบัติงาน สถานศึกษาพิจารณาให้ความเห็นชอบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ประสงค์จะขอย้ายมาปฏิบัติงานในสถานศึกษาในกรณีที่ให้ความเห็นชอบรับย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เสนอเรื่องไปยังเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อขออนุมัติ อ.

ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาในกรณีให้ความเห็นชอบว่าไม่ควรรับย้าย ให้แจ้งเรื่องไปยังผู้บริหารสถานศึกษาต้นสังกัดข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ประสงค์จะขอย้ายทราบต่อจากนั้นตั้งย้ายและบรรจุแต่งตั้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาแล้วแต่กรณีอำนาจหน้าที่ของกฎหมาย

7. เงินเดือนและค่าตอบแทน สถานศึกษาแจ้งให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาทราบถึงอัตราเงินเดือนและค่าตอบแทนที่จะได้รับ ซึ่งเป็นไปตามบัญชีอัตราเงินเดือนและค่าตอบแทนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนด

8. การเลื่อนขั้นเงินเดือน

8.1 การเลื่อนขั้นเงินเดือนปกติ ให้สถานศึกษาประกาศเกณฑ์การประเมิน และแนวปฏิบัติในการพิจารณาความดีความชอบให้แก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาทราบโดยทั่วกัน แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนดในฐานะผู้บังคับบัญชา รวบรวมข้อมูลพร้อมความเห็นของผู้อำนวยการในการประเมินและให้ความเห็นในการเลื่อนขั้นเงินเดือนของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา เสนอคณะกรรมการเลื่อนขั้นเงินเดือน แจ้งคำสั่งไม่เลื่อนขั้นเงินเดือนให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในฐานะผู้บังคับบัญชาทราบพร้อมเหตุผลที่ไม่เลื่อนขั้นเงินเดือนตั้งเลื่อนขั้นเงินเดือนให้แก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในฐานะผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง

8.2 การเลื่อนขั้นเงินเดือนกรณีพิเศษ (กรณีถึงแก่ความตายอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการ) ให้สถานศึกษาเสนอเรื่องพร้อมทั้งข้อเท็จจริงและความเห็นที่เป็นข้อยุติและรายละเอียดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องไปยังเขตพื้นที่การศึกษา และดำเนินการด้านสวัสดิการให้แก่ครอบครัวผู้ถึงแก่กรรม อันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนดตามความเหมาะสม

9. การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สถานศึกษาวิเคราะห์ความจำเป็นในการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา จัดทำแผนพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตามแผนที่กำหนด สร้างและพัฒนาความร่วมมือกับเครือข่ายในการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

10. การลาศึกษาต่อ

สถานศึกษาอนุญาตหรือเสนออนุญาตการลาศึกษาต่อตามนโยบาย หลัก เกณฑ์และวิธีการของเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแลกระทรวงศึกษาธิการตามที่กฎหมายกำหนด และเสนอเรื่องอนุญาตให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาต่อให้เขตพื้นที่การศึกษาพิจารณาตามหน้าที่กฎหมายกำหนด หรือเพื่อทราบแล้วแต่กรณี

11. การประเมินผลการปฏิบัติงาน

สถานศึกษากำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน และดัชนีชี้วัดผลการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับมาตรฐานการปฏิบัติงาน ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของเขตพื้นที่ การศึกษาและที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากำหนด ดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด นำผลการประเมินไปใช้ในการบริหารงานบุคคลของ สถานศึกษารายงานผลการปฏิบัติงานในส่วนที่เขตพื้นที่การศึกษาร้องขอได้รับทราบ

12. การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ

สถานศึกษาส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในการ ปฏิบัติงานให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เพื่อนำไปสู่การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพและคุณภาพ การศึกษา สร้างขวัญและกำลังใจแก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยการยกย่องเชิดชู เกียรติผู้มีผลงานดีเด่น และมีคุณงามความดี ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดหรือกรณีอื่นตาม ความเหมาะสม

13. มาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ

สถานศึกษาดำเนินการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ประพฤติปฏิบัติ ตามระเบียบ วินัย มาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพครู ควบคุมดูแล และส่งเสริมข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาให้การประพฤติปฏิบัติตามระเบียบวินัย มาตรฐานและจรรยาบรรณ วิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา

14. การดำเนินการทางวินัยการลงโทษข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

14.1 กรณีความผิดวินัยไม่ร้ายแรง ผู้บริหารสถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อ ดำเนินการสอบสวนเพื่อให้ได้ความจริงและความยุติธรรม เมื่อมีกรณีอันมีมูลที่ควรกล่าวหาว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษากระทำความผิดวินัยไม่ร้ายแรง ผู้บริหาร สถานศึกษาอาจสั่งยุติเรื่องในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนแล้วพบว่าไม่ได้กระทำความผิดวินัย หรือสั่ง ลงโทษ ภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน หรือลดขั้นเงินเดือนตามที่คณะกรรมการสอบสวนแล้วพบว่า มี ความผิดวินัยไม่ร้ายแรง หลังจากนั้นจึงรายงานการดำเนินงานทางวินัยไม่ร้ายแรงไปยังเขตพื้นที่ การศึกษา

14.2 กรณีความผิดวินัยร้ายแรง ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งตามกฎหมายระเบียบ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน กรณีอันมีมูลว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากระทำความผิดวินัยร้ายแรงตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด

ในกฎ อ.ก.ค.ศ เขตพื้นที่การศึกษาพิจารณา ลงโทษ ปลดออกหรือไล่ออก หลังจากนั้นจึงรายงานการดำเนินงานทางวินัยร้ายแรงไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

15. การร้องทุกข์

สถานศึกษารับเรื่องร้องทุกข์ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา แล้วแล้วเสนอไปยังผู้มีอำนาจตามกฎหมายพิจารณาในกรณีข้าราชการครูและบุคลากรทางการเสนอเรื่องร้องทุกข์ผ่านผู้บริหารสถานศึกษาเสนอความเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการร้องทุกข์ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อประกอบการพิจารณาของ อ.ก.ค.ศ เขตพื้นที่การศึกษาหรือผู้มีอำนาจตามกฎหมาย

16. การอุทธรณ์

สถานศึกษารับเรื่องอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัยข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา แล้วเสนอไปยังผู้มีอำนาจตามกฎหมายพิจารณา ในกรณีที่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เสนอเรื่องอุทธรณ์ผ่านผู้บริหารสถานศึกษา เสนอความเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาของ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาหรือผู้มีอำนาจตามกฎหมาย

17. การออกจากราชการ

17.1 การออกจากราชการ ผู้บริหารสถานศึกษาอนุญาตการลาออกจากราชการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในฐานะผู้มีอำนาจบรรจุและแต่งตั้งตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนด หรือรับเรื่องการลาออกจากราชการ ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในฐานะผู้บังคับบัญชาแล้วแต่กรณี หรือยับยั้งการอนุญาตให้ลาออกจากราชการ ในฐานะผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งหากเห็นว่าจำเป็นเพื่อประโยชน์แก่ทางราชการตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามที่กฎหมายกำหนด

17.2 การสั่งให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ออกจากราชการในฐานะผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง หรือเสนอให้ อ.ก.ค.ศ เขตพื้นที่การศึกษาพิจารณาแล้วแต่กรณี

18. งานยกเว้นคุณสมบัติ โดยเสนอความเห็นและข้อมูลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ขอยกเว้นคุณสมบัติตามที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

19. งานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

สถานศึกษาดำเนินการขอเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและลูกจ้างไปยังเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อเสนอไปยังผู้มีอำนาจตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่

กฎหมายกำหนด และจัดทำทะเบียนผู้ที่ได้รับเครื่องราชของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และลูกจ้างในสังกัด

20. การขอรับใบอนุญาตและการขอต่อใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ โดยดำเนินการรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพและการต่อใบอนุญาตประกอบวิชาชีพของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อเสนอไปยังเขตพื้นที่

21. งานทะเบียนประวัติข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สถานศึกษาจัดทำข้อมูลทะเบียนประวัติข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและลูกจ้าง ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเกษียณอายุราชการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและลูกจ้าง รับเรื่องการแก้ไข วัน เดือน ปี แล้วเสนอให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายพิจารณา

2.1.4 การบริหารงานทั่วไป

การบริหารงานทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับงานบริหารระบบองค์กร ให้บริการด้านงานบริหารเพื่อให้บรรลุมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสาน ส่งเสริมและสนับสนุนการอำนวยความสะดวก ๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ทันสมัย ครอบคลุมเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมให้การบริหารจัดการ การศึกษาของสถานศึกษาตามหลักการบริหารงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก โดยเน้นความโปร่งใสความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน องค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลซึ่งสถานศึกษาต้องดำเนินการดังนี้

1. การวางแผนการจัดการศึกษา

1.1 แผนพัฒนาการศึกษาหรือแผนกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับเป้าหมายและทิศทางของเขตพื้นที่การศึกษา และสนองความต้องการของสังคมและชุมชน โดยการมีส่วนร่วมของบุคคลและชุมชน องค์กร สถาบัน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการและพัฒนาการเรียน การศึกษาของสถานศึกษา เสนอแผนพัฒนาการศึกษา หรือแผนกลยุทธ์ที่จัดทำขึ้นให้เขตพื้นที่ การศึกษารับทราบ จากนั้นจึงจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา

1.2 แผนพัฒนาการศึกษาประจำปีหรือแผนปฏิบัติการประจำปี สถานศึกษาต้องกำหนดนโยบายและแนวทางในการจัดการศึกษาและการใช้จ่ายงบประมาณให้สอดคล้องกับนโยบายและกรอบแนวทางในการจัด และพัฒนาการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาและแผนพัฒนา การศึกษาของสถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาเพื่อรับการจัดสรรงบประมาณจากเขตพื้นที่ การศึกษาจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีตามนโยบายและกรอบแนวทางของสถานศึกษาตาม

นโยบายที่ได้รับจัดสรรกับทรัพยากรของสถานศึกษา เสร็จแล้วเสนอผ่านแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาให้เขตพื้นที่การศึกษาทราบ

2. งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน สถานศึกษาคณะครูศึกษา วิเคราะห์ วิจัยการจัดและพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาตามกรอบทิศทางของเขตพื้นที่การศึกษา และความต้องการของสถานศึกษา แจ้งผลการศึกษาวิจัยให้เขตพื้นที่การศึกษาทราบ และเผยแพร่การศึกษางานวิจัยของสถานศึกษาให้บุคลากรในสถานศึกษาและสาธารณชนทราบ

3. การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ สถานศึกษาจัดระบบมาตรฐานข้อมูลเพื่อใช้ในการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับฐานข้อมูลของเขตพื้นที่การศึกษา จัดระบบข้อมูลสารสนเทศเชื่อมโยงกับสถานศึกษาอื่น เขตพื้นที่การศึกษาและส่วนกลางนำเสนอและเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศเพื่อบริหาร การบริการ และการประชาสัมพันธ์

4. การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน สถานศึกษากำหนดมาตรฐานและดัชนีตัวชี้วัดการปฏิบัติงานแต่ละด้านของสถานศึกษา ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการปฏิบัติงานที่กำหนดขึ้น นำผลมาปรับปรุงและพัฒนาทั้งมาตรฐานการปฏิบัติงานและระบบการประเมินมาตรฐานการปฏิบัติงานของสถานศึกษา

5. การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา สถานศึกษาประสานงานกับเครือข่ายด้านการศึกษา เผยแพร่ข้อมูลเครือข่ายการศึกษาให้บุคลากรในสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องทราบ กำหนดแผนโครงการหรือกิจกรรมเพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเครือข่ายทางการศึกษา ให้ความร่วมมือสนับสนุนทางวิชาการแก่เครือข่ายทางการศึกษาของสถานศึกษาและเขตพื้นที่ทราบ

6. การอำนวยความสะดวกด้านบุคลากร โดยจัดระบบส่งเสริม สนับสนุน และอำนวยความสะดวกในการบริหารงานบุคคลตั้งแต่การสรรหา บรรจุและแต่งตั้ง โยกย้าย การพัฒนาสิทธิประโยชน์และสวัสดิการตลอดจนการดำเนินการทางวินัยตามบทบาทความรับผิดชอบของสถานศึกษา

7. การดูแลอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมโดยบำรุง ดูแล และพัฒนาอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้อยู่ในสภาพที่มั่นคง ปลอดภัย เหมาะสมและพร้อมที่จะใช้ประโยชน์

8. งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยวางแผนและดำเนินการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาใช้ในการบริการ และพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา

9. งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสนับสนุนข้อมูล รับทราบหรือดำเนินการตามมติของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาแล้วแต่กรณี

10. การดำเนินงานธุรการ ด้านการเงิน ด้านการคลัง บัญชีและพัสดุ สถานศึกษาต้องวางระบบและวิธีปฏิบัติด้านการเงิน การคลังและการพัสดุของสถานศึกษาตามอำนาจหน้าที่และตามกรอบของระเบียบและกฎหมายที่กำหนด ดำเนินการจัดซื้อ จัดจ้าง และการจัดทำบัญชีของสถานศึกษาตามระเบียบที่กำหนด ขอเบิกจ่ายงบประมาณไปยังคลังจังหวัดผ่านเขตพื้นที่การศึกษาตามระบบที่กำหนด กำกับ ตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณในสถานศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผนที่กำหนด

11. การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา สถานศึกษากำหนดแนวทางในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาของสถานศึกษาในทุกๆ ด้าน ซึ่งครอบคลุมถึงการประสานความร่วมมือกับบุคคล องค์กรเอกชน องค์กรการปกครองท้องถิ่น สถานประกอบการ สถาบันทางสังคมอื่น ๆ ในการใช้ทรัพยากรร่วมกัน

12. การทัศนศึกษา สถานศึกษาต้องวางแผนในการนำนักเรียนไปทัศนศึกษานอกสถานที่ แล้วนำเนินการนำนักเรียนไปทัศนศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด

13. การประชาสัมพันธ์งานทางการศึกษา สถานศึกษาต้องวางแผนในการประชาสัมพันธ์งานทางด้านการศึกษาของสถานศึกษา ตามแนวทางที่กำหนด ติดตาม ประเมินผล ปรับปรุง และพัฒนางานประชาสัมพันธ์งานทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

14. การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน สถานศึกษาดำเนินการจัดกิจกรรมนักเรียน โดยส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย และตามความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน

15. การอำนวยความสะดวกและการประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกเหนือจากระบบและตามอรรถาธิบาย โดยการสำรวจความต้องการในการเข้ารับบริการการศึกษาทุกรูปแบบ ทั้งในระบบ นอกเหนือจากระบบและตามอรรถาธิบาย กำหนดแนวทางและเชื่อมโยงในการจัดและการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ นอกเหนือจากระบบ และการศึกษาตามอรรถาธิบายสอดคล้องกับความสนใจ ความต้องการของผู้เรียน ท้องถิ่น สถานศึกษาดำเนินการจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้ง 3 รูปแบบ ตามความเหมาะสมและศักยภาพของสถานศึกษารวมทั้งเชื่อมโยงประสานความร่วมมือและส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่น ๆ ที่จัดการศึกษา

16. การรับนักเรียน สถานศึกษาต้องกำหนดเขตพื้นที่การให้บริการและแผนการรับนักเรียนโดยประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา ดำเนินการรับนักเรียนตามที่กำหนด

17. การจัดทำสำมะโนผู้เรียน สถานศึกษาต้องประสานงานกับชุมชนและท้องถิ่นในการสำรวจ และจัดทำสำมะโนประชากรในวัยเรียนที่จะเข้ารับบริการทางการศึกษาของสถานศึกษา และเสนอสำมะโนผู้เรียนให้เขตพื้นที่การศึกษารับทราบ

18. การจัดตั้ง ยุบ รวม หรือเลิกสถานศึกษา โดยนำเสนอข้อมูลและความต้องการในการยุบ รวม เลิกหรือเปลี่ยนแปลงสภาพของสถานศึกษา ไปยังเขตพื้นที่การศึกษาโดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

19. การจัดระบบควบคุมภายในหน่วยงาน สถานศึกษาต้องวางแผนการจัดระบบควบคุมภายในสถานศึกษา ดำเนินการควบคุมตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินกำหนดติดตามและประเมินผลการควบคุมภายในและรายงานให้เขตพื้นที่การศึกษารับทราบ

20. การส่งเสริมสนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา โดยให้คำปรึกษา แนะนำ ส่งเสริมสนับสนุนและประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกับบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่น ๆ ที่จัดการศึกษา

21. งานประสานราชการกับส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น โดยการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานราชการส่วนภูมิภาค องค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษาร่วมกัน

22. งานติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและรายงานการพัฒนาศึกษาของสถานศึกษาโดยการจักระบบ จัดทำเกณฑ์มาตรฐานตัวบ่งชี้และเกณฑ์การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการพัฒนาศึกษาของสถานศึกษา ดำเนินการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการพัฒนาศึกษาของสถานศึกษาตามระบบที่กำหนดไว้แล้วนำผลที่ได้มาปรับปรุงพัฒนาระบบการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และการรายงานผลการพัฒนาศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

จะเห็นว่าเมื่อพระราชบัญญัติระเบียบการบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มีการปรับโครงสร้างการบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ หน่วยงานในสังกัด เช่น เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาจะต้องปรับเปลี่ยนระบบการบริหารตลอดจนอำนาจหน้าที่และภาระกิจหลายด้านตามไปด้วย แม้ว่าหลายเรื่องจะต้องรอการกำหนดกรอบและแนวนโยบายจากกระทรวงศึกษาธิการแต่ในส่วนของการดำเนินงานบริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ด้านที่กล่าวมาข้างต้น บางส่วนไม่ต้องรอการมอบอำนาจจากส่วนกลาง โดยเฉพาะการบริหารงานด้านวิชาการ เป็นสิ่งที่สถานศึกษาสามารถกระทำได้ทันที ทั้งนี้เพื่อมิให้เกิดผลกระทบต่อการบริหารจัดการและผู้ใช้บริการจากสถานศึกษา

2.2 การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ความหมายของการมีส่วนร่วม

นักวิชาการของไทยและต่างประเทศได้ให้ความหมายดังต่อไปนี้

พุดดิ (Putti อ้างใน สอนอง เครือมาก 2543, หน้า 15) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นพื้นฐานของกิจกรรมทุกกิจกรรม กระบวนการตัดสินใจของกลุ่มจะเกิดการมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนในกลุ่มการมีส่วนร่วมในการบริหารจะทำให้การบริหารเปิดกว้าง มีอิสระ ทำให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหารอันเป็นวิถีทางในการขยายอิทธิพลของสายการบังคับบัญชาลงไปสู่ระดับปฏิบัติในองค์กร

สมบุรณ์ อำพนพนารัตน์ (2542, หน้า 16) ได้ให้ความหมายว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง แนวทางที่เปิดโอกาสให้ชุมชนในพื้นที่นั้นๆ สามารถเข้ามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในเรื่องที่มีผลกระทบร่วมกันเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามที่ต้องการ โดยมีการจัดการ การควบคุมการใช้และกระจายทรัพยากร ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของปัจจัยการผลิต เพื่อประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตทางเศรษฐกิจและสังคมตามความจำเป็น

สายสุนีย์ ปวุตินันท์ (2541, หน้า 41) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง ความร่วมมือจากบุคคลหรือกลุ่มคนที่เห็นพ้องต้องกัน ร่วมรับผิดชอบ หรือเข้าร่วมทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กร โดยการร่วมวางแผน คิดแก้ไข ปฏิบัติ ติดตามผล และร่วมรักษามาตรฐานที่กลุ่มกำหนดขึ้น ทั้งนี้เพื่อนำให้เกิดการพัฒนาต่อองค์กร และเพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2537, หน้า 178-215) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่าเป็นการที่บุคคลหรือคณะบุคคลเข้ามาช่วยเหลือ สนับสนุน ทำประโยชน์ในเรื่องต่าง ๆ หรือทำกิจกรรมต่าง ๆ อาจเป็นการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ หรือกระบวนการบริหาร ประสิทธิภาพขององค์กรขึ้นอยู่กับความร่วมมือของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับองค์กรนั้น ในการปฏิบัติภารกิจให้บรรลุเป้าหมายวิธีการหนึ่งในการรวมพลังความคิดสติปัญญาคือ การให้บุคคลมีส่วนร่วมในองค์กรนั้น บุคคลจะต้องมีส่วนเกี่ยวข้องกับผูกพันต่อกิจกรรมและองค์กรในที่สุด

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2541, หน้า 17) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ไม่ว่าจะ เป็นในทางตรงหรือทางอ้อมในลักษณะของการรับรู้ร่วมคิดร่วมทำ ที่มีผลกระทบต่อตนเองและชุมชน

วัชระ สกุล ณ มรรคา (2541, หน้า 18) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการทำงานมีบุคลากร ในองค์กรมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานขององค์กรทุกขั้นตอนด้วยความตั้งใจ เต็มใจและสบายใจ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ตามที่องค์กรต้องการ และทำให้บุคลากรเหล่านั้นเกิดความรู้อีกกับผิชอบกับองค์กร

บราวน์ และ โมบอร์ก (Brown and Moberg, 1980, p. 483) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมว่าเป็นกระบวนการซึ่งตั้งแต่สองคนขึ้นไปมีอิทธิพลซึ่งกันและกันในการตัดสินใจที่จะส่งผลกระทบต่อพวกเขาในอนาคต ซึ่งอาจจะถูกกำหนดขึ้นมาอย่างเป็นทางการ หรือได้รับการสนับสนุนอย่างไม่เป็นทางการได้

หวาง (Whang, อ้างถึงใน ชูชาติ พ่วงสมจิตร, 2540, หน้า 13) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า หมายถึง กระบวนการเข้าไปดำเนินงานของบุคคลหรือของกลุ่ม เพื่อสะท้อนถึงความสนใจของตนหรือเพื่อให้การสนับสนุนทางด้านกำลังงาน หรือทรัพยากรต่อสถาบัน ระบบที่ควบคุมต่อการดำเนินชีวิตของพวกเขา

รีเดอร์ (Reeder, อ้างถึงใน วัลลภ พลอยทับทิม, 2541, หน้า 8) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การปะทะสังสรรค์ทางสังคมซึ่งรวมทั้งการมีส่วนร่วมของปัจเจกบุคคลและการมีส่วนร่วมของกลุ่ม

โคเฮน และ อัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff, อ้างถึงใน นิคม ผัดแสน, 2540, หน้า 11) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า จะเป็นการตัดสินใจเพียงอย่างเดียว ยังใช้การตัดสินใจควบคู่ไปกับการดำเนินงาน (Implementation)

เบอร์กลี่ (Berkly, อ้างถึงใน อรุณ รัชธรรม, 2536, หน้า 270) ได้ให้ความหมาย การมีส่วนร่วมไว้ว่า หมายถึง การที่ผู้นำนุญาตให้ผู้ตามเป็นจำนวนมากที่สุดเท่าที่จะมากได้ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจมากที่สุดเท่าที่จะมากได้

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมหมายถึง กระบวนการของบุคคลหลาย ๆ คนที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการวางแผน การดำเนินงานตามแผนและการประเมินผลเพื่อให้งานบรรลุจุดมุ่งหมายตามที่ต้องการ ซึ่งบุคคลเหล่านั้นเกิดความรู้สึกร่วมกันรับผิดชอบ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และร่วมกันแก้ปัญหา

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม

นักการศึกษาได้ให้แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการบริหารดังนี้

Vroom and Yetton (1973, p. 112, อ้างถึงใน เมตต์ เมตต์การุณจิต, 2541, หน้า 27) ได้เสนอแนวทางที่จะกำหนดว่า เมื่อไรควรจะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และควรจะมีส่วนร่วมมากน้อยอย่างไรในการตัดสินใจต้นแบบ (Model) ของ Vroom and Yetton ได้เสนอแนะว่าการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจนี้ควรจะขึ้นอยู่กับธรรมชาติของปัญหาและสถานการณ์ในการกำหนดรูปแบบและปริมาณของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจนั้น

Vroom and Yetton ได้เสนอกฎไว้ 2 กลุ่ม คือ

1. กฎกลุ่มแรกเป็นการส่งเสริมคุณภาพของการตัดสินใจ
2. กฎกลุ่มที่สองเป็นการส่งเสริมการยอมรับการตัดสินใจ

ในการตัดสินใจนั้นมีทางเลือกอยู่ 5 วิธี ตั้งแต่ผู้บริหารตัดสินใจเองคนเดียวไปจนถึงการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอย่างเต็มที่ทางเลือกในการตัดสินใจ 5 วิธี ดังนี้

1. ผู้บริหารใช้ข้อมูลที่มีอยู่แล้วตัดสินใจเองตามลำพัง
2. ผู้บริหารแสวงหาข้อมูลจากผู้อื่น แล้วตัดสินใจเอง
3. ผู้บริหารหารือกับผู้เกี่ยวข้องเป็นรายคน แสวงหาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะแล้วตัดสินใจเอง
4. ผู้บริหารหารือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นรายกลุ่มแสวงหาความคิดเห็นร่วมกันโดยการอภิปรายแล้วตัดสินใจ
5. ผู้บริหารร่วมคิดกับผู้เกี่ยวข้องกับสถานการณ์และปัญหาแล้วให้กลุ่มตัดสินใจ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540, หน้า 1-2) ได้เสนอแนวคิดที่ว่า โรงเรียนจะพัฒนาได้ดีจนเกิดผลต่อการพัฒนานักเรียนได้อย่างแท้จริงถ้าทุกฝ่ายทุกคนในชุมชนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของโรงเรียน รักโรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมจัดการศึกษาและพัฒนาโรงเรียน รวมทั้งสนับสนุนทรัพยากรทั้งกำลังแรงงานและงบประมาณ แต่สภาพเงื่อนไขและปัญหาพบว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้นำศักยภาพของคนในชุมชนมามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งชุมชนจะเป็นปัจจัยของการพัฒนาที่สำคัญที่สุด ซึ่งสภาพความสำเร็จจากการมีส่วนร่วมมีดังนี้

1. มีองค์คณะบุคคลประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ประชาชน และบุคลากรในองค์กรในชุมชนร่วมเป็นกรรมการ โรงเรียน
2. คณะกรรมการ โรงเรียนร่วมกันดำเนินการวางแผนบริหารและพัฒนาโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ
3. ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน
4. ประชาชนในท้องถิ่นรับทราบความเคลื่อนไหวและความก้าวหน้าในการพัฒนาโรงเรียน
5. ผู้นำท้องถิ่น ผู้ปกครอง ชุมชนเล็งเห็นว่าหากต้องการทำให้เป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพและมาตรฐาน รวมทั้งส่งเสริมศิลปะการแสดงและการกีฬา หากได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้จากสาธารณชน ก็จะเพิ่มพลังแห่งการเรียนรู้อย่างมหาศาล

จะเห็นได้ว่าเมื่อใช้หลักการ “สังคมทั้งมวลเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา” แล้วกระทรวงศึกษาธิการควรจะเปิดพื้นที่การศึกษาขึ้นเต็มประเทศและเพิ่มปริมาณของการเรียนรู้อย่างสูงสุด ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการพัฒนาการศึกษาหากจะให้เกิดผลดีที่สุดนั้นควรเกิดจากพลังและขีดความสามารถของชุมชนที่ได้ผนึกกำลังกันขึ้นมาผสมผสานกับการสนับสนุนจากพลังของการปกครองส่วนท้องถิ่น การที่จะให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ดำเนินการฝ่ายเดียวนั้นเป็นเรื่องยากที่จะประสบความสำเร็จ ยังนำไปสู่การขยายช่องว่างและความขัดแย้งระหว่างพลังทั้งสองฝ่าย ความร่วมมือระหว่างชุมชนและรัฐซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานการพัฒนาชุมชนจึงประกอบด้วยการมีส่วนร่วมของชุมชน(Local Participation) และการสนับสนุนจากภาครัฐ

จากการศึกษาข้างต้นพอสรุปได้ว่า ผู้ปกครอง องค์กรชุมชน องค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนจนถึงประชาชน โดยทั่วไปได้ให้ความสนใจและมีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของสถานศึกษาอย่างไรก็ตามประชาชนส่วนใหญ่มีความจำเป็นในเรื่องภารกิจส่วนตัวและการประกอบอาชีพ จึงทำให้ไม่มีเวลาที่จะเข้ามามีส่วนร่วมกับสถานศึกษามากนัก ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมจึงทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมน้อย ดังนั้นสถานศึกษาจะต้องส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน สถานศึกษาจึงควรส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง องค์กรชุมชน องค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชน โดยทั่วไปให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม

เฮอร์เชย์และแบรนชาร์ด (Hersey and Blanchard, 1982) เป็นนักวิชาการอีกท่านหนึ่งที่ได้มีแนวคิดการมีส่วนร่วมในทฤษฎีสถานการณ์ (Situation Theory) ซึ่งได้กล่าวว่า พฤติกรรมผู้นำตามสถานการณ์โดยพิจารณาสถานการณ์จากวุฒิภาวะเกี่ยวกับงานและวุฒิภาวะทางจิตวิทยา เฮอร์เชย์และแบรนชาร์ด ได้แบ่งความสัมพันธ์ของผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาโดยคำนึงถึงวุฒิภาวะแบ่งออกได้ 4 ระดับ คือ ระดับแรกผู้ใต้บังคับบัญชามีความสามารถเพียงเล็กน้อยและไม่ค่อยเต็มใจที่จะทำงาน ระดับสอง ผู้ใต้บังคับบัญชามีความสามารถและมีความเต็มใจในการทำงานบ้าง บางครั้งผู้บริหารจะให้ความสำคัญกับงานน้อยลง ระดับสาม ผู้ใต้บังคับบัญชามีความสามารถค่อนข้างมาก และมีความเต็มใจที่จะทำงานบ่อย ๆ ผู้บริหารจะให้ความสำคัญน้อยลงไปกว่าระดับที่สอง และระดับที่สี่ ผู้ใต้บังคับบัญชามีความสามารถมากที่สุดและเต็มใจที่จะทำงานเสมอ สามารถสั่งงานและรับผิดชอบได้ด้วยตัวเองได้ ผู้บริหารจะลดการกระตุ้นในเรื่องงาน

ดูพิน เกชาคุปต์ (2527, หน้า 92-95) กล่าวว่า Peter F. drucker ได้เสนอเทคนิคในการบริหารแบบมีส่วนร่วมซึ่งใช้การบริหารโดยยึดวัตถุประสงค์ (Management by Objective) ในการบริหารธุรกิจซึ่งนักธุรกิจทุกระดับจะต้องกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน สำหรับหน่วยงานของตนและ

เป้าหมายต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับเป้าหมายใหญ่ขององค์กร สิ่งที่มาจากการกำหนดเป้าหมายคือความร่วมมือระหว่างบุคคล การมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายทำให้พนักงานมีความภูมิใจและรับผิดชอบในกิจกรรมและสร้างความพึงพอใจให้เกิดขึ้น

ลักษณะของการมีส่วนร่วม

นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์ (2533, หน้า 34, อ้างถึงใน วัชระ สกฤต ณ มรรดา, 2544, หน้า 21) ได้จำแนกลักษณะการมีส่วนร่วมไว้ 3 ประการ คือ

1. การมีส่วนร่วมโดยตรง (Direct Participation) โดยผ่านองค์กรจัดตั้งของประชาชน (Inclusive Organization) เช่น การรวมกลุ่มเยาวชนกลุ่มต่าง ๆ

2. การมีส่วนร่วมทางอ้อม (Indirect Participation) โดยผ่านองค์กรจัดตั้งของประชาชน (Representative Organization) เช่น กรรมการของกลุ่มหรือชุมชนกรรมการกลุ่มเลี้ยงไหม กรรมการหมู่บ้าน

3. การมีส่วนร่วมโดยเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมผ่านองค์กรที่ไม่ใช่ผู้แทนของประชาชนโดยตรง (Open Participation) และยังสามารถกล่าวถึงลักษณะของผู้มีส่วนร่วมไว้ 3 ลักษณะ คือ

3.1 เป็นผู้กระทำการ (The Actor) คือ ส่วนร่วมอย่างแข็งขันในกิจกรรม

3.2 เป็นผู้รับผลการกระทำ (The Recipient) คือ ได้รับผลจากกิจกรรม

3.3 เป็นสาธารณะชนทั่วไป (The Public) คือ ประชาชนโดยทั่วไปที่ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง แต่มีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรม

จากลักษณะและรูปแบบของการมีส่วนร่วมสรุปได้ว่า ลักษณะของการมีส่วนร่วมของชุมชนสามารถกระทำได้หลายระดับแตกต่างกันไปตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบและเจตนาธรรมณ์ในการเข้ามามีส่วนร่วม อาจเป็นเพียงสมาชิกกลุ่มแค่ผิวเผิน ไม่มีบทบาทจนถึงขั้นร่วมคิดร่วมทำ ร่วมตัดสินใจและขั้นสูงสุดเป็นผู้ควบคุม

รูปแบบของการมีส่วนร่วม

พฤษดี (Puti, 1973, p. 242, อ้างถึงใน เมตต์ เมตต์การุณจิต, 2541, หน้า 20) ได้สรุปวิธีบริหารแบบมีส่วนร่วม 8 รูปแบบ คือ

1. การวางแผนแบบแสกนลอน (The Scanlon Plan) เป็นแนวทางที่ประสบผลสำเร็จมากที่สุดแนวทางหนึ่ง เป็นการทำงานแบบทีมระหว่างคนงานกับผู้บริหารเพื่อลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลผลิต ค่าจ้างและผลกำไร

2. เจคกรู๊ป (Jishu Kanri – JK) เป็นการจัดตั้งกลุ่มอิสระเล็ก ๆ ที่มีอำนาจเด็ดขาด กลุ่มเหล่านี้จะพิจารณาปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน แล้วพยายามที่จะหาข้อยุติอย่างสร้างสรรค์ ผู้นำ

กลุ่มอาจได้รับการเลือกตั้งหรือสับเปลี่ยนกันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม กลุ่มจะต้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

3. การปรึกษาตามสายการบังคับบัญชา (Consultative Hierarchy) เป็นวิธีการที่ให้ลูกจ้างมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ซึ่งเป็นตัวแทนของกลุ่มต่าง ๆ ภายในบริษัท

4. T-Group Approach or Sensitivity วิธีการนี้ใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมและฝึกอบรมในการพัฒนามนุษย์สัมพันธ์ของฝ่ายบริหาร เทคนิคชนิดนี้ใช้เพื่อทำความเข้าใจคนอื่น และทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้ถึงค่านิยม แรงจูงใจ จุดอ่อนและจุดแข็งของผู้ได้บังคับบัญชา โดยที่แต่ละคนจะต้องเข้าใจตนเองเสียก่อน

5. การบริหารที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้บริหารระดับต่าง ๆ ในองค์การ (Multiple Management) เป็นการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารด้วย

6. ระบบ Q.C.C. (Quality Control Circle) เป็นการทำงานของกลุ่มเล็กๆ ซึ่งมีบุคลากรตั้งแต่ 3-5 คน โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะแก้ปัญหาร่วมกัน โดยวิเคราะห์ปัญหาซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำงาน จากนั้นหาแนวทางแก้ไข

7. แนวทางในการใช้คณะกรรมการในการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Committee Approach or Participation) คณะกรรมการเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการนำความคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วมไปใช้ปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับที่สูงกว่าพนักงานปฏิบัติ คณะกรรมการจะเป็นกลุ่มที่จัดตั้งชั่วคราวเพื่อปรึกษาปัญหาเฉพาะหน้า

8. การมีส่วนร่วมและการสร้างทีม (Participation and Team Building) กิจกรรมการมีส่วนร่วมและการสร้างทีมมีความสำคัญกันอย่างใกล้ชิด เมื่อการมีส่วนร่วมในการบริหารของบุคคลในองค์การมีความมั่นคง สมาชิกในกลุ่มจะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

Wall and Lischeron (1967, p. 322, อ้างถึงใน สัมพันธ์ อุปถา, 2541, หน้า 16) ได้จำแนกรูปแบบและลักษณะของการมีส่วนร่วมออกเป็น 2 รูปแบบคือ

1. การมีส่วนร่วมทางตรง จะเป็นการรวมการมีส่วนร่วมทุกประเภทที่ทุกคนเข้าไปเกี่ยวข้องกับด้วยตัวเอง ซึ่งอาจจะเป็นการเข้าไปร่วมรายบุคคลหรือกลุ่มในบริษัท แต่จะต้องเป็นลักษณะของการเสนอความคิดเห็น โดยตัวของเขาเอง

2. การมีส่วนร่วมทางอ้อม เป็นรูปแบบของการมีส่วนร่วม โดยบุคคลที่เป็นตัวแทนเข้าไปมีส่วนร่วม เช่น กรรมการของกลุ่มหรือชุมชน เป็นต้น

จากรูปแบบของการมีส่วนร่วมที่กล่าวมาแล้วสรุปได้ว่า รูปแบบของการมีส่วนร่วมสามารถจำแนกได้เป็นการมีส่วนร่วมทางตรงและการมีส่วนร่วมทางอ้อม โดยบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การปฏิบัติงาน การได้รับผลประโยชน์จากการ

ปฏิบัติงานและการประเมินผล ฉะนั้น การบริหารงานในสถานศึกษาที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายประเภท ควรนำแนวคิดของรูปแบบการมีส่วนร่วมดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในกระบวนการบริหารต่างๆ อย่าง ต่อเนื่อง

กระบวนการหรือขั้นตอนการมีส่วนร่วม

จำแนกการมีส่วนร่วมออกเป็นขั้นตอน เป็นการจำแนกโดยอาศัยหลักการที่ว่ากิจกรรมที่ มนุษย์ทำขึ้นนั้นเป็นกระบวนการที่สามารถแบ่งออกได้หลายขั้นตอน และการเข้าร่วมกิจกรรมใน แต่ละขั้นตอนจะมีความสำคัญแตกต่างกันออกไปตามลักษณะของกิจกรรม ซึ่งได้มีผู้แบ่งขั้นตอน ของการมีส่วนร่วมไว้หลายแบบดังนี้

อคิน รพีพัฒน์ (2532, หน้า 20) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนจะต้องมีส่วน ร่วมในการค้นหาปัญหาและจัดลำดับความสำคัญของปัญหา การวิเคราะห์สาเหตุและที่มาของ ปัญหา การเลือกวิธีการ และการวางแผนในการแก้ไขปัญหา การดำเนินงานตามแผนสุดท้ายคือ การ ประเมินผลเพื่อวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคและปัจจัยที่มีส่วนทำให้เกิดความสำเร็จในการพัฒนา ซึ่ง สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ร่วมทำการศึกษาค้นคว้าปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ตลอดจนความ ต้องการของชุมชน
2. การพัฒนาและสร้างรูปแบบวิธีการพัฒนาเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เป็นประโยชน์และ สนองความต้องการมากยิ่งขึ้น
3. ร่วมวางแผนนโยบาย แผนงาน โครงการหรือกิจกรรม
4. ร่วมตัดสินใจใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อประชาชน โดยการมีส่วนร่วม
5. ร่วมจัดหรือปรับปรุงการบริหาร เพื่อพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล
6. ร่วมการลงทุนในกิจกรรมโครงการ ตามขีดความสามารถของตนเองและหน่วยงาน
7. ร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการและกิจกรรมที่ทำไว้ทั้ง โดยเอกชนและรัฐบาลให้เกิดประโยชน์ตลอดไป

พิพัฒน์ คันทนา (2536, หน้า 16) ได้เสนอแนะว่า กระบวนการมีส่วนร่วมประกอบด้วย อย่างน้อย 1 ใน 4 ประเภทของการมีส่วนร่วม คือ

1. การวางแผน รวมถึงการตัดสินใจในการกำหนดเป้าหมาย วิธีการ และทรัพยากรที่ ต้องการใช้ ตลอดจนการติดตามประเมินผล
2. การดำเนินงาน
3. การใช้บริการจากโครงการ
4. การมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์

นอกจากนี้ยังได้กำหนดช่วงจังหวะและแบ่งระยะการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน
ดังนี้

1. การค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหา ตลอดจนแนวทางแก้ไขปัญหา
2. การตัดสินใจเลือกแนวทางและวางแผนพัฒนาแก้ไขปัญหา
3. การปฏิบัติตามแผน
4. การประเมินผลกิจกรรม

สัมพันธ์ อุลลา (2541, หน้า 19) ได้จำแนกของการมีส่วนร่วมไว้ 5 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมในขั้นริเริ่มโครงการ
2. การมีส่วนร่วมในขั้นวางแผนโครงการ
3. การมีส่วนร่วมในขั้นดำเนินการตามโครงการ
4. การมีส่วนร่วมในการรับผลที่เกิดจากโครงการ
5. การมีส่วนร่วมในขั้นประเมินผลโครงการ

แนวทางการมีส่วนร่วม

ได้มีผู้เสนอแนวทางที่จะก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการบริหารงานเพื่อให้งานประสบ
ผลสำเร็จ ดังนี้

ชูชาติ พ่วงสมจินต์ (2541, หน้า 268 - 271) ได้ทำการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัย
ต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียน สรุปได้ว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วม มีดังนี้

1. ปัจจัยที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม

1.1 โครงสร้างทางเศรษฐกิจทางสังคมจะช่วยให้ชุมชนมีความพร้อมในการสนับสนุน
โรงเรียนในด้านการเงิน เพราะเป็นย่านอุตสาหกรรมย่อมทำให้เกิดภาวะเศรษฐกิจดี

1.2 ลักษณะนิสัยของคนไทย ช่วยส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมของโรงเรียน
กล่าวคือ โดยทั่วไปคนไทยมีนิสัยชอบทำบุญไม่ค่อยปฏิบัติเสรีคำร้องขอของผู้อื่น โดยเฉพาะโรงเรียนที่
เป็นสถาบันสอนบุตรหลานให้เป็นคนดีมีความรู้

1.3 ระบบการเมืองการปกครองท้องถิ่น กระตุ้นให้การเมืองเข้ามามีส่วนร่วมกับ
โรงเรียน โดยเฉพาะวัด กับ โรงเรียน ที่เป็นสถาบันหลักของชุมชน

2. ปัจจัยเกี่ยวกับชุมชน

2.1 ความศรัทธาของชุมชนที่มีต่อโรงเรียน หากโรงเรียนสร้างความศรัทธาให้กับ
ชุมชนได้ เช่น นักเรียนมีผลการเรียนดี สามารถสอบชิงทุนหรือสามารถสอบเข้าสถาบันการศึกษาที่
มีชื่อเสียงได้ โรงเรียนได้รับรางวัลชนะเลิศ ครูอาจารย์เอาใจใส่ต่อเด็ก สิ่งเหล่านี้จะทำให้ชุมชนเกิด
ความศรัทธาต่อโรงเรียน

2.2 ชุมชนมีความรู้สึกว่าตนเองเป็นเจ้าของโรงเรียนและต้องมีหน้าที่ต่อการศึกษา ความรู้สึกดังกล่าวมักอยู่ในรูปของโรงเรียนของเราเป็นศิษย์เก่า การเป็นบุคคลที่มีส่วนร่วมในการก่อตั้งและทำนุบำรุงโรงเรียน การเป็นผู้ปกครองของนักเรียน เป็นต้น

2.3 ความคาดหวังของชุมชนต่อโรงเรียน ได้แก่ ความคาดหวังว่า โรงเรียนจะส่งสอน บุตรหลานของเขาให้เป็นคนเก่งคนดี และคาดหวังโรงเรียนมีคุณภาพไม่แพ้โรงเรียนอื่น

2.4 ชุมชนมีความสัมพันธ์อันดีกับ โรงเรียน หากผู้บริหารและครูเข้าร่วมกิจกรรมกับ ชุมชนอย่างสม่ำเสมอ โรงเรียนให้การต้อนรับชุมชนเป็นอย่างดี โรงเรียนเอาใจใส่บุตรหลานของ ประชาชนเป็นอย่างดี ชุมชนก็จะให้ความร่วมมือกับ โรงเรียนด้วยดี

3. ปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียน

3.1 ปัจจัยเกี่ยวกับผู้บริหารและครู ซึ่ง ได้แก่ ผู้บริหาร และครูมีความ สัมพันธ์อันดีกับ ชุมชน ให้เกียรติและกำลังใจแก่ผู้เข้ามามีส่วนร่วมกับ โรงเรียน โรงเรียนมีครูเก่าหรือศิษย์เก่าปฏิบัติ หน้าที่ครูในโรงเรียน ครูสนใจและเอาใจใส่ในการเรียนการสอน เป็นต้น

3.2 ปัจจัยเกี่ยวกับผลงานและวิธีปฏิบัติของ โรงเรียน เช่น โรงเรียนมีชื่อเสียงด้าน วิชาการ มีความเชื่อถือในเรื่องการเงิน โรงเรียนมีการพัฒนาในด้านต่างๆ เป็นต้น

สัมพันธ์ อุปลา (2541, หน้า 8) กล่าวว่า วิธีการที่จะทำให้เกิดการมีส่วนร่วมจะต้องอาศัย แนวทาง 4 ประการดังนี้

1. การชี้แนะการสอนงาน วิธีนี้จะช่วยให้ผู้ได้บังคับบัญชา หรือผู้ร่วมงานได้
2. การให้กลุ่มเสนอแนวความคิดเห็น
3. การให้กลุ่มควบคุมตนเอง
4. จัดให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ
5. เปิดโอกาสให้สมาชิกในองค์กรทุกคนแสดงความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมในการ ปฏิบัติงาน ซึ่งอาจทำให้หลายวิธี เช่น ตั้งผู้รับฟังความคิดเห็น หรือตั้งคณะกรรมการคอยติดตาม

เดวิส (Davis, 1972, p. 321, อ้างถึงใน วัชระ สกุล ณ มรรคา, 2541, หน้า 18-19) ได้เสนอ การสร้างเงื่อนไขเพื่อนำไปสู่การมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

1. จะต้องมีเวลาเพียงพอ เพื่อสร้างบรรยากาศมีส่วนร่วมก่อนดำเนินการตามพึงประสงค์ การมีส่วนร่วมจะเกิดขึ้นมากในสถานการณ์ฉุกเฉิน
2. การมีส่วนร่วมในงานจะต้องมีค่านิยมเศรษฐกิจของมวลสมาชิก ผู้ร่วมงานไม่อาจใช้ เวลาทั้งหมดในการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วมทุกเรื่อง ได้
3. หัวข้อของการมีส่วนร่วมจะต้องสอดคล้องกับผู้มีส่วนร่วมในองค์กรหรือบางหัวข้อที่ มวลสมาชิกมีความสนใจร่วมกัน หรืองานที่มีความยุ่งยากในการปฏิบัติ
4. ผู้มีส่วนร่วมจะต้องมีความรู้ ขยันหมั่นเพียร

2.3 บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 อยู่ทางตอนใต้ของจังหวัดมหาสารคาม อยู่บริเวณตอนกลางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 15 องศา และ 16 องศา 40 ลิปดาเหนือ เส้นแวงที่ 102 องศา 50 ลิปดาและ 103 องศา 30 ลิปดาตะวันออก มีพื้นที่บริการครอบคลุม 5 อำเภอ คือ อำเภอกว๊านป่า อำเภอยักษ์ภูมิพิสัย อำเภอนาเชือก อำเภอนาดูน และอำเภอยางสีสุราช สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีที่ตั้งสำนักงานอยู่ที่อำเภอกว๊านป่า โดยใช้อาคารของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอกว๊านป่า (เดิม) อยู่ห่างจากตัวจังหวัดมหาสารคาม ระยะทาง 40 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอ จังหวัด และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอเมืองมหาสารคามและอำเภอแคว (สพป.)มหาสารคาม เขต 1

ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ (สพป.สุรินทร์ เขต 2)

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอสรีสมเด็จ จังหวัดร้อยเอ็ด (สพป.ร้อยเอ็ด เขต1) และอำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด (สพป.ร้อยเอ็ด เขต2)

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม (สพป.)มหาสารคาม เขต1 และอำเภอนาโพธิ์ อำเภอกุทโธสง จังหวัดบุรีรัมย์ (สพป.บุรีรัมย์เขต 4)

วิสัยทัศน์ (Vision)

เป็นองค์กรบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้อย่างมีคุณภาพพร้อมเข้าสู่ความเป็นผู้นำประชาคมอาเซียน

พันธกิจ (Mission)

พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ปฏิบัติคุณธรรม ความสำนึกในความเป็นชาติไทยและวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ขยายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึง พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ เข้าสู่ความเป็นผู้นำประชาคมอาเซียน พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา โดยเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

ค่านิยมร่วม (Shared Values)

ค่านิยมร่วมของ สพป.มค.2 “มุ่งสู่การบริการที่เป็นเลิศ Best”

มีภาพลักษณ์ที่ดี

B = Brand

การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

E = Efficiency

เป็นองค์กรแห่งความร่วมมือ

S = Share

การทำงานเป็นทีม

T = Teamwork

ความหมายของค่านิยม

1. มีภาพลักษณ์ที่ดี (Brand) หมายถึง ยึดหลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน ให้บริการที่ดีและมีความประทับใจ

2. การบริการจัดการที่มีประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การมุ่งมั่นทำงานให้สัมฤทธิ์ผลตามภารกิจและเป้าหมายที่กำหนดไว้

3. เป็นองค์กรแห่งความร่วมมือ (Share) หมายถึง องค์กรที่ดำเนินงานด้วยความรับผิดชอบ สานความสัมพันธ์ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมภาคภูมิใจในความสำเร็จ

4. ทำงานเป็นทีม (Teamwork) หมายถึง การทำงานร่วมกันเป็นทีม เป็นหัวใจสำคัญของการปฏิบัติงานเกิดความรัก ความสามัคคี มีความรู้สึกเป็นเจ้าของ และมีส่วนร่วมรับผิดชอบ เป้าประสงค์หลัก (Goals)

1. ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับบริการอย่างมีคุณภาพและมีความพึงพอใจ

2. โรงเรียนมีความเข้มแข็งสามารถบริหารจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ

3. สพป.มค.2 และ โรงเรียนในสังกัดเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และมีการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

4. นักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาชุมชนและสังคมมีวิถีชีวิตแบบพอเพียง

5. สพป.มค.2 และ โรงเรียน ได้รับการนิเทศตรวจสอบติดตามและประเมินคุณภาพเพื่อปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

6. โรงเรียนในสังกัด มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

7. โรงเรียน มีหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทที่เอื้อและสนองต่อการพัฒนาผู้เรียนสู่ประชาคมอาเซียน

8. ครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และมีความ สามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อพัฒนาคุณภาพ

9. สพป.มค.2 โรงเรียน สถาบันอุดมศึกษาและทุกภาคส่วนเป็นภาคีเครือข่ายในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน

ประเด็นกลยุทธ์ (Strategic Issues)

1. พัฒนาประสิทธิภาพบุคลากรในการให้บริการ โดยเน้นการมีส่วนร่วม

2. พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

3. พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาตามแนวการกระจายอำนาจทางการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล

4. ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ความสำนึกในความเป็นชาติไทยและวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5. พัฒนาระบบการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาทุกระดับตามหลักสูตรและส่งเสริมความสามารถทางเทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้

6. พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับตามหลักสูตรและส่งเสริมความสามารถทางเทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้

7. พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพให้เท่าเทียมกับนานาชาติ

8. สร้างและพัฒนาเครือข่ายในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน
 กลยุทธ์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
 เพื่อตอบสนองและรองรับการขับเคลื่อนนโยบาย กระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ได้กำหนดกลยุทธ์ 5 กลยุทธ์ ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับตามหลักสูตรและส่งเสริมความสามารถด้านเทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้

กลยุทธ์ที่ 2 ปลูกฝังคุณธรรม ความสำนึกในความเป็นชาติไทยและวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

กลยุทธ์ที่ 3 ขยายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึง ครอบคลุม ผู้เรียนได้รับโอกาสในการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ ให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ

กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา ตามแนวการกระจายอำนาจทางการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนและความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษา

แผนงาน โครงการ/กิจกรรม ที่สนับสนุน ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับตามหลักสูตรและส่งเสริมความสามารถทางเทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้มีแผนงาน โครงการ/

กิจกรรมที่สนับสนุนดังนี้

1. โครงการแข่งขันศิลปหัตถกรรมนักเรียน ครั้งที่ 62

2. โครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

3. โครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
วัฒนธรรม

4. โครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

5. โครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

6. โครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

7. โครงการส่งเสริมพัฒนาระบบวัดและประเมินผลการศึกษาของสถานศึกษา

8. โครงการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ สาระ
ประวัติศาสตร์

9. โครงการบูรณาการ ICT กับการเรียนรู้

กลยุทธ์ที่ 2 ปลูกฝังคุณธรรม ความสำนึกในความเป็นชาติไทยและวิถีชีวิตตามหลัก
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีแผนงาน โครงการ/กิจกรรมที่สนับสนุนดังนี้

1. โครงการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม

2. โครงการพัฒนาโรงเรียนในการจัดกิจกรรมส่งเสริมความมีจิตสาธารณะ ความ
รับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

3. โครงการพัฒนาผู้เรียนให้มีลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551

4. โครงการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

กลยุทธ์ที่ 3 ขยายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึง ครอบคลุม ผู้เรียนได้รับโอกาสในการ
พัฒนาเต็มตามศักยภาพมีแผนงาน โครงการ/กิจกรรมที่สนับสนุนดังนี้

1. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา

3. โครงการรณรงค์ให้เด็กได้เข้าเรียน ลดการออกกลางคัน และเรียนต่อเนื่องจนจบ
การศึกษาระดับมัธยมศึกษา

กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ ให้สามารถจัดการเรียนการ
สอนได้อย่างมีคุณภาพ มีแผนงาน โครงการ/กิจกรรมที่สนับสนุนดังนี้

1. โครงการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาด้วยระบบ E-Training

2. โครงการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ สพป.มค.2

กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา ตามแนวการกระจายอำนาจทาง
การศึกษาตาม หลักธรรมาภิบาลเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน และความร่วมมือกับองค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษา มีแผนงาน โครงการ/กิจกรรมที่สนับสนุนดังนี้

1. โครงการบุคลากร/ครูดี ศรี สพป.มค.2
  2. โครงการมุขิตาจิตข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เกษียณอายุ
  3. โครงการอบรมวินัยข้าราชการสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรมและป้องกันการทุจริตให้แก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
  4. โครงการวิจัยในชั้นเรียนครูโรงเรียนเอกชน
  5. โครงการพัฒนาการบริหารเพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ (RBM)
  6. โครงการตรวจสอบภายในประจำปี
  7. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรคณะบุคคล
  8. โครงการประชุมผู้บริหารการศึกษา/ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้อำนวยการกลุ่ม สพป.มค.2
  9. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพข้อมูลสารสนเทศเพื่อการประชาสัมพันธ์
  10. โครงการพัฒนาระบบบริหารงานนโยบายและแผน
  11. โครงการพัฒนาระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ สพป.มค.2
  12. โครงการระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ My office
  13. โครงการดำเนินการตามมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
  14. โครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษารองรับการประเมินภายนอก
  15. โครงการพัฒนาระบบนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
  16. โครงการสร้างและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ลดข้อพิพาทและลดภาวะเสี่ยงในการกระทำความผิดของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
  17. โครงการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาสู่มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
  18. โครงการนิเทศ ติดตามทั้งระบบเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาสู่มาตรฐานนโยบาย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ปี 2555
1. ส่งเสริม พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ คุณธรรม จริยธรรมตามวิถีไทย เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และดำรงชีวิตอยู่อย่างพอเพียง
  2. ส่งเสริม พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพและได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ
  3. ส่งเสริม พัฒนาสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา องค์กรคณะบุคคลและเครือข่ายให้มีความเข้มแข็ง โดยใช้หลักธรรมาภิบาล การนิเทศแบบบูรณาการ นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการบริหารจัดการ

4. ส่งเสริม พัฒนาผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาสู่ความเป็นผู้นำประชาคมอาเซียน

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.4.1 งานวิจัยในประเทศ

สุริยา ห่มขวา (2548, หน้า 88-89) ศึกษาการบริหารโดยการมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 พบว่า สภาพการบริหารโดยการมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ “ปานกลาง” เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านวิชาการ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านงบประมาณ ส่วนปัญหาการบริหารโดยการมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ “ปานกลาง” เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารงานทั่วไป

สุฤทธิ์ บุญนาค (2549, หน้า 74-76) ศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่ศึกษานนทบุรี จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน สถานภาพของการเป็นครูในสถานศึกษาและขนาดของสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน ดำเนินการวิจัยเชิงสำรวจจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู-อาจารย์ผู้ปฏิบัติหน้าที่สอนในกลุ่มสถานศึกษามัธยมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่ศึกษานนทบุรี ปีการศึกษา 2546 จำนวน 327 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t - test และ ANOVA ผลการวิจัยพบว่า

1. สถานภาพของครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 72.17 มีอายุมากกว่า 40 ปี ร้อยละ 82.27 วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 84.71 เป็นผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี เป็นร้อยละ 92.36 เคยสอนที่สถานศึกษาอื่นมาก่อนที่จะย้ายมาสอนในสถานศึกษาที่ทำหน้าที่สอน อยู่ในปัจจุบัน ร้อยละ 81.65 และสอนอยู่สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ ร้อยละ 59.94

2. การบริหารสถานศึกษาทั้ง 7 ด้าน มีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก โดยมีการดำเนินการอันดับแรก ด้านบริหารทั่วไป รองลงมา ด้านงานธุรการ ด้านงานบริการ ด้านงานปกครองนักเรียน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ด้านวิชาการ และด้านอาคารสถานที่ ตามลำดับ

3. การทดสอบสมมติฐานพบว่า ครู-อาจารย์ที่มีคุณลักษณะด้านเพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน และสถานภาพของการเป็นครูต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา ไม่แตกต่างกัน ส่วนครู-อาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาและขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหาร สถานศึกษามัธยมศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ช่วงชัย มาตะราช (2549, หน้า 86-87) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อสภาพการที่มีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 3 และ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธรจำแนก ตามตำแหน่งและขนาดสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาระดับช่วงชั้นที่ 3 และ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธรปีการศึกษา 2548 โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดของสถานศึกษาได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 278 คน แยกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 22 คน ครู จำนวน 248 คน และประธานคณะกรรมการฯ จำนวน 8 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามความคิดเห็น แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 54 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบค่า F เมื่อพบความแตกต่างทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffé ผลการวิจัย พบว่า 1. ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร มีความคิดเห็นต่อสภาพการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3 และ 4 โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยเห็นว่ามีส่วนร่วม ในด้านการบริหารงานวิชาการมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการบริหารงบประมาณ และการบริหารงานบุคคลตามลำดับ 2. ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร มีความคิดเห็น ต่อสภาพการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3 และ 4 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง 3. ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร มีความคิดเห็นต่อสภาพการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3 และ 4 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและเห็นว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาขนาดเล็กมีมากกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดใหญ่ 4. ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร มีความคิดเห็นต่อสภาพการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ช่วงชั้นที่ 3 และ 4 โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 5. ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการณ์มีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานช่วงชั้นที่ 3 และ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครู และ ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่

ขวัญเรือน ชนะสัทรู (2549, หน้า 90-91) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับและลักษณะการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งสถานศึกษาในฝันในจังหวัดชลบุรี ด้วยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างในเรื่องของการจัดการศึกษาด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15 คนผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสถานศึกษาในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งสถานศึกษาในฝันในการจัดการศึกษาด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปเรียงระดับจากการมีส่วนร่วมมากที่สุดคือ ระดับรับทราบข้อมูล ระดับให้คำปรึกษา ระดับสนับสนุนระดับร่วมปฏิบัติ และระดับร่วมตัดสินใจ 2. ลักษณะการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา เป็นในลักษณะการรับทราบข้อมูลจากการประชุมและการรายงานของสถานศึกษา ลักษณะการร่วมให้คำปรึกษาในที่ประชุมและเสนอแนะแนวปฏิบัติและสนับสนุนทุนทรัพย์เพื่อส่งเสริมกิจกรรมในสถานศึกษา ร่วมปฏิบัติกิจกรรมในและนอกสถานศึกษาบ้าง แต่การเข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดการศึกษาด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปนั้น มีน้อยมาก ซึ่งเป็นไปในลักษณะการรับทราบข้อมูลแต่ไม่ได้ร่วมตัดสินใจดำเนินการ

ศศิธร อัจฉานงค์ (2550, หน้า 83-85) การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วม และระดับการมีส่วนร่วมในการบริหาร ของคณะกรรมการขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการจําแนกตามเพศ ระดับการศึกษา กลุ่มสถานภาพของคณะกรรมการ และขนาดของ สถานศึกษา โดยการศึกษาเอกสารและใช้แบบสอบถามรวบรวมข้อมูลจากประชากรจำนวน 345 คน ได้รับคืนที่สมบูรณ์ 298 คน คิดเป็น ร้อยละ 86.38 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยมีส่วนร่วมมากที่สุดด้านหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน

2. ระดับการมีส่วนร่วมจำแนกตามเพศ พบว่า โดยรวมเพศชายและเพศหญิงมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาแต่ละเรื่องพบว่า เพศชายมีส่วนร่วมระดับมาก ส่วนเพศหญิงมีส่วนร่วมระดับปานกลาง เฉพาะเรื่องการมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะในการแต่งตั้งผู้บริหารในด้านการบริหารสถานศึกษา นอกนั้นอยู่ในระดับมากเหมือนกันทุกเรื่อง

3. ระดับการมีส่วนร่วมจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า โดยรวมผู้ที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไปและต่ำกว่าปริญญาตรีมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาแต่ละเรื่องพบว่า ผู้ที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไปมีส่วนร่วมระดับมาก ส่วนผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีส่วนร่วมระดับปานกลาง เฉพาะในเรื่องการมีส่วนร่วมกำหนดแผน นโยบาย เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานของสถานศึกษาในด้านการกำหนดแผน นโยบาย และยุทธศาสตร์ การมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะในการแต่งตั้งผู้บริหารและการมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ในสถานศึกษาในด้านการบริหารสถานศึกษา นอกนั้นอยู่ในระดับมากเหมือนกันทุกเรื่อง

ภิญโญ อุโคตร (2551, หน้า 76-78) ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการระดมทรัพยากรเพื่อการสนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 3 ปีการศึกษา 2550 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 3 ปีการศึกษา 2550 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของชุมชนในการระดมทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 3 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอผลการวิเคราะห์โดยใช้ตารางประกอบคำบรรยาย

อุทิศ บุญอาจ (2551, หน้า 81-82) การมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอชุมแพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมและความคาดหวังการบริหารงานวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากกลุ่มตัวอย่าง สถานศึกษาขนาดใหญ่ 11 สถานศึกษา 165 คน สถานศึกษาขนาดเล็ก 23 สถานศึกษา 207 คน รวม 372 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน โดยใช้สถิติที (independent t-test) ผลการศึกษา พบว่า

1. ระดับการมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การจัดบรรยากาศและพัฒนา

สภาพแวดล้อม การพัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น การให้ข้อเสนอแนะการจัดระบบประกันคุณภาพ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาหลักสูตร

2. ความคาดหวังการมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การจัดบรรยากาศและพัฒนาสภาพแวดล้อม การพัฒนาแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น การให้ข้อเสนอแนะการจัดระบบประกันคุณภาพ การพัฒนาหลักสูตรและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

3. การมีส่วนร่วมและความคาดหวังการบริหารงานวิชาการของของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โดยรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

พิศาล สกุนะสิงห์ (2552, หน้า 96) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านคุณภาพนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก อำเภอเสนานิคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่อำนาจเจริญ ผลการศึกษา พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมด้านคุณภาพนักเรียน ด้านการแก้ปัญหา การตัดสินใจ การวางแผน และการจัดการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอายุต่างกันพบว่าไม่แตกต่างกัน

ถวิล เกษสุพรรณ (2552, หน้า 103) ได้ศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 5 พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก โดยภาพรวม มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบจำแนกตามวุฒิการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พัทธ์รัต มั่นรอด (2553, หน้า 91) ศึกษาความต้องการและเปรียบเทียบระดับความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน ศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเทศบาลแหลมฉบัง 2 ระดับประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 290 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามการศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา เครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่าวิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน โดยใช้สถิติที่ (independent t-test) ผลการศึกษา พบว่า

1. ความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเทศบาลแหลมฉบัง 2 ระดับประถมศึกษา จังหวัดชลบุรีอยู่ใน ระดับมาก

2. ความต้องการของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเทศบาลแหลมฉบัง 2 ระดับประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ อาชีพ โดยรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่าง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. แนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเทศบาลแหลมฉบัง 2 ระดับประถมศึกษา จังหวัดชลบุรี ได้เสนอแนวทางไว้ทุกด้าน

2.4.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

กลาอิส (Glaise, 2002, pp.1632-A) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาทำความเข้าใจของแม่ที่อยู่ในวัยรุ่นตามโครงการการมีส่วนร่วมของแม่ที่อยู่ในวัยรุ่น ผลการวิจัย พบว่า 1. การค้นพบว่าการตั้งท้องในขณะที่แม่อยู่ในวัยรุ่นไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะคนที่อยู่ในสถานภาพชั้นล่างของสังคม 2. ผู้ที่มีส่วนร่วมจะมีแรงจูงใจและเป้าหมายในการประกอบอาชีพและการหางานทำ 3. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องปฏิเสธไม่รับการช่วยเหลือด้านสวัสดิการ

เจมส์ (Jame, 2002, pp. 2232-A) ได้ศึกษาประสิทธิผลการมีส่วนร่วมในการสำรวจการประชุมสัมมนาเชิงวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในห้องเรียนของครูระดับประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการสำรวจการประชุมสัมมนาเกี่ยวกับการพัฒนาด้านวิชาชีพด้านวิทยาศาสตร์ มีผลกระทบเชิงบวกในการสอนวิทยาศาสตร์ในระดับประถมศึกษา

เอริซ่า (Lrizar, 2002, pp. 2412-A) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่เป็นผู้อพยพหรือชนกลุ่มน้อยในโรงเรียนในเมือง ผลการวิจัยพบว่าความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม มี 3 ประเด็นที่สำคัญ คือ 1) ความแตกต่างและความ สัมพันธ์กันของการมีส่วนร่วม 2) การจัดกลุ่มของผู้ปกครองนักเรียนจัดเป็น 3 กลุ่ม 3) ผู้อำนวยการ โรงเรียน บุคลากรและผู้ปกครองบางคนสามารถกระตุ้นให้ผู้ปกครองคนอื่น ๆ มีความสนใจในการมีส่วนร่วมมากขึ้น

พรินต์ (Printy, 2002, pp. 2412-4) ได้วิจัยเรื่อง ชุมชนแห่งการปฏิบัติ : แบบแผนการมีส่วนร่วมและผลกระทบต่อวิชาชีพของครูคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ใน โรงเรียนมัธยมปลาย ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของครูในชุมชนแห่งการปฏิบัติ ทำให้การเรียนรู้ของครู ความสามารถและการใช้เทคนิคการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีลักษณะเพิ่มมากขึ้น

จากการศึกษางานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า คณะกรรมการ โรงเรียนหรือคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความ สำคัญและจำเป็นต่อการบริหารจัดการศึกษา เพื่อให้การศึกษามีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องกับแนวการจัดการศึกษาซึ่งระบุว่าต้องมีการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 235 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2, 2554, หน้า1) จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ดังนี้

- 1) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 1,026 คน
  - 2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 990 คน
  - 3) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 165 คน
- จำนวนทั้งหมด จำนวน 2,181 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ปีการศึกษา 2553 จากประชากร 145 โรงเรียน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (ธีระวุฒิ เอกะกุล, 2549, หน้า 143) และทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ได้จำนวน 376 คน จำแนกตามสถานศึกษา ดังนี้

- 1) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 177 คน
  - 2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 171 คน
  - 3) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 28 คน
- รวมทั้งหมด จำนวน 376 คน

ตารางที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดของสถานศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
	คณะกรรมการสถานศึกษา	คณะกรรมการสถานศึกษา
ขนาดเล็ก	1026	177
ขนาดกลาง	990	171
ขนาดใหญ่	165	28
รวม	2,181	376

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีลักษณะเป็นแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สังเคราะห์จากบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 (ถวิล เกษสุพรรณ, 2552, หน้า 8) จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 มี 4 ด้าน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 66) โดยค่าแต่ละระดับมีความหมาย ดังนี้

5 หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
4 หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
3 หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
2 หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
1 หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 มี 4 ด้าน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 66) โดยค่าแต่ละระดับมีความหมายดังนี้

5 หมายถึง	มีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด
4 หมายถึง	มีปัญหาอยู่ในระดับมาก
3 หมายถึง	มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง
2 หมายถึง	มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย
1 หมายถึง	มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดตรวจสอบรายการ (Checklist) และปลายเปิด (Open - end)

3.3 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือตามขั้นตอนดังนี้

3.3.1 ศึกษาหลักการ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3.3.2 ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) และการสร้างแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open end) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 72)

3.3.3 นำผลการศึกษาไปสร้างแบบสอบถาม สำหรับใช้เป็นเครื่องมือศึกษาสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ทั้ง 4 ด้าน

3.3.4 นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ

3.3.5 ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้ว นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) การ

วิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหา โดยการวิเคราะห์หาค่า IOC จากการกำหนดระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ค่า IOC มีค่าตั้งแต่ 0.66 ถึง 1.00

3.3.6 ผู้วิจัยนำข้อสรุปจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อมรับคำเสนอแนะมาปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยในครั้งนี้ ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ขนาดสถานศึกษา (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำนวน 37 ข้อ (Rating-Scale)

ตอนที่ 3 เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำนวน 37 ข้อ (Rating-Scale)

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะแนวทางในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด

3.3.7 นำเครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบแล้วไปทดลองใช้ (try - out) กับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

3.3.8 นำข้อมูลมาวิเคราะห์หาคุณภาพเครื่องมือ หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.95

3.3.9 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ โดยตรวจสอบแก้ไขคำผิด จากนั้นจัดทำเป็นฉบับ จำนวน 376 ฉบับ นำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.4.1 ขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ในการทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

3.4.2 ขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ในการทำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

3.4.3 จัดส่งแบบสอบถามไปยังสถานศึกษา พร้อมกำหนดวัน / เวลา ที่จะไปขอรับแบบสอบถามคืน โดยขอความร่วมมือจากครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พร้อมชี้แจงทำความเข้าใจแล้วขอความอนุเคราะห์แต่ละสถานศึกษา รวบรวมไว้ให้เพื่อความสะดวก สำหรับผู้วิจัย การจัดส่งเรื่องมีงานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยเดินทางไปรับ-ส่ง แบบสอบถามด้วยตนเอง โดยส่งแบบสอบถามจำนวน 376 ฉบับ ได้รับคืนจำนวน 376 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติสำหรับวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

3.5.1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ตอนที่ 1 วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

3.5.2 วิเคราะห์สภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นำมาวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ตามวิธีของ ลิเคิร์ต (Likert rating scale, อ้างถึงใน เซาว์ อินโย, 2543, หน้า 204-205) คือ

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายความว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายความว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายความว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายความว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายความว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

วิเคราะห์ปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน นำมาวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ตามวิธีของ ลิเคิร์ต (Likert rating scale, อ้างถึงใน เซาว์ อินโย, 2543, หน้า 204-205) คือ

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายความว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายความว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายความว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายความว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายความว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.5.3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยใช้สถิติทดสอบเอฟ (F – test)

3.5.4 วิเคราะห์แนวทางในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยใช้การวิเคราะห์เชิงบรรยาย (descriptive analysis)

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การคำนวณค่าสถิติดังต่อไปนี้

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 หาค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหา (IOC : Index Objective Congruence)

1.2 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์

แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

2.1 ค่าความถี่ (Frequency)

2.2 ค่าร้อยละ (Percentage)

2.3 ค่าเฉลี่ย (Mean)

2.4 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ได้แก่

3.1 ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ใช้สถิติทดสอบค่าเอฟ (F – test)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังต่อไปนี้

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
%	แทน	ค่าร้อยละ
$\sum x$	แทน	ผลรวมทั้งหมด
$\sum \bar{x}$	แทน	ค่าเฉลี่ยรวม
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
F	แทน	ความถี่
t	แทน	สถิติทดสอบที่ใช้เทียบค่าวิกฤตในการแจกแจงแบบ t เพื่อทราบความมีนัยสำคัญ

4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 2 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามคณะกรรมการสถานศึกษา

คณะกรรมการสถานศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
สถานศึกษาขนาดเล็ก	177	47.07
สถานศึกษาขนาดกลาง	171	45.48
สถานศึกษาขนาดใหญ่	28	7.45
รวม	376	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีตำแหน่งหน้าที่เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 47.07 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษาขนาดกลาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 45.48 และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 7.45

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ปรากฏผลดังรายละเอียดในตารางที่ 3 – 7

ตารางที่ 3 คะแนนเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปฏิบัติการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยภาพรวม

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	ระดับปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. ด้านบริหารงานทั่วไป	4.09	0.71	1	มาก
2. ด้านวิชาการ	3.82	0.69	2	มาก
3. ด้านงบประมาณ	3.66	0.74	3	มาก
4. ด้านบริหารงานบุคคล	3.49	0.81	4	ปานกลาง
เฉลี่ย	3.76	0.73		มาก

จากตารางที่ 3 พบว่าสภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$) เมื่อพิจารณาเรียงลำดับจากสูงไปต่ำ ปรากฏผลดังนี้ ด้านบริหารงานทั่วไป มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$) ด้านวิชาการ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$) ด้านงบประมาณ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$) และด้านบริหารงานบุคคล มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$)

ตารางที่ 4 คะแนนเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปฏิบัติการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านวิชาการ

ด้านวิชาการ	ระดับปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. จัดทำทะเบียนภูมิปัญญาท้องถิ่นแห่งวิทยาการและสถานประกอบการ	4.37	0.63	1	มาก
2. วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและความต้องการของผู้เรียน	4.26	0.75	2	มาก
3. แต่งตั้งคณะทำงานพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.15	0.88	3	มาก
4. รวบรวมแหล่งเรียนรู้ในชุมชน แนะนำทางการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สนับสนุนการศึกษาด้วยตนเอง	4.12	0.53	4	มาก
5. จัดแหล่งเรียนรู้หลากหลาย เช่น มุมหนังสือ อุทยานการศึกษา และจัดเครือข่ายการเรียนรู้	4.11	0.81	5	มาก
6. มีการจัดระบบการนิเทศ ติดตามและประเมินผลนำมาปรับปรุงการเรียนการสอน	4.08	0.54	6	มาก
7. สร้างความเข้าใจแก่ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนเกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการและสื่อการเรียนที่หลากหลาย	4.05	0.63	7	มาก
8. จัดทำระบบข้อมูลพื้นฐานของชุมชนเกี่ยวกับสภาพและความต้องการกำกับติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	3.71	0.78	8	มาก
9. จัดทำระบบข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้เรียนด้านความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียน	3.61	0.64	9	มาก

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ด้านวิชาการ	ระดับปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
10. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและกำหนดมาตรฐานวิชาการของสถานศึกษา	3.58	0.76	10	มาก
11. มีการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางและจัดทำเนื้อหาสาระและกระบวนการเรียน	3.54	0.86	11	มาก
12. จัดแสดงผลงานเกี่ยวกับการเรียนการสอนเผยแพร่แลกเปลี่ยนรูปแบบการสอน	3.49	0.62	12	ปานกลาง
13. ศึกษาปัญหาและจัดการเรียนการสอนแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ นำผลมาพัฒนาการเรียนการสอน	3.45	0.67	13	ปานกลาง
14. ประเมินผลการเรียนการสอนที่หลากหลายและสอดคล้องกับกระบวนการเรียนการสอน เช่น ประเมินผลการปฏิบัติจริง ใช้เพิ่มสะสมงาน	3.41	0.59	14	ปานกลาง
15. วิเคราะห์และจัดทำผลการพัฒนาคุณภาพการเรียนเพื่อปรับปรุงคุณภาพการเรียนของผู้เรียนและให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนและผู้ปกครอง	3.38	0.67	15	ปานกลาง
เฉลี่ย	3.82	0.69		มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านวิชาการ มีการปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.82$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อเรียงลำดับจากสูงไปต่ำ 3 อันดับแรก คือ จัดทำทะเบียนภูมิปัญญาท้องถิ่นแหล่งวิทยาการ และสถานประกอบการ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.37$) รองลงมาคือ วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและความต้องการของผู้เรียน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.26$) และแต่งตั้งคณะทำงานพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.15$) ส่วนชื่อที่มีการปฏิบัติต่ำที่สุดในด้านนี้ คือ วิเคราะห์และจัดทำผลการพัฒนาคุณภาพการเรียน เพื่อปรับปรุงคุณภาพการเรียนของผู้เรียนและให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนและผู้ปกครอง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.38$)

ตารางที่ 5 คะแนนเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปฏิบัติการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านงบประมาณ

ด้านงบประมาณ	ระดับปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. ส่งเสริมให้ครู บุคลากรมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	3.93	0.69	1	มาก
2. ยกย่องเชิดชูเกียรติบุคลากร จัดสวัสดิการให้เหมาะสม	3.92	0.85	2	มาก
3. พัฒนาครูและบุคลากรในสถานศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรและจัดกระบวนการ การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.89	0.77	3	มาก
4. สร้างสัมพันธ์กิจร่วมกันในการดำเนินการ ปฏิรูปการศึกษา มีการประเมินความตระหนักและความพร้อมที่จะร่วมกันในการทำ	3.77	0.83	4	มาก
5. จัดประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบผลการปฏิบัติ งานรับข้อมูลย้อนกลับจากชุมชน	3.69	0.72	5	มาก
6. สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ	3.64	0.63	6	มาก
7. จัดปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนาสถานศึกษา และจัดการเรียนการสอน เช่น งบประมาณ	3.62	0.68	7	มาก
8. ของสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่ความเป็นมืออาชีพ	3.62	0.82	8	มาก
9. การประเมินผลจากการปฏิบัติงานของบุคลากรเป็นประจำ	3.57	0.71	9	มาก
10. กำหนดวิธีการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาโดยคำนึงถึงประสิทธิภาพเอกสารหลักสูตร สื่อการเรียนการสอน	3.49	0.69	10	ปานกลาง

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ด้านงบประมาณ	ระดับปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
11. จัดระบบกลไกและการบริหาร กำกับ ติดตาม				
การใช้งบประมาณสถานศึกษา	3.42	0.74	11	ปานกลาง
12. การประเมินและรายงานการใช้งบประมาณ				
พัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง	3.37	0.72	12	ปานกลาง
เฉลี่ย	0.74	0.69		มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านงบประมาณ มีการปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับจากสูงไปต่ำ 3 อันดับแรก คือ ส่งเสริมให้ครู บุคลากรมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$) รองลงมาคือ ยกย่องเชิดชูเกียรติบุคลากร จัดสวัสดิการให้เหมาะสม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$) และพัฒนาครูและบุคลากรในสถานศึกษา ให้มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรและจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำที่สุดในด้านนี้ คือ การประเมินและรายงานการใช้งบประมาณพัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.42$)

ตารางที่ 6 คะแนนเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปฏิบัติการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการบริหารงานบุคคล

ด้านการบริหารงานบุคคล	ระดับปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. การกำหนดนโยบายและวางแผนงาน บุคคลของสถานศึกษา	3.62	0.82	1	มาก
2. การสรรหาและบรรจุแต่งตั้งบุคคลเข้ารับราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา	3.60	0.91	2	มาก
3. การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพของบุคลากร	3.45	0.74	3	ปานกลาง
4. การประเมินผลการปฏิบัติงานและการพิจารณาความดีความชอบของบุคลากร	3.41	0.73	4	ปานกลาง
5. การวิเคราะห์และวางแผนอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง	3.37	0.84	5	ปานกลาง
เฉลี่ย	3.49	0.81		ปานกลาง

จากตารางที่ 6 พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการบริหารงานบุคคล มีการปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากสูงไปต่ำ 3 อันดับแรก คือ การกำหนดนโยบายและวางแผนงานบุคคลของสถานศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$) รองลงมาคือ การสรรหาและบรรจุแต่งตั้งบุคคลเข้ารับราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$) และการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพของบุคลากร มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.45$) ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำที่สุดในด้านนี้ คือ การวิเคราะห์และวางแผนอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.37$)

ตารางที่ 7 คะแนนเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปฏิบัติการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการบริหารงานทั่วไป

ด้านการบริหารงานทั่วไป	ระดับปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. จัดทำแผนประชาสัมพันธ์สร้างเครือข่ายและประสานการประชาสัมพันธ์ ดำเนินการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง	4.25	0.63	1	มาก
2. ส่งเสริมให้มีการผลิต และพัฒนาเทคโนโลยีทางการศึกษาและส่งเสริมให้ครูมีความรู้ทักษะในการใช้เทคโนโลยี	4.16	0.73	2	มาก
3. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน วางแผน ปรับปรุงการศึกษาภายในสถานศึกษาและคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร	4.15	0.69	3	มาก
4. จัดระบบสาธารณสุขประ โภค บำรุงรักษาอาคารสถานที่ของเสียและการกำจัดขยะ	3.97	0.82	4	มาก
5. จัดทำระบบตรวจสอบ ระบบการประเมินตนเอง การนิเทศภายในโรงเรียนการจัดการ ศึกษาที่ดี	3.94	0.68	5	มาก
เฉลี่ย	4.09	0.871		มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า สภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการบริหารงานทั่วไป มีการปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากสูงไปต่ำ 3 อันดับแรก คือ จัดทำแผนประชาสัมพันธ์สร้างเครือข่ายและประสานการประชาสัมพันธ์ ดำเนินการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$) รองลงมาคือ ส่งเสริมให้มีการผลิต และพัฒนาเทคโนโลยีทางการศึกษาและส่งเสริมให้ครูมีความรู้ทักษะในการใช้เทคโนโลยี มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$) และมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การวางแผนปรับปรุงการศึกษาภายในสถานศึกษาและคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$) ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำที่สุดในด้านนี้ คือ จัดทำระบบตรวจสอบ ระบบการประเมินตนเองการนิเทศภายในโรงเรียนการจัดการศึกษาที่ดี มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
มหาสารคาม เขต 2

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาสภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม
เขต 2 ปรากฏผลดังรายละเอียดในตารางที่ 8 - 12

ตารางที่ 8 คะแนนเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปฏิบัติการมีส่วนร่วมในการจัด
การศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยภาพรวม

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	ระดับปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. ด้านบริหารงานบุคคล	2.83	0.79	1	ปานกลาง
2. ด้านงบประมาณ	2.48	0.72	2	น้อย
3. ด้านบริหารงานทั่วไป	2.43	0.77	3	น้อย
4. ด้านวิชาการ	2.42	0.66	4	น้อย
เฉลี่ย	3.76	0.73		ปานกลาง

จากตารางที่ 8 พบว่าปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดย
ภาพรวมมีการปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.55$) เมื่อพิจารณาเรียงลำดับจากสูงไปต่ำ
ปรากฏผลดังนี้ ด้านบริหารงานบุคคล มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.86$) รองลงมาคือด้าน
งบประมาณ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.48$) ด้านบริหารงานทั่วไป มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ
น้อย ($\bar{X} = 2.43$) และด้านวิชาการ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.42$)

ตารางที่ 9 คะแนนเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปฏิบัติการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านวิชาการ

ด้านวิชาการ	ระดับปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. วิเคราะห์และจัดทำผลการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้เพื่อปรับปรุงคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน และให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนและผู้ปกครอง	2.96	0.63	1	ปานกลาง
2. ประเมินผลการเรียนการสอนที่หลากหลายและสอดคล้องกับกระบวนการเรียนการสอน เช่น ประเมินผลการปฏิบัติจริง ใช้เพิ่มสะสมงาน	2.84	0.56	2	ปานกลาง
3. ศึกษาปัญหาและจัดการเรียนการสอนแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ นำผลมาพัฒนาการเรียนการสอน	2.75	0.45	3	ปานกลาง
4. จัดแสดงผลงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน เผยแพร่แลกเปลี่ยนรูปแบบการสอน	2.64	0.66	4	ปานกลาง
5. มีการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางและจัดทำเนื้อหาสาระและกระบวนการเรียน	2.39	0.83	5	น้อย
6. จัดทำระบบข้อมูลพื้นฐานของชุมชนเกี่ยวกับสภาพและความต้องการกำกับติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	2.38	0.82	6	น้อย
7. จัดทำระบบข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้เรียนด้านความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียน	2.37	0.63	7	น้อย
8. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและกำหนดมาตรฐานวิชาการของสถานศึกษา	2.34	0.72	8	น้อย
9. จัดทำทะเบียนภูมิปัญญาท้องถิ่นแหล่งวิชาการ และสถานประกอบการ	2.27	0.86	9	น้อย

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ด้านวิชาการ	ระดับปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
10. วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและความต้องการของผู้เรียน	2.25	0.74	10	น้อย
11. แต่งตั้งคณะทำงานพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	2.24	0.68	11	น้อย
12. จัดแหล่งเรียนรู้หลากหลาย เช่น มุมหนังสือ อุทยานการศึกษา และจัดเครือข่ายการเรียนรู้	2.23	0.66	12	น้อย
13. มีการจัดระบบการนิเทศ ติดตามและประเมินผล นำมาปรับปรุงการเรียนการสอน	2.22	0.66	13	น้อย
14. รวบรวมแหล่งเรียนรู้ในชุมชน แนะนำทางการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สนับสนุนการศึกษาด้วยตนเอง	2.21	0.66	14	น้อย
15. สร้างความเข้าใจแก่ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เกี่ยวกับการเรียนการสอน โดยใช้วิธีการและสื่อการเรียนที่หลากหลาย	2.20	0.66	15	น้อย
เฉลี่ย	2.42	0.66		น้อย

จากตารางที่ 9 พบว่า ปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านวิชาการ มีปัญหาโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.42$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากสูงไปต่ำ 3 อันดับแรก คือ วิเคราะห์และจัดทำผลการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้เพื่อปรับปรุงคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนและให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนและผู้ปกครอง มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.96$) รองลงมาคือ ประเมินผลการเรียนการสอนที่หลากหลายและสอดคล้องกับกระบวนการเรียนการสอน เช่น ประเมินผลการปฏิบัติจริง ใช้เพิ่มสะสมงาน เป็นต้น มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.84$) และศึกษาปัญหาและจัดการเรียนการสอนแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ นำผลมาพัฒนาการเรียนการสอน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.75$) ส่วนข้อที่มีปัญหาค่ำที่สุดในด้านนี้ คือ สร้างความเข้าใจแก่ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนเกี่ยวกับการเรียนการสอน โดยใช้วิธีการและสื่อการเรียนที่หลากหลาย มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}=2.20$)

ตารางที่ 10 คะแนนเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปฏิบัติการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านงบประมาณ

ด้านงบประมาณ	ระดับปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. การประเมินและรายงานการใช้งบประมาณพัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง	2.63	0.65	1	ปานกลาง
2. จัดระบบกลไกและการบริหาร กำกับติดตามการใช้งบประมาณสถานศึกษา	2.61	0.69	2	ปานกลาง
3. กำหนดวิธีการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาโดยคำนึงถึงประสิทธิภาพ	2.59	0.77	3	ปานกลาง
4. การประเมินผลจากการปฏิบัติงานของบุคลากรเป็นประจำ	2.57	0.69	4	ปานกลาง
5. สร้างสัมพันธ์กจิร่วมกันในการดำเนินการปฏิรูปการศึกษา มีการประเมินความตระหนักและความพร้อมที่จะร่วมกันในการทำ	2.47	0.85	5	น้อย
6. กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่ความเป็นมืออาชีพ	2.46	0.74	6	น้อย
7. สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ	2.44	0.64	7	น้อย
8. พัฒนาครูและบุคลากรในสถานศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรและจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน	2.42	0.65	8	น้อย
9. จัดปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนาสถานศึกษา และจัดการเรียนการสอน เช่น งบประมาณ เอกสารหลักสูตร สื่อการเรียนการสอน	2.42	0.86	9	น้อย
10. จัดประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบผลการปฏิบัติงานรับข้อมูลย้อนกลับจากชุมชน	2.41	0.63	10	น้อย

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ด้านงบประมาณ	ระดับปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
11. ขยายองค์ประกอบเกียรติบุคลากร จัดสวัสดิการให้ เหมาะสม	2.38	0.69	11	น้อย
12. ส่งเสริมให้ครู บุคลากรมีการพัฒนาตนเอง อย่างต่อเนื่อง	2.37	0.88	12	น้อย
เฉลี่ย	2.48	0.72		น้อย

จากตารางที่ 10 พบว่า ปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านงบประมาณ มีปัญหาโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.48$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากสูงไปต่ำ 3 อันดับแรก คือ การประเมินและรายงานการใช้งบประมาณพัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.63$) รองลงมาคือ จัดระบบกลไกและการบริหารกำกับ ติดตามการใช้งบประมาณสถานศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.61$) และ กำหนดวิธีการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาโดยคำนึงถึงประสิทธิภาพ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.59$) ส่วนข้อที่มีปัญหาลำดับสุดท้ายคือ ส่งเสริมให้ครู บุคลากรมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.37$)

ตารางที่ 11 คะแนนเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปฏิบัติการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการบริหาร งานบุคคล

ด้านการบริหารงานบุคคล	ระดับปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. การวิเคราะห์และวางแผนอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง	2.99	0.88	1	ปานกลาง
2. การประเมินผลการปฏิบัติงานและการพิจารณาความดีความชอบของบุคลากร	2.94	0.69	2	ปานกลาง
3. การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพของบุคลากร	2.88	0.75	3	ปานกลาง
4. การสรรหาและบรรจุแต่งตั้งบุคคลเข้ารับราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา	2.77	0.79	4	ปานกลาง
5. การกำหนดนโยบายและวางแผนงานบุคคลของสถานศึกษา	2.72	0.86	5	ปานกลาง
เฉลี่ย	2.86	0.79		ปานกลาง

จากตารางที่ 11 พบว่า ปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการบริหารงานบุคคล มีปัญหาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.86$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากสูงไปต่ำ 3 อันดับแรก คือ การวิเคราะห์และวางแผนอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.99$) รองลงมาคือ การประเมินผลการปฏิบัติงานและการพิจารณาความดีความชอบของบุคลากร มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.94$) และการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพของบุคลากร มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.88$) ส่วนข้อที่มีปัญหาค่ำที่สุดในด้านนี้ คือ การกำหนดนโยบายและวางแผนงานบุคคลของสถานศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.72$)

ตารางที่ 12 คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการบริหารงานทั่วไป

ด้านการบริหารงานทั่วไป	ระดับปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. จัดทำระบบตรวจสอบ ระบบการประเมินตนเอง การนิเทศภายใน โรงเรียนการจัดการศึกษาที่ดี	2.55	0.77	1	ปานกลาง
2. จัดระบบสาธารณูปโภค บำรุงรักษาอาคาร สถานที่ของเสียและการกำจัดขยะ	2.42	0.76	2	น้อย
3. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน วางแผน ปรับปรุงการศึกษาภายใน สถานศึกษาและคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร	2.41	0.78	3	น้อย
4. ส่งเสริมให้มีการผลิต และพัฒนาเทคโนโลยีทางการศึกษาและส่งเสริมให้ครูมีความรู้ทักษะในการใช้เทคโนโลยี	2.39	0.69	4	น้อย
5. จัดทำแผนประชาสัมพันธ์สร้างเครือข่ายและประสานการประชาสัมพันธ์ ดำเนินการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง	2.36	0.85	5	น้อย
เฉลี่ย	2.43	0.77		น้อย

จากตารางที่ 12 พบว่า ปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการบริหารงานทั่วไป มีปัญหาโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากสูงไปต่ำ 3 อันดับแรก คือ จัดทำระบบตรวจสอบ ระบบการประเมินตนเองการนิเทศภายใน โรงเรียนการจัดการศึกษาที่ดี มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.55$) รองลงมาคือ จัดระบบสาธารณูปโภค บำรุงรักษาอาคารสถานที่ของเสียและการกำจัดขยะ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.42$) และมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีการวางแผนปรับปรุงการศึกษาภายในสถานศึกษาและคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.41$) ส่วนข้อที่มีปัญหาค่ำที่สุดในด้านนี้ คือ จัดทำแผนประชาสัมพันธ์สร้างเครือข่ายและประสานการประชาสัมพันธ์ ดำเนินการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.36$)

ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบสภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

การมีส่วนร่วม	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p- Value
1. ด้านวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	2.18	2	1.09	2.69	.203
	ภายในกลุ่ม	151.263	373	.046		
	รวม	153.443	375			
2. ด้านงบประมาณ	ระหว่างกลุ่ม	2.362	2	1.181	2.95	.113
	ภายในกลุ่ม	149.563	373	.401		
	รวม	151.925	375			
3. ด้านบริหารงานบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	2.269	2	1.135	2.83	.236
	ภายในกลุ่ม	149.632	373	.401		
	รวม	151.901	375			
4. ด้านบริหารงานทั่วไป	ระหว่างกลุ่ม	2.364	2	1.182	2.79	.256
	ภายในกลุ่ม	158.236	373	.424		
	รวม	160.600	375			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2.293	2	1.172	2.81	.203
	ภายในกลุ่ม	152.173	373	.408		
	รวม	152.934	375			

จากตารางที่ 13 พบว่า สภาพสภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาขนาดต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 5 ผลการเปรียบเทียบปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
มหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

การมีส่วนร่วม	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p- Value
1. ด้านวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	2.543	2	1.272	2.98	.104
	ภายในกลุ่ม	158.963	373	.426		
	รวม	161.506	375			
2. ด้านงบประมาณ	ระหว่างกลุ่ม	2.592	2	1.181	2.97	.108
	ภายในกลุ่ม	162.360	373	.435		
	รวม	164.952	375			
3. ด้านบริหารงานบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	2.489	2	1.135	2.98	.104
	ภายในกลุ่ม	155.369	373	.407		
	รวม	157.858	375			
4. ด้านบริหารงานทั่วไป	ระหว่างกลุ่ม	2.422	2	1.211	2.86	.206
	ภายในกลุ่ม	157.896	373	.423		
	รวม	160.318	375			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2.511	2	1.172	2.94	.110
	ภายในกลุ่ม	158.965	373	.426		
	รวม	161.476	375			

จากตารางที่ 14 พบว่า ปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาขนาดต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์แนวทางในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2

1. ด้านวิชาการ

ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนวทางในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการ ศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 คือ ควรมีการวิเคราะห์และจัดทำผลการพัฒนาคุณภาพการเรียนเพื่อปรับปรุง คุณภาพการเรียนของผู้เรียนและให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนและผู้ปกครอง ประเมินผลการเรียน การสอนที่หลากหลายและสอดคล้องกับกระบวนการเรียนการสอน เช่น ประเมินผลการปฏิบัติจริง ให้เพิ่มสะสมงาน เป็น และศึกษาปัญหาและจัดการเรียนการสอนแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ นำผลมา พัฒนาการเรียนการสอน

2. ด้านงบประมาณ

ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนวทางในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการ ศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 คือ ควรมีการประเมินและรายงานการใช้งบประมาณพัฒนาโรงเรียนอย่าง ต่อเนื่อง จัดระบบกลไกและการบริหาร กำกับ ติดตามการใช้งบประมาณสถานศึกษา และกำหนด วิธีการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาโดยคำนึงถึงประสิทธิภาพ ส่วนข้อที่มีปัญหาค่ำที่สุดใน ด้านนี้ คือ ส่งเสริมให้ครู บุคลากรมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

3. ด้านบริหารงานบุคคล

ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนวทางในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการ ศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 คือ ควรมีการวิเคราะห์และวางแผนอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง รองลงมาคือ การประเมินผลการปฏิบัติงานและการพิจารณาความดีความชอบของบุคลากร และการ เสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพของบุคลากร ส่วนข้อที่มี ปัญหาค่ำที่สุดในด้านนี้ คือ การกำหนดนโยบายและวางแผนงานบุคคลของสถานศึกษา

4. ด้านบริหารงานทั่วไป

ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนวทางในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการ ศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 คือ จัดควรมีการจัดทำระบบตรวจสอบ ระบบการประเมินตนเองการนิเทศ ภายในโรงเรียนการจัดการศึกษาที่ดี จัดระบบสาธารณูปโภค บำรุงรักษาอาคารสถานที่ของเสีย

และการกำจัดขยะ และมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีการวางแผนปรับปรุง
การศึกษาภายในสถานศึกษาและคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรมีปัญหายุ่งยากอยู่ในระดับน้อย

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำแนกตามขนาดสถานศึกษา และเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 2,181 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 376 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (ธีระวุฒิ เอกะกุล, 2549, หน้า143)และทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ จำนวน 37 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยขอ นำเสนอสรุปผลการวิจัย ตามลำดับดังนี้

5.1 สรุปผลวิจัย

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลกรวิจัย

การวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเรียงลำดับจากสูงไปต่ำ ปรากฏผลดังนี้ ด้านบริหารงานทั่วไป มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือด้านวิชาการ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านงบประมาณ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และด้านบริหารงานบุคคล มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านสามารถสรุปได้ ดังนี้

1.1 สภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านวิชาการ มีการปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากสูงไปต่ำ 3 อันดับแรก คือ จัดทำทะเบียนภูมิปัญญาท้องถิ่นแหล่งวิทยาการ และสถานประกอบการ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและความต้องการของผู้เรียน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และแต่งตั้งคณะทำงานพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำที่สุดในด้านนี้ คือ วิเคราะห์และจัดทำผลการพัฒนาคุณภาพการเรียน เพื่อปรับปรุงคุณภาพการเรียนของผู้เรียนและให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนและผู้ปกครอง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

1.2 สภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านวิชาการ มีการปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากสูงไปต่ำ 3 อันดับแรก คือ ส่งเสริมให้ครู บุคลากรมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ยกย่องเชิดชูเกียรติบุคลากร จัดสวัสดิการให้เหมาะสม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และพัฒนาครูและบุคลากรในสถานศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรและจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำที่สุดในด้านนี้ คือ การประเมินและรายงานการใช้งบประมาณพัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

1.3 สภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการบริหารงานบุคคล มีการปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากสูงไปต่ำ 3 อันดับแรก คือ การกำหนดนโยบายและวางแผนงานบุคคลของสถานศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ การสรรหาและบรรจุแต่งตั้งบุคคลเข้ารับราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพของบุคลากร มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำที่สุดในด้านนี้ คือ การวิเคราะห์และวางแผนอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

1.4 สภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการบริหารงานทั่วไป มีการปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากสูงไปต่ำ 3

อันดับแรก คือ จัดทำแผนประชาสัมพันธ์สร้างเครือข่ายและประสานการประชาสัมพันธ์ ดำเนินการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ส่งเสริมให้มีการผลิต และพัฒนาเทคโนโลยีทางการศึกษาและส่งเสริมให้ครูมีความรู้ทักษะในการใช้เทคโนโลยี มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การวางแผนปรับปรุงการศึกษาภายในสถานศึกษาและคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำที่สุดในด้านนี้ คือ จัดทำระบบตรวจสอบ ระบบการประเมินตนเอง การนิเทศภายใน โรงเรียนการจัดการศึกษาที่ดี มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2. ปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยภาพรวมมีการปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเรียงลำดับจากสูงไปต่ำ ปรากฏผลดังนี้ ด้านบริหารงานบุคคล มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือด้านงบประมาณ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ด้านบริหารงานทั่วไป มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยและด้านวิชาการ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถสรุปได้ดังนี้

2.1 ปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านวิชาการ มีปัญหา โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากสูงไปต่ำ 3 อันดับแรก คือ วิเคราะห์และจัดทำผลการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้เพื่อปรับปรุงคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนและให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนและผู้ปกครอง มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ประเมินผลการเรียนการสอนที่หลากหลายและสอดคล้องกับกระบวนการเรียนการสอน เช่น ประเมินผลการปฏิบัติจริง ใช้แฟ้มสะสมงาน เป็นต้น มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และศึกษาปัญหาและจัดการเรียนการสอนแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ นำผลมาพัฒนาการเรียนการสอน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีปัญหาต่ำที่สุดในด้านนี้ คือ สร้างความเข้าใจแก่ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เกี่ยวกับการเรียนการสอน โดยใช้วิธีการและสื่อการเรียนที่หลากหลาย มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

2.2 ปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านงบประมาณ มีปัญหาโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากสูงไปต่ำ 3 อันดับแรก คือ การประเมินและรายงานการใช้งบประมาณพัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ จัดระบบกลไกและการบริหาร กำกับ ติดตามการใช้งบประมาณสถานศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และกำหนดวิธีการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาโดยคำนึงถึงประสิทธิภาพ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีปัญหาต่ำที่สุดในด้านนี้ คือ

ส่งเสริมให้ครู บุคลากรมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

2.3 ปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการบริหารงานบุคคล มีปัญหาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากสูงไปต่ำ 3 อันดับแรก คือ การวิเคราะห์และวางแผนอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การประเมินผลการปฏิบัติงานและการพิจารณาความคิดความชอบของบุคลากร มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพของบุคลากร มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีปัญหาค่ำที่สุดในด้านนี้ คือ การกำหนดนโยบายและวางแผนงานบุคคลของสถานศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

2.4 ปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการบริหารงานทั่วไป มีปัญหาโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากสูงไปต่ำ 3 อันดับแรก คือ จัดทำระบบตรวจสอบ ระบบการประเมินตนเองกรณีพิเศษภายในโรงเรียนการจัดการศึกษาที่ดี มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ จัดระบบสาธารณูปโภค บำรุงรักษาอาคารสถานที่ของเสียและการกำจัดขยะ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย และมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีการวางแผนปรับปรุงการศึกษาภายในสถานศึกษาและคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ส่วนข้อที่มีปัญหาค่ำที่สุดในด้านนี้ คือ จัดทำแผนประชาสัมพันธ์สร้างเครือข่ายและประสานการประชาสัมพันธ์ ดำเนินการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา สภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาขนาดต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตามความ

คิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาขนาดต่างกัน โดยภาพรวมและราย
ด้านไม่แตกต่างกัน

5. ผลการวิเคราะห์แนวทางในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม
เขต 2

1. ด้านวิชาการ ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนวทางในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วม
ในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 คือ ควรมีการวิเคราะห์และจัดทำผลการพัฒนาคุณภาพการเรียน
เพื่อปรับปรุงคุณภาพการเรียนของผู้เรียนและให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนและผู้ปกครอง
ประเมินผลการเรียนการสอนที่หลากหลายและสอดคล้องกับกระบวนการเรียนการสอน เช่น
ประเมินผลการปฏิบัติจริง ใช้แฟ้มสะสมงาน เป็น และศึกษาปัญหาและจัดการเรียนการสอน
แก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ นำผลมาพัฒนาการเรียนการสอน

2. ด้านงบประมาณ ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนวทางในการเสริมสร้างการมี
ส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 คือ ควรมีการประเมินและรายงานการใช้งบประมาณ
พัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง จัดระบบกลไกและการบริหาร กำกับ ติดตามการใช้งบประมาณ
สถานศึกษา และกำหนดวิธีการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาโดยคำนึงถึงประสิทธิภาพ ส่วน
ข้อที่มีปัญหาต่ำที่สุดในด้านนี้ คือ ส่งเสริมให้ครู บุคลากรมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

3. ด้านบริหารงานบุคคล ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนวทางในการเสริมสร้างการ
มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 คือ ควรมีการวิเคราะห์และวางแผนอัตรากำลังและการ
กำหนดตำแหน่ง รองลงมาคือ การประเมินผลการปฏิบัติงานและการพิจารณาความดีความชอบ
ของบุคลากร และการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพของ
บุคลากร ส่วนข้อที่มีปัญหาต่ำที่สุดในด้านนี้ คือ การกำหนดนโยบายและวางแผนงานบุคคลของ
สถานศึกษา

4. ด้านบริหารงานทั่วไป ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนวทางในการเสริมสร้างการ
มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 คือ ควรมีการจัดทำระบบตรวจสอบ ระบบการประเมิน
ตนเองการนิเทศภายในโรงเรียนการจัดการศึกษาที่ดี จัดระบบสาธารณูปโภค บำรุงรักษาอาคาร
สถานที่ของเสียและการกำจัดขยะ และมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีการ

วางแผนปรับปรุงการศึกษาภายในสถานศึกษาและคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีประเด็นที่ควรอภิปราย ดังนี้

1. สภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเรียงลำดับจากสูงไปต่ำ ปรากฏผลดังนี้ ด้านบริหารงานทั่วไป มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือด้านวิชาการ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านงบประมาณ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และด้านบริหารงานบุคคล มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ความสำเร็จของชุมชนที่มีต่อโรงเรียน หากโรงเรียนสร้างความศรัทธาให้กับชุมชนได้ เช่น นักเรียนมีผลการเรียนดี สามารถสอบชิงทุนหรือสามารถสอบเข้าสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงได้ โรงเรียนได้รับรางวัลชนะเลิศ ครูอาจารย์เอาใจใส่ต่อเด็ก สิ่งเหล่านี้จะทำให้ชุมชนเกิดความศรัทธาต่อโรงเรียน ชุมชนมีความรู้สึกรู้สึกว่าตนเองเป็นเจ้าของโรงเรียนและต้องมีหน้าที่ต่อการเรียนความรู้สึกรู้สึกดังกล่าวมักอยู่ในรูปของโรงเรียนของเราเป็นศิษย์เก่า การเป็นบุคคลที่มีส่วนร่วมในการก่อตั้งและทำนุบำรุงโรงเรียน การเป็นผู้ปกครองของนักเรียน และยังสอดคล้องกับผลการศึกษา สุริยา ห่มขวา (2548) ศึกษาการบริหารโดยการมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 พบว่า สภาพการบริหาร โดยการมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ “ปานกลาง” เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านวิชาการ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านงบประมาณ ส่วนปัญหาการบริหารโดยการมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ “ปานกลาง” เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารงานทั่วไป เช่นเดียวกับ ขวัญเรือน ชนะศัตรู (2549) การวิจัยครั้งนี้มี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับและลักษณะการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งสถานศึกษาในฝันในจังหวัดชลบุรี ด้วยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างในเรื่องของการจัดการศึกษาด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15 คนผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสถานศึกษาในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งสถานศึกษาในฝัน ในการจัดการศึกษาด้าน

วิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไป เรียงระดับจากการมีส่วนร่วมมากที่สุดคือ ระดับบริหารข้อมูล ระดับให้คำปรึกษา ระดับสนับสนุน ระดับร่วมปฏิบัติ และระดับร่วมตัดสินใจ 2. ลักษณะการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา เป็นในลักษณะการรับทราบข้อมูล จากการประชุมและการรายงานของสถานศึกษา ลักษณะการร่วมให้คำปรึกษาในที่ประชุมและเสนอแนะแนวปฏิบัติและสนับสนุนทุนทรัพย์เพื่อส่งเสริมกิจกรรมในสถานศึกษา ร่วมปฏิบัติกิจกรรมในและนอกสถานศึกษาบ้าง แต่การเข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจในการจัดการศึกษาด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านบริหารทั่วไปนั้น มีน้อยมาก ซึ่งเป็นไปในลักษณะการรับทราบข้อมูลแต่ไม่ได้ร่วมตัดสินใจดำเนินการ เมื่อพิจารณาทางด้านมีประเด็นที่ควรอภิปรายผล ดังนี้

1.1 สภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านวิชาการ มีการปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากสูงไปต่ำ 3 อันดับแรก คือ จัดทำทะเบียนภูมิปัญญาท้องถิ่นแหล่งวิทยาการ และสถานประกอบการ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและความต้องการของผู้เรียน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และแต่งตั้งคณะทำงานพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำที่สุดในด้านนี้ คือ วิเคราะห์และจัดทำผลการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ เพื่อปรับปรุงคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนและให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนและผู้ปกครอง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารและครูมีความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน ให้เกียรติและกำลังใจแก่ผู้เข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน โรงเรียนมีครูเก่าหรือศิษย์เก่าปฏิบัติหน้าที่ครูในโรงเรียน ครูสนใจและเอาใจใส่ในการเรียนการสอน อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดของ สัมพันธ์ อุปลลา (2541, หน้า 8) กล่าวว่า วิธีการที่จะทำให้เกิดการมีส่วนร่วมจะต้องอาศัยการเปิดโอกาสให้สมาชิกในองค์กรทุกคนแสดงความคิดเห็นในการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ซึ่งอาจทำให้หลายวิธี เช่น ตั้งผู้รับฟังความคิดเห็นหรือตั้งคณะกรรมการคอยติดตาม

1.2 สภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านงบประมาณ มีการปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากสูงไปต่ำ 3 อันดับแรก คือ ส่งเสริมให้ครู บุคลากรมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ยกย่องเชิดชูเกียรติบุคลากร จัดสวัสดิการให้เหมาะสม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และพัฒนาครูและบุคลากรในสถานศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรและจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำที่สุดในด้านนี้ คือ

การประเมินและรายงานการใช้งบประมาณพัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

1.3 สภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการบริหารงานบุคคล มีการปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อเรียงลำดับจากสูงไปต่ำ 3 อันดับแรก คือ การกำหนดนโยบายและวางแผนงานบุคคลของสถานศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ การสรรหาและบรรจุแต่งตั้งบุคคลเข้ารับราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพของบุคลากร มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำที่สุดในด้านนี้ คือ การวิเคราะห์และวางแผนอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ถวิล เกษสุพรรณ (2552, หน้า 103) ได้ศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 5 พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กโดยภาพรวม มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อเปรียบเทียบจำแนกตามวุฒิการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.4 สภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการบริหารงานทั่วไป มีการปฏิบัติโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อเรียงลำดับจากสูงไปต่ำ 3 อันดับแรก คือ จัดทำแผนประชาสัมพันธ์สร้างเครือข่ายและประสานการประชาสัมพันธ์ ดำเนินการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ส่งเสริมให้มีการผลิต และพัฒนาเทคโนโลยีทางการศึกษาและส่งเสริมให้ครูมีความรู้ทักษะในการใช้เทคโนโลยี มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การวางแผนปรับปรุงการศึกษาภายในสถานศึกษาและคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำที่สุดในด้านนี้ คือ จัดทำระบบตรวจสอบ ระบบการประเมินตนเองการนิเทศภายใน โรงเรียนการจัดการศึกษาที่ดี มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิศาล สกุนะสิงห์ (2552, หน้า 96) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านคุณภาพนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็ก อำเภอเสนาภิรมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่อำนาจเจริญ ผลการศึกษา พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมด้านคุณภาพนักเรียน ด้านการ

แก้ปัญหา การตัดสินใจ การวางแผน และการจัดการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอายุต่างกันพบว่าไม่แตกต่างกัน

2. ปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยภาพรวมมีการปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเรียงลำดับจากสูงไปต่ำ ปรากฏผลดังนี้ ด้านบริหารงานบุคคล มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือด้านงบประมาณ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ด้านบริหารงานทั่วไป มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยและด้านวิชาการ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถสรุปได้ดังนี้

2.1 ปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านวิชาการ มีปัญหาโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากสูงไปต่ำ 3 อันดับแรก คือ วิเคราะห์และจัดทำผลการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้เพื่อปรับปรุงคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนและให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนและผู้ปกครอง มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ประเมินผลการเรียนการสอนที่หลากหลายและสอดคล้องกับกระบวนการเรียนการสอน เช่น ประเมินผลการปฏิบัติจริง ใช้เพิ่มสะสมงาน เป็นต้น มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และศึกษาปัญหาและจัดการเรียนการสอนแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ นำผลมาพัฒนาการเรียนการสอน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีปัญหาค่ำที่สุดในด้านนี้ คือ สร้างความเข้าใจแก่ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนเกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการและสื่อการเรียนที่หลากหลาย มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

2.2 ปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านงบประมาณ มีปัญหาโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากสูงไปต่ำ 3 อันดับแรก คือ การประเมินและรายงานการใช้งบประมาณพัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ จัดระบบกลไกและการบริหาร กำกับ ติดตามการใช้งบประมาณสถานศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และกำหนดวิธีการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาโดยคำนึงถึงประสิทธิภาพ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีปัญหาค่ำที่สุดในด้านนี้ คือ ส่งเสริมให้ครูบุคลากรมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย สอดคล้องกับผลการศึกษาของภิญโญ อุโคตร (2551, หน้า 76-78) ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการระดมทรัพยากรเพื่อการสนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาเขียงราย เขต 3 ปีการศึกษา 2550 ประชากรที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาเขียงราย เขต 3 ปีการศึกษา 2550 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้

ได้แก่ แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของชุมชนในการระดมทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 3 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอผลการวิเคราะห์โดยใช้ตารางประกอบคำบรรยาย

2.3 ปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการบริหารงานบุคคล มีปัญหาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากสูงไปต่ำ 3 อันดับแรก คือ การวิเคราะห์และวางแผนอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ การประเมินผลการปฏิบัติงานและการพิจารณาความดีความชอบของบุคลากร มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพของบุคลากร มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีปัญหาค่ำที่สุดในด้านนี้ คือ การกำหนดนโยบายและวางแผนงานบุคคลของสถานศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

2.4 ปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการบริหารงานทั่วไป มีปัญหาโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับจากสูงไปต่ำ 3 อันดับแรก คือ จัดทำระบบตรวจสอบ ระบบการประเมินตนเองการนิเทศภายในโรงเรียนการจัดการศึกษาที่ดี มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ จัดระบบสาธารณูปโภค บำรุงรักษาอาคารสถานที่ของเสียและการกำจัดขยะ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย และมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีการวางแผนปรับปรุงการศึกษาภายในสถานศึกษาและคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรมีปัญหาลดอยู่ในระดับน้อย ส่วนข้อที่มีปัญหาค่ำที่สุดในด้านนี้ คือ จัดทำแผนประชาสัมพันธ์สร้างเครือข่ายและประสานการประชาสัมพันธ์ ดำเนินการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

3. สภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาขนาดต่างกันโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งขัดแย้งกับผลการวิจัยหลายท่านที่พบว่า ขนาดโรงเรียนที่แตกต่างกัน การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความแตกต่างกันเนื่องจากรัฐบาลและหน่วยงานทางการศึกษาให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่การดำเนินงานในปัจจุบันยังไม่ค่อยประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน จึงควรมีการส่งเสริมและเน้นย้ำการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาต่อไป

5.3 ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

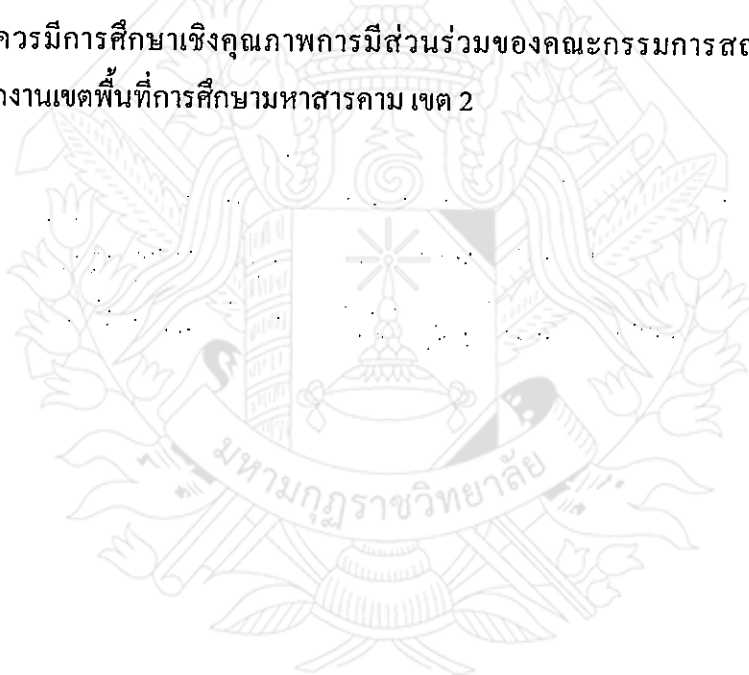
1.1 จากผลการวิจัย พบว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีระดับสภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรสนับสนุนให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการบริหารงานบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรมีการส่งเสริมคณะกรรมการสถานศึกษาได้เข้าใจในบทบาทในส่วนของงานบริหารบุคคลให้มากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2

2.2 ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2

บรรณานุกรม

- คำพล แสตนบุญเรือง. (2542). การมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กมล ภู่งประเสริฐ. (2545). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : บริษัท ทิพย์พับบลิเคชั่น จำกัด.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2542. แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุรัสสา.
- ศึกษานิเทศก์, กระทรวง. (2546). คู่มือการบริหารงานสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษานิเทศก์.
- ศึกษานิเทศก์, กระทรวง. คู่มือปฏิบัติงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2547
- จินดา มณีเนตร. (2540). การมีส่วนร่วมของตำรวจป่าไม้ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จักรกฤษ เข้มสรวล. (2545). การศึกษาบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม. ปริญญาวิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ชาญชัย อัจฉินสมาจาร. (2540). การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : เอกสารการนิเทศการศึกษา ฉบับที่ 261. ภาคพัฒนาตำราและเอกสารวิชาการ หน่วยศึกษานิเทศก์.
- ชูชาติ พ่วงสมจิตร. (2540). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษาในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชญญา อภิปรายกุล. (2545). การศึกษารูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและการจัดการศึกษาภายใต้โครงสร้างการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษา : กรณีศึกษาของสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- ชัยสิน บุญภูมิ. (2547). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารจัดการศึกษา โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมือง ชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิตสถาบันราชภัฏชัยภูมิ, 2547
- ถวิล เกษสุพรรณ. (2552). การศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ธวัชชัย เปรมปรีดี. (2542). ปัจจัยที่จำเป็นในการบริหาร โรงเรียน. กรุงเทพฯ : อักษรไทย.
- ธีระ รุญเจริญ. (2547). การบริหาร โรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง, 2547
- ธีระวุฒิ เอกะกุล. (2549). ระเบียบวิธีวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 4. อุบลราชธานี: วิทยาออฟเซตการพิมพ์.
- นดา คำรหัสเลิศ. (2542). การมีส่วนร่วมในการพัฒนาในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชนของประชาชนในชุมชนบ้านครัว กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อมศึกษา มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นาวิน วรศักดิ์มหาศาล. (2549). การมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษาอำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา วิทยาลัยเฉลิมกาญจนา.
- บุญใจ ศรีสถิตยัณราตุล. (2550). ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร. ใน ภาวะผู้นำและกลยุทธ์การจัดการองค์กรพยาบาลในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- บุญเทียม อังสวัสดิ์. (2542). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินงานของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ใน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชา บริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- บัญญัติ ทองสวัสดิ์. (2542). การมีส่วนร่วมในกระบวนการนำแผนปฏิบัติการประจำปีไปปฏิบัติตามการรับรู้ของครูและผู้บริหาร โรงเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เบญจพล รอดสวัสดิ์, ร้อยตำรวจเอก. (2542). การมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทำลายทรัพยากรป่าไม้ ศึกษาเฉพาะผู้นำชุมชนในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอาญาวิทยาและงานยุติธรรมมหาวิทยาลัยมหิดล.

- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน. (2546). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริม.
- ประสงค์ เกษรสุคนธ์. การสร้างทีมงานของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์, 2550
- ปรีชญา มั่นทน. (2546). *การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอพิบูลมังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี*. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2541). *การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนเทศบาล ในจังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตแขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิทย์กร เชียงกุล. (2551). *สภาวะการศึกษาไทย ปี 2549/2550*. กรุงเทพฯ : วิ.ที.พี.คอมมิวนิตีชั่น.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2542). *การบริหาร หลักการ ทฤษฎีและประเด็นทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ทิพยวิสุทธี.
- รุจิรี ภูสาระ และ จันทราณี สงวนนาม. (2545). *การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : บริษัท บู้ค พอยท์, 2545
- สมชาย คำปลิว. (2549). *การศึกษาบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา อำเภอรายไศล จังหวัดศรีสะเกษ*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการศึกษา สาขาศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยเฉลิมกาญจนา, 2549
- สมยศ นาวิการ. (2525) *การบริหารแบบมีส่วนร่วม*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สมาน อัสวภูมิ. (2544). *เอกสารประกอบการสอนวิชาหลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา*. อุบลราชธานี : สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- สุกัญ เทียนทอง. (มิถุนายน, 2456). *การวิจัยในชั้นเรียน แบบหน้าเดียว*. วารสารวิชาการ. กรุงเทพมหานคร : ชวนการพิมพ์.
- สุวรรณ ผ่าโพน. (2549). *การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอศรีวัง* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเฉลิมกาญจนา, 2549

- สุริยา ห่มขาว. (2548). การบริหาร โดยการมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาหนองคาย เขต 2. ปรินญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2546). การจัดการศึกษาไทยประเด็นที่ควรพิจารณา. วารสาร ราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพมหานคร : ชวนการพิมพ์, 2546
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2553 จาก <http://www.mathayom28.go.th>.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2553 จาก <http://www.mathayom28.go.th>.
- สำราญ หาญประเสริฐ. (2544). การมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอภูเวียง จังหวัด ขอนแก่น. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำราญ หาญประเสริฐ. (2544). การมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอภูเวียง จังหวัด ขอนแก่น. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อัญญา ศรีใส. (2522). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยอิสาน.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2543). การศึกษานโยบายการบริหารงานและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ในรูปแบบการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- อุทิศ บุญอาจ. (2551). การมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอชุมแพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขอนแก่น เขต 5. รายงานการศึกษาอิสระปรินญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา บริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อุมา ศรีชัย. (2549). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดระยอง. ปรินญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขา การบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

อูมา ศรีชัย. (2549). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดระยอง. ปรินญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขา การบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

Glaise .Joyce Elizabeth. "A Study of the perception of teen mothers following their Participation in a Teen Mother, s Program" Dissertation Abstract International. 13 (Jan 2005) ;1632-A

Hoy, W. K. & Miskel, C. G. *Educational administration: Theory, research, and practice*. 6th ed. New York: McGraw-Hill. 2005

Hoy, W. K. & Miskel, C. G. *Educational leadership and reform*. Greenwich, CT: Information Age. 2005

James, Linda E " Effects of Participation in an Inquirt Science Workshop on Elementary Teacher. Classroom Practice" Dissertation Abstracts

Lrizar, Eugenra Garcia. "*Parental Participation Among Recent Minority Immigrants in an Urban public School,*" Dissertation Abstracts International. June 2005 : 2412 – A Printy. SusanM.

Lrizar, Eugenra Garcia. "*Parental Participation Among Recent Minority Immigrants in an Urban public School,*" Dissertation Abstracts International. June 2005 : 2412 – A

Printy. SusanM. Communities of Practice : Participation Patterns and profesional Impact For High School Mathematics and Science Teathers". Dissertation Abstracts Internationa 15 (June 2006) : 1533- A.

ภาคผนวก

มหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

1. ดร. ประพิต โปราณมูล

ตำแหน่ง

หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไปและบริการวิชาการร้อยเอ็ด

2. นายโกวิทย์ เหล่าศรี

ตำแหน่ง

ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนบ้านขงสีสุราช

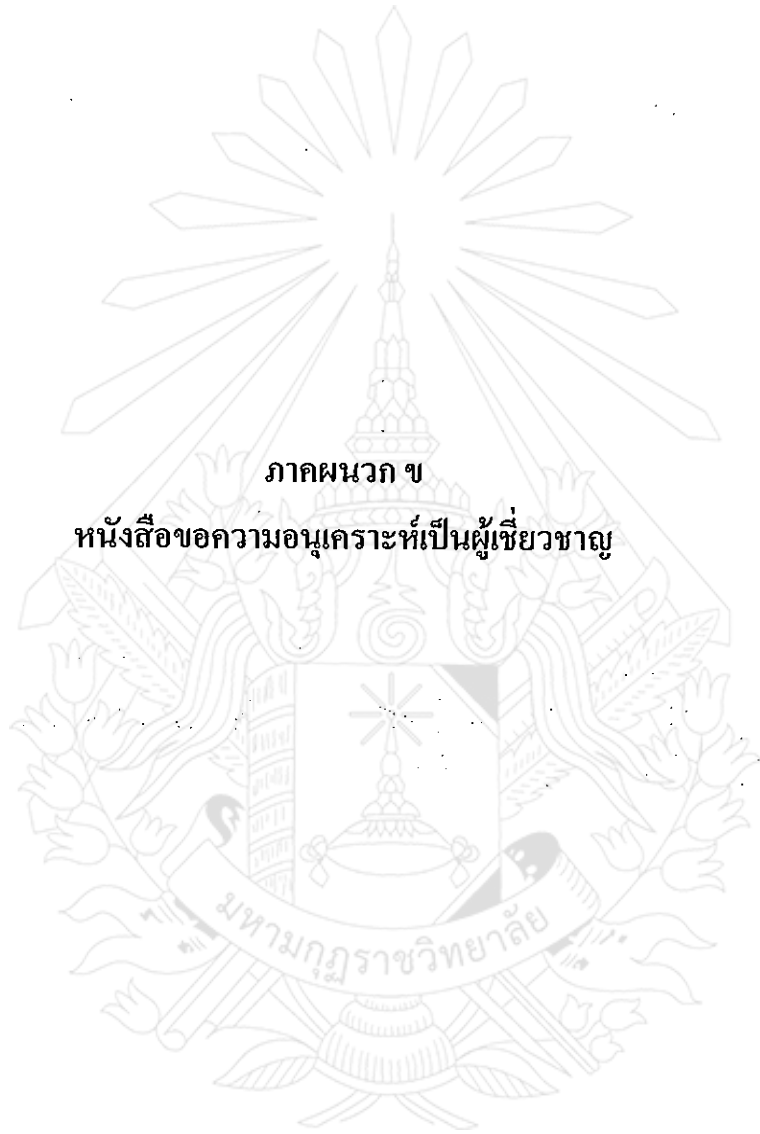
3. นายสมนึก สุวรรณมูล

ตำแหน่ง

ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านโนนรัง

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ

(สำเนา)

ที่ ศธ 6015/ว 156

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลี้ยวเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด 45000

31 พฤษภาคม 2556

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

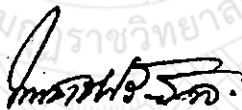
เจริญพร ดร. ประพิศ โบราณมูล

ด้วย นางเข็มทอง โพธิ์แสงตา นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2" เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์จากท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระราชปริยัติวิมล)

รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติกรแทนอธิการบดี

ศูนย์การศึกษานันตพิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. 0-4351-8364, 0-4351-6076

โทรสาร. 0-4351-4618

Http://www.rec.mbu.ac.th

(สำเนา)

ที่ ศร 6015/ว 125

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลียงเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด 45000

31 พฤษภาคม 2556

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

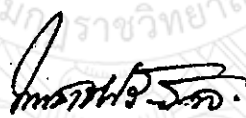
เจริญพร นายโกวิทย์ เหล่าศรี

ด้วย นางเข็มทอง โพธิ์แสงตา นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษามหาสารคาม เขต 2" เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์จากท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาส นี้

ขอเจริญพร

(พระราชาปริยัติวิมล)

รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

ปฏิบัติการแทนอธิการบดี

ศูนย์การศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. 0-4351-8364, 0-4351-6076

โทรสาร. 0-4351-4618

Http://www.rec.mbu.ac.th

(สำเนา)

ที่ ศธ 6015/ว 125

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตร้อยเอ็ด ถนนเลียงเมือง
ตำบลดงลาน อำเภอเมือง
จังหวัดร้อยเอ็ด 45000

31 พฤษภาคม 2556

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

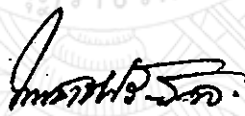
เจริญพร นายสมนึก สุวรรณมูล

ด้วย นางเข็มทอง โพธิ์แสงตา นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ได้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2" เพื่อเสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)

ดังนั้น มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด ขอความอนุเคราะห์จากท่านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดทราบ และวิทยาเขตร้อยเอ็ด หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขออนุโมทนาขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระราชปริยัติวิมล)

รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

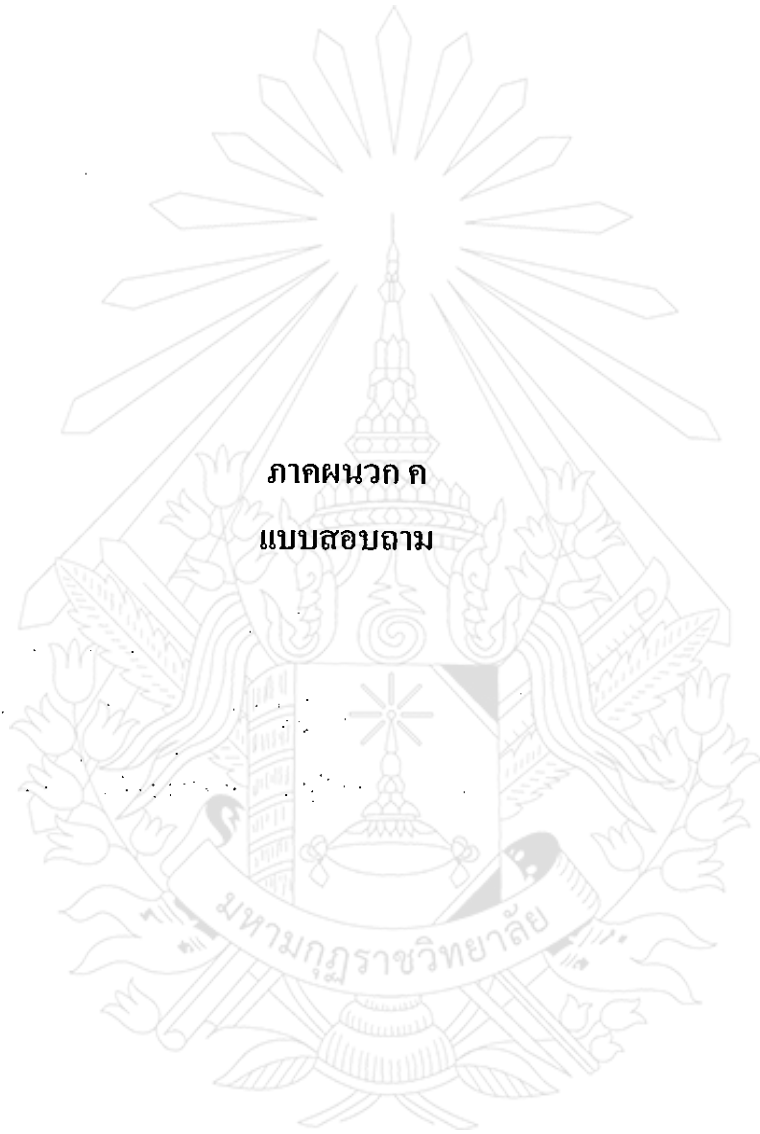
ปฏิบัติกรแทนอธิการบดี

ศูนย์การศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

โทร. 0-4351-8364, 0-4351-6076

โทรสาร. 0-4351-4618

Http://www.rec.mbu.ac.th

ภาคผนวก ค

แบบสอบถาม

มหามกุฏราชวิทยาลัย

แบบสอบถาม

เรื่อง

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม
เขต 2

2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารงานใน
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ตอนที่ 3 ปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารงานใน

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถาน
ศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประ
ถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

3. ขอให้ท่านพิจารณาข้อความ แล้วให้ข้อมูลตามความเป็นจริง ซึ่งผู้ศึกษาจะใช้คำตอบ
ของท่านเพื่อการศึกษาเรื่องนี้เท่านั้นและจะขอสงวนคำตอบของท่านไว้ในภาพรวมจึงไม่กระทบ
กระเทือนต่อตัวท่านหรือโรงเรียนของท่านแต่ประการใด กรุณาตอบแบบสอบถามทุกข้อหรือทุก
รายการ เพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ทั้งนี้ข้อมูลของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา
การศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

นางเข็มทอง โพธิ์แสงดา

นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยอีสาน

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

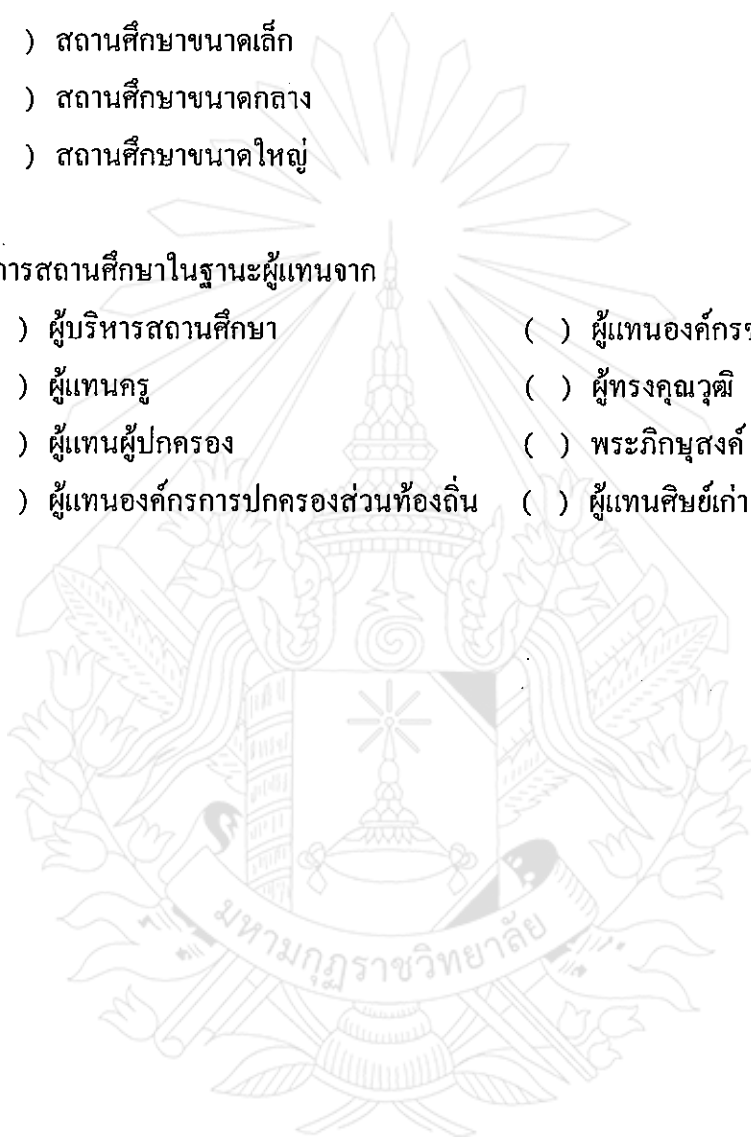
คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย / ลงใน ( ) หน้าข้อความที่ตรงกับความจริงเกี่ยวกับตัวท่านในปัจจุบัน

1. ขนาดสถานศึกษา

- ( ) สถานศึกษานานาชาติ
- ( ) สถานศึกษานานาชาติ
- ( ) สถานศึกษานานาชาติ

2. เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาในฐานะผู้แทนจาก

( ) ผู้บริหารสถานศึกษา	( ) ผู้แทนองค์กรชุมชน
( ) ผู้แทนครู	( ) ผู้ทรงคุณวุฒิ
( ) ผู้แทนผู้ปกครอง	( ) พระภิกษุสงฆ์
( ) ผู้แทนองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น	( ) ผู้แทนศิษย์เก่า

ตอนที่ 2 สภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย / ในช่องระดับความคิดเห็น ในฐานะที่เป็นคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ขอให้พิจารณาสภาพการมีส่วนร่วมอย่างน้อยเพียงใด ซึ่งกำหนดเกณฑ์การวัดระดับ
สภาพในการมีส่วนร่วมให้พิจารณาดังนี้

- 1 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อย
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมาก
- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด

สภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
<p style="text-align: center;">ด้านวิชาการ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. แต่งตั้งคณะทำงานพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2. วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและความต้องการของผู้เรียน 3. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและกำหนดมาตรฐาน วิชาการของสถานศึกษา 4. จัดทำระบบข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้เรียนด้านความสนใจ ความ ถนัด และความต้องการของผู้เรียน 5. จัดทำระบบข้อมูลพื้นฐานของชุมชนเกี่ยวกับสภาพและความ ต้องการกำกับติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา 6. มีการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางและจัดทำเนื้อหาสาระและ กระบวนการเรียน 7. จัดแหล่งเรียนรู้หลากหลาย เช่น มุมหนังสือ อุทยานการศึกษา และจัดเครือข่ายการเรียน 8. จัดทำทะเบียนภูมิปัญญาท้องถิ่นแหล่งวิชาการ และสถาน ประกอบการ 					

สภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
9. ศึกษาปัญหาและจัดการเรียนการสอนแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ นำผลมาพัฒนาการเรียนการสอน					
10. ประเมินผลการเรียนการสอนที่หลากหลายและสอดคล้องกับ กระบวนการเรียนการสอน เช่น ประเมินผลการปฏิบัติจริง ใช้ เพิ่มสะสมงาน เป็นต้น					
11. วิเคราะห์และจัดทำผลการพัฒนาคุณภาพการเรียน					
12. เพื่อปรับปรุงคุณภาพการเรียนของผู้เรียนและให้ข้อมูลย้อน กลับแก่ผู้เรียนและผู้ปกครอง					
13. รวบรวมแหล่งเรียนรู้ในชุมชน แนะนำแนวทางการศึกษาค้นคว้า จากแหล่งเรียนรู้ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สนับสนุน การศึกษาด้วยตนเอง					
14. มีการจัดระบบการนิเทศ ติดตามและประเมินผลนำมาปรับปรุง การเรียนการสอน					
15. สร้างความเข้าใจแก่ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนเกี่ยวกับการ เรียนการสอน โดยใช้วิธีการและสื่อการเรียนที่หลากหลาย					
16. จัดแสดงผลงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน เผยแพร่แลกเปลี่ยน รูปแบบการสอน					
ด้านงบประมาณ					
1. กำหนดวิธีการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาโดยคำนึงถึง ประสิทธิภาพ					
2. จัดปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนาสถานศึกษา และจัดการเรียนการ สอน เช่น งบประมาณ เอกสาร หลักสูตร สื่อการเรียนการสอน					
3. จัดระบบกลไกและการบริหาร กำกับ ติดตามการใช้งบ ประมาณสถานศึกษา					
4. การประเมินและรายงานการใช้งบประมาณพัฒนาโรงเรียน อย่างต่อเนื่อง					
5. สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณ วิชาชีพ					

สภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
<p>6. กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่ความเป็นมืออาชีพ</p> <p>7. สร้างสัมพันธกิจร่วมกันในการดำเนินการปฏิรูปการศึกษามีการประเมินความตระหนักและความพร้อมที่จะร่วมกันในการทำ</p> <p>8. พัฒนาครูและบุคลากรในสถานศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรและจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ</p> <p>9. ยกย่องเชิดชูเกียรติบุคลากร จัดสวัสดิการให้เหมาะสม</p> <p>10. ส่งเสริมให้ครู บุคลากรมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง</p> <p>11. การประเมินผลจากการปฏิบัติงานของบุคลากรเป็นประจำ</p> <p>12. จัดประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบผลการปฏิบัติงาน</p> <p>13. รับข้อมูลย้อนกลับจากชุมชน</p> <p style="text-align: center;">ด้านการบริหารงานบุคคล</p> <p>1. การกำหนดนโยบายและวางแผนงานบุคคลของสถานศึกษา</p> <p>2. การวิเคราะห์และวางแผนอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง</p> <p>3. การสรรหาและบรรจุแต่งตั้งบุคคลเข้ารับราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา</p> <p>4. การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพของบุคลากร</p> <p>5. การประเมินผลการปฏิบัติงานและการพิจารณาความดีความชอบของบุคลากร</p> <p style="text-align: center;">ด้านการบริหารงานทั่วไป</p> <p>1. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีการวางแผนปรับปรุงการศึกษาภายในสถานศึกษาและคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร</p> <p>2. จัดทำระบบตรวจสอบ ระบบการประเมินตนเองการนิเทศภายในโรงเรียนการจัดการศึกษาที่ดี</p>					

สภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
3. จัดระบบสาธารณูปโภค บำรุงรักษาอาคารสถานที่ของเสียและ การกำจัดขยะ					
4. ส่งเสริมให้มีการผลิต และพัฒนาเทคโนโลยีทางการศึกษาและ ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ทักษะในการใช้เทคโนโลยี					
5. จัดทำแผนประชาสัมพันธ์สร้างเครือข่ายและประสานการ ประชาสัมพันธ์ ดำเนินการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง					

ตอนที่ 3 ปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย / ในช่องระดับความคิดเห็น ในฐานะที่เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ขอให้พิจารณาสภาพการมีส่วนร่วมอย่างน้อยเพียงใด ซึ่งกำหนดเกณฑ์การวัดระดับปัญหาในการมีส่วนร่วมให้พิจารณาดังนี้

- 1 หมายถึง มีปัญหาในระดับมากที่สุด
- 2 หมายถึง มีปัญหาในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีปัญหาในระดับปานกลาง
- 4 หมายถึง มีปัญหาในระดับน้อย
- 5 หมายถึง มีปัญหาในระดับน้อยที่สุด

การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับปัญหา				
	5	4	3	2	1
<p style="text-align: center;">ด้านวิชาการ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ขาดการแต่งตั้งคณะทำงานพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2. ขาดการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและความต้องการของผู้เรียน 3. ขาดการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและกำหนดมาตรฐานวิชาการของสถานศึกษา 4. ขาดการจัดทำระบบข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้เรียนด้านความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียน 5. ขาดการจัดทำระบบข้อมูลพื้นฐานของชุมชนเกี่ยวกับสภาพและความต้องการกำกับติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา 6. ขาดการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางและจัดทำเนื้อหาสาระและกระบวนการเรียน 7. ขาดการจัดแหล่งเรียนรู้หลากหลาย เช่น มุมหนังสือ อุทยานการศึกษา และจัดเครือข่ายการเรียน 8. ขาดการจัดทำทะเบียนภูมิปัญญาท้องถิ่นแหล่งวิทยากร และสถานประกอบการ 					

การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับปัญหา				
	5	4	3	2	1
9. ขาดการศึกษาปัญหาและจัดการเรียนการสอนแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ นำผลมาพัฒนาการเรียนการสอน					
10. ขาดการประเมินผลการเรียนการสอนที่หลากหลายและสอดคล้องกับกระบวนการเรียนการสอน เช่น ประเมินผลการปฏิบัติจริง ให้เพิ่มสะสมงาน เป็นต้น					
11. ขาดการวิเคราะห์และจัดทำผลการพัฒนาคุณภาพการเรียนเพื่อปรับปรุงคุณภาพการเรียนของผู้เรียนและให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนและผู้ปกครอง					
12. ขาดการรวบรวมแหล่งเรียนรู้ในชุมชน แนะนำแนวทางการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่สนับสนุนการศึกษาด้วยตนเอง					
13. ขาดการจัดระบบการนิเทศ ติดตามและประเมินผลนำมาปรับปรุงการเรียนการสอน					
14. ขาดการสร้าง ความเข้าใจแก่ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนเกี่ยวกับการเรียนการสอน โดยใช้วิธีการและสื่อการเรียนที่หลากหลาย					
15. ขาดการจัดแสดงผลงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน เผยแพร่แลกเปลี่ยนรูปแบบการสอน					
ด้านงบประมาณ					
1. ขาดการกำหนดวิธีการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพ					
2. ขาดการจัดปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนาสถานศึกษา และจัดการเรียนการสอน เช่น งบประมาณเอกสารหลักสูตรสื่อการเรียนการสอน					
3. ขาดการจัดระบบกลไกและการบริหาร กำกับ ติดตามการใช้งบประมาณสถานศึกษา					
4. ขาดการประเมินและรายงานการใช้งบประมาณพัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง					

การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับปัญหา				
	5	4	3	2	1
5. ขาดการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานวิชาชีพและ จรรยาบรรณวิชาชีพ					
6. ขาดการกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาบุคลากรของสถาน ศึกษา เพื่อนำไปสู่ความเป็นมืออาชีพ					
7. ขาดการสร้างสัมพันธกิจร่วมกันในการดำเนินการปฏิรูป การศึกษา มีการประเมินความตระหนักและความพร้อมที่จะ ร่วมกันในการทำ					
8. ขาดการพัฒนาครูและบุคลากรในสถานศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรและจัดกระบวนการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
9. ขาดการยกย่องเชิดชูเกียรติบุคลากร จัดสวัสดิการให้อย่าง เหมาะสม					
10. ขาดการส่งเสริมให้ครู บุคลากรมีการพัฒนาตนเองอย่าง ต่อเนื่อง					
11. ขาดการประเมินผลจากการปฏิบัติงานของบุคลากรเป็นประจำ					
12. ขาดการจัดประชาสัมพันธุ์ให้ชุมชนทราบผลการปฏิบัติงาน รับข้อมูลย้อนกลับจากชุมชน					
ด้านการบริหารงานบุคคล					
1. ขาดการกำหนดนโยบายและวางแผนงานบุคคลของสถาน ศึกษา					
2. ขาดการวิเคราะห์และวางแผนอัตรากำลังและการกำหนด ตำแหน่ง					
3. ขาดการสรรหาและบรรจุแต่งตั้งบุคคลเข้ารับราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา					
4. ขาดการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและการ ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพของบุคลากร					
5. ขาดการประเมินผลการปฏิบัติงานและการพิจารณาความดี ความชอบของบุคลากร					

การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับปัญหา				
	5	4	3	2	1
<p>ด้านการบริหารงานทั่วไป</p> <p>1. ขาดการแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีการวางแผนปรับปรุงการศึกษาภายในสถานศึกษาและคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร</p> <p>2. ขาดการจัดทำระบบตรวจสอบ ระบบการประเมินตนเอง</p> <p>3. การนิเทศภายในโรงเรียนการจัดการศึกษาที่ดี</p> <p>4. ขาดการจัดระบบสาธารณสุขประ โภค นำรุงรักษาอาคารสถานที่ของเสียและการกำจัดขยะ</p> <p>5. ขาดการส่งเสริมให้มีการผลิต และพัฒนาเทคโนโลยีทางการศึกษาและส่งเสริมให้ครูมีความรู้ทักษะในการใช้เทคโนโลยี</p> <p>6. ขาดการจัดทำแผนประชาสัมพันธ์สร้างเครือข่ายและประสานการประชาสัมพันธ์ ดำเนินการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง</p>					

ตอนที่ 4 แนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
มหาสารคาม เขต 2

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ

.....

.....

.....

.....

.....

2. ด้านการบริหารงานงบประมาณ

.....

.....

.....

.....

.....

3. ด้านการบริหารงานบุคคล

.....

.....

.....

.....

.....

4. ด้านการบริหารงานทั่วไป

.....

.....

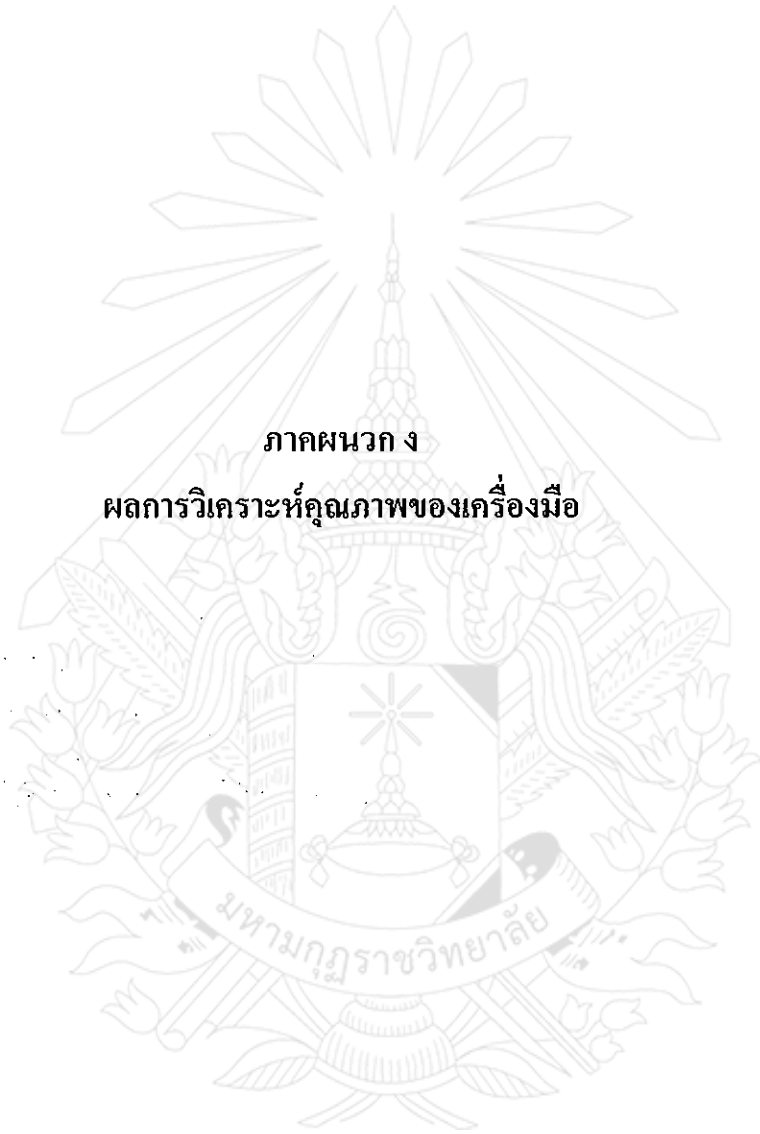
.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูลมา ณ โอกาสนี้

ภาคผนวก ง

ผลการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ

แบบสรุปการวิเคราะห์ค่า IOC ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
เรื่อง

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

คำชี้แจง

การกำหนดคะแนนให้เป็น +1, 0, -1

- +1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนี้ตรงกับนิยามศัพท์เฉพาะ
0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนี้ตรงกับนิยามศัพท์เฉพาะ
-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามนี้ไม่ตรงกับนิยามศัพท์เฉพาะ

ข้อที่	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (+1 0 -1)			หมายเหตุ
	แน่ใจ	ไม่แน่ใจ	ไม่ตรงกับนิยาม	
1.	/			
2.			/	

ข้อที่	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลความ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1.	+1	+1	0	2	0.66	สอดคล้อง
2.	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
3.	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
4.	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
5.	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
6.	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
7.	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
8.	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
9.	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
10.	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
11.	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
12.	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
13.	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
14.	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
15.	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
16.	+1	-1	+1	1	0.33	ไม่สอดคล้อง
17.	+1	-1	+1	1	0.33	ไม่สอดคล้อง
18.	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
20.	+1	+1	0	2	0.66	สอดคล้อง
21.	+1	+1	0	2	0.66	สอดคล้อง
22.	+1	+1	0	2	0.66	สอดคล้อง
23.	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
24.	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
25.	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
26.	+1	+1	0	2	0.66	สอดคล้อง
27.	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
28.	+1	-1	+1	1	0.33	ไม่สอดคล้อง

ข้อที่	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลความ
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
29.	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
30.	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
31.	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
32.	+1	-1	+1	1	0.33	ไม่สอดคล้อง
33.	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
34.	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
35.	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
36.	+1	-1	+1	1	0.33	ไม่สอดคล้อง
37.	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
38.	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
39.	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
40.	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
41.	+1	-1	+1	1	0.33	ไม่สอดคล้อง
42.	+1	-1	+1	1	0.33	ไม่สอดคล้อง
43.	+1	+1	+1	3	1.00	สอดคล้อง
44.	+1	+1	0	2	0.66	สอดคล้อง
45.	+1	-1	+1	1	0.33	ไม่สอดคล้อง

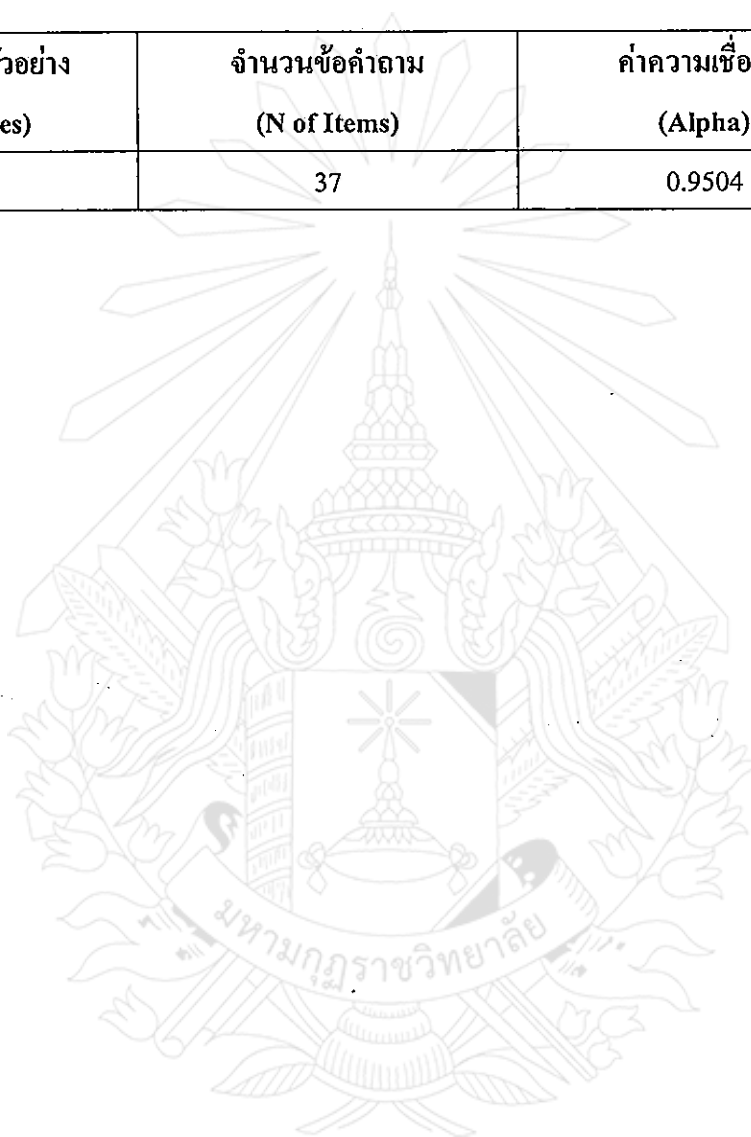
แบบสรุปค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

เรื่อง

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (N of Cases)	จำนวนข้อคำถาม (N of Items)	ค่าความเชื่อมั่น (Alpha)
30	37	0.9504

ประวัติผู้ทำวิจัย

ชื่อ - สกุล	นางเจ็มทอง โพธิ์แสงดา
วัน เดือน ปี เกิด	7 มกราคม 2506
สถานที่เกิด	เลขที่ 35 หมู่ 1 บ้านยางสีสุราช ตำบลยางสีสุราช อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	เลขที่ 77 หมู่ที่ 9 ตำบลยางสีสุราช อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม รหัสไปรษณีย์ 44210
การศึกษา	
พ.ศ. 2520	ชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 โรงเรียนบ้านยางสีสุราช ตำบลยางสีสุราช อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม
พ.ศ. 2525	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพยัคฆภูมิวิทยาคาร อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม
พ.ศ. 2527	ประกาศนียบัตรวิชาการชั้นสูง (ป.กศ. สูง) ศิลปศึกษา วิทยาลัยครูมหาสารคาม
พ.ศ. 2529	ปริญญาการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) ภูมิศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม
ตำแหน่ง/สถานที่ทำงาน	ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนชุมชนบ้านยางสีสุราช ตำบลยางสีสุราช อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม รหัสไปรษณีย์ 44210